

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

For første Fjerdingaar 1887.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

ANDEN RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

VED

G. L. WAD.

2. BINDS 1ste HEFTE.

KJØBENHAVN.

I COMMISSION HOS RUDOLPH KLEIN.

1887.

Fire Hefter udgjøre et Bind.

Hr. Toldcontroleur W. S. Bauditz, Frederiksborggade Nr. 48, 3, Kjøbenhavn K., har henledet Opmærksomheden paa, at ifølge Meddelelse fra Rechnungs-rath L. Mittelstorf i Aurich, Ost-Friesland, Udgiver af det betydelige genealogiske Værk »Verzeichniss der lebenden stiftsfähigen Nachkommen der 4 Urgrossväter und des Schwiegervaters der Stifterin des Setheschen Fräuleinstifts zu Aurich«, findes der i Danmark formentlig Descendenter af to Mænd fra Ost-Friesland: *Friedrich Christoph Wurm*, døbt 13. Decb. 1730 i Aurich, var dansk Conferentsraad 1766, og *Johann Heinrich Becker*, Fornævntes Onkel, døbt 21. Decb. 1715 i Aurich, død 21. Februar 1761 i Kjøbenhavn som Professor og Dr. med. Af disse to Mænds Descendenter ere ugifte Damer under visse Forudsætninger berettigede til 8 Stiftsdamepladser i Aurich (og desuden 1000 Reichsmk. aarlig) samt nogle Pensionspladser paa 1600 Reichsmk. aarlig.

Controleur Bauditz er villig til at give nærmere Underretning.

Af Provst Daniel Peter Smiths Optegnelser.

Meddelt af Daniel Smith Thrap.

(Slutning).

III.

Studenter-Tiden

fra April 1800 til October 1806.

Saa er vi da i Kjøbenhavn, lige for St. Petri Kirke, midt imellem Brygger og Torvevogne, skraalende Fiskerkjellinger osv. Kjøbenhavn var mig ikke saa ubekjendt som de andre Russer, der vare langveis fra og kunde ogsaa kjendes paa deres lange Frakker, grove Hatte og Fedtlæders Støvler, ja somme Jyder bare Messingkamme i deres tykke Haar. Min kjære Caspar tog da paa det bedste mod mig og præsenterede mig strax for hans 2 Venner, der boede paa Salen over os, *Christian Jensen* (død som Præst i Kirkesaaby 1846) og *Jens Møller* (død som Dr. og Prof. Theol., R. af D., ved Universitetet). Vi 4 udgjorde nu saa godt som en Huusholdning, hvori jeg blev installeret som Huusholderske. Med en vis Ærefrygt betragtede jeg Broderen og hans Venner, og var ikke lidet stolt af, at han og de tog mig for fyldest. Min Broder manudcerede Studenter til anden Examen, meest Slaglosianere, blandt dem var *Habaluk Crone* og *Phister* (Skuespillerens Fader), vor og Hellig Geistes 2 gamle Klokkere, som Studenterne ogsaa dengang ansaae som Klokkere. — Caspar fulgte mig til det grønne Bord, hvor jeg vel vippede, som det heed, paa Stilen d. e.: den latinske Stiiil gav Udslaget, saa jeg dog fik Laud til Artium. Men Caspar, der var en dygtig Student, baade Philolog, Philosoph og Mathematiker lod sig ikke nøie med den Examen; han gik

uformærkt bedre til Bunds i mig, og viste mig den store, broderlige Tjeneste at aabenbare mig, at jeg ingen Ting kunde rigtig. Det ned slog mig dog ikke; thi jeg havde Forstand nok til at indsee, at man ved at lege Boldt, løbe paa Skøiter, gaa i Boserup og have Kjærlighedshistorier i 6 a 7 Aar nok kan enda være sund og frisk, men svag *in litteris*. Det første kom mig da særlig tilgode; thi nu kunde jeg taale at sidde stille Dag ud og Dag ind. Caspar hjalp mig da trolig først til Philologicum, hvori jeg fik 2 laud og 2 p. c., skjøndt jeg maatte læse baade latinske, græske og hebraiske Gramatiker, og meget flittig kastede jeg mig over de philosophiske Lærefag, saa jeg fik ordentlig Lyst til Mathematik og Physik især ved Caspars ypperlige Manuduction; thi han var overordentlig skikket til at docere, og han burde aldrig været andet end Professor. Saaledes gik Vinteren hastig, og med hver Dag blev han mig kjærere, og da han mærkede, at jeg var mere praktisk end han, saa befandt han sig saa vel ved vort Samliv, saa han kaldte mig sin Kone, og jeg kunde virkelig ogsaa gjerne have gaaet i Ilden for ham. Hvor skulde jeg da have vægret mig ved at hente Smør og Øl og Ost i „tre Flasker“ saa hed vor Spækhøkers Bod, eller hente et 2 Sk. Lys, da jeg vidste, at han selv sad i Mørke. Min Fader havde tilstaaet mig 10 Rd. maanedlig til alle Fornødenheder. — Det kunde da gaae an, medens Klæder og Støvler vare gode, og medens Caspar havde Manuducender; thi vor Kasse var fælleds, og endnu havde C. ikke sagt sine kjære Yndlingsvidenskaber Farvel og altsaa fik ingen Penge af Fader. Men nu kom der en gevaltlig Afbrydelse i vort stille Student-Liv. Just som jeg skulde berede mig til anden Halvdeel af Examen, og sikkert ventede at faae 2 a 3 p. c. til og saaledes faae „Udmærkelse“ — saa udbrød Krigen med England, som under den dybeste Fred overfaldt os, og sendte sin berømteste Søhelt Admiral Nelson med en mægtig Flaade til Kjøbenhavns Rhed, hvor det navnkundige 2 Aprils Slag nær var blevet den store Helts Undergang. Vi Studenter vare opfordrede til at danne et Corps til Fædrelandets Forsvar, og en mageløs Begeistring greb os alle — syngende vore Krigssange bleve vi indexercerede af smaae Kadetter, paa Slotspladsen, ordnede i 8 Compagnier under vore selvvalgte Over-

og Underofficerer; kun Compagni-Cheferne vare pensionerede Officerer. Corpset, som var henved 1100 Mand, kaldtes Kronprindsens Livkorps, og fik til Chef den videnskabelige og humane Hofmarskalk *Hauch*. Vor Uniform var mørkeblaae Trøie, sort Fløiels Krave og Opslag med hvide Snore, mørkegraae Pantalons med sorte Snorer, rund Hat med sort ombøiet Fjer og Cocarde samt sort Lædertøi. Underofficererne bare 1 Sølv-Epaulet og alle Studenter havde Lov til udenfor Tjenesten at bære en Officers Sabel i sort lakeret Bandoler som Landkadetterne. Det værste var, at vi fik nye meget tunge Geværer med lange franske Bajonetter, som pinte f. Ex. mig, der ikke var 18 Aar, saa jeg maatte lægge dobbelt Carduus-Papir paa høire Skulder, at den ikke skulde brydes itu. Min Broder blev som ældre Academicus valgt til Underofficer, og de 5 Rdlr. til Epauletten saavel som begges Uniformer ødelagde vore Finantser, især da Studeringerne og Manuductioner ophørte, og den nye Gud Mars, vi nu tjente, krævede større Mad- og Drik-offere end hans Søster Minerva. Jeg maatte altid skaffe, hvad vi brugte. Fader gav os ikke en Skilling mere end de arme 10 Rdlr.; Skræddergjæld havde vi dengang ikke lært at gjøre, som Studenterne nu ere saa øvede i. Jeg kan huske, hvorledes Sabler, Fjer og Epaulet akkurat tømte min Kasse, og jeg gik spekulerende paa Penge til Middagsmad netop forbi Bispegaarden paa Nørregade, da salig Biskop *Balle* kom ud af Porten, og jeg gjorde min militære Hilsen for ham ved at tage min Hat af og — der gik et Lys op for mig — aabenbare ham min Pungenød, ikke tigge, men blot i al Ydmighed bede om et Forskud af mine Oplagspenge fra Skolen, som Biskopen havde in deposito og først maatte udbetale, naar anden Examen var taget. Jeg forestillede ham, at det var Krigens Skyld baade, at jeg havde brugt alle mine Penge og ikke kunde førend sidst i Mai faae Philosophicum. Kom med, sagde den venlige Balle, og vendte om og gik op paa sit Værelse, hvor han leverede mig 20 Rdlr. og tillod mig at komme igjen, naar jeg trængte. »Dig tør jeg nok troe«, føiede han til, og som han havde sagt fra min Barndom, sagde han stedse »Du« til mig, saa længe han levede, og jeg saa ham sidste Gang 1814, da jeg havde udgivet »Mindeblomster«, over Abrahamson, hvortil han ogsaa lod

mig faae den Gravtale, han havde holdt. Frydefuld tracterede jeg Caspar med en stolt Middagsmad, og inden vore krigerske Ferier vare endte, var ogsaa Oplaget endt — 130 Rdlr., som Fader meente skulde have sparet ham næste Aar for at give mig de 10 Rdlr. maanedlig. Men den Gang gjorde han Regning uden Vært — og da jeg hentede de sidste 20 Rdlr. hos Biskoppen, beroligede jeg ham med, at jeg var slaaet op til Philosophicum. Paa samme Tid besluttede Caspar sig til at studere til juridisk Examen, og Fader tilstod ham Understøttelse.

Det var en Onsdag Aften, da den engelske Flaade tildeels havde lagt sig lige under tre Kroner og vore Blokskibe, og vi Studenter havde Vagter deels som Brandvagter i de yderste Gader; deels paa Amalienborg, hvis Beboere vare flygtede, og nu stode i alle Etager, som vare opfyldte af Brandfolk, store Vandballier; thi man frygtede et Bombardement, hvis Virkning vi Fredens Folk ikke kjendte, men troede, at man nok kunde slukke Bomber ligesom andre Gløder. Om Tirsdagen havde et Corporalskab af mit 6te Compagnie [havt] saadan en Brandvagt paa Arveprinds Frederiks Palais. Herre Gud! hvor de saae ud! i nederste Etage sad Brand-Officiererne og spillede l'hombre, paa de brede Trapper simple Brandfolk, som drak Brændeviin og spillede Tærninger, og i Stadsværelserne ovenpaa vare vi, gyngede os paa Atlaskes Stole, eller spillede Fjerbolt, eller endog drak. Den sidste Forretning drev alle 24 saa trolig, saa da Morgenens gryede, laa „die ganze Armee totaliter geschlagen“, og jeg, som ikke nød Spiritus eller Viin, gik med dragen Sabel som constitueret Corporal op og ned i Salen og holdt Vagt over de Faldne, indtil jeg horte Afløsningen paa Trappen, og Folket kom i Vaaben. Vi trak da over Kongens Nytorv til vor Allarmplads, og midt paa Torvet mødte vi Prinds Christian med sin Hovmester Holten (der ellers hørte til Corpset, og som uskyldigviis havde foranlediget en Deel af Svireriet ved at sende os Mad og Viin). Pr. Christian, for hvem vi saluterede, tog Hatten af og holdt en Tale, hvori han udbredte sig overmaade til vor Berømmelse, at vi havde beskyttet hans Huus — Faderen levede endnu — den 15aarige Drengs Vigtighed var latterlig, og vi vidste bedre, hvor ilde vi havde

tilredet hans Huus og slaet en Lysekroner itu — saa vor Underofficier en lystig Cumpan, *Carl Weinholt*, tabte Alvorligheden og brast i et Skrat, og hele Mandskabet som paa Commando med Prindsen satte Hatten paa, og vi marcherte videre. Jeg havde ellers ved denne Brandvagt seet mig om i Værelserne og kom saaledes til Prindsens Arbeidsværelse, hvor alle hans Udarbejdes Bøger laa, og jeg kunde deraf see, at han havde gjort betydelig Fremgang. Han havde ogsaa en fortræffelig Moder, som med stor Omhu vaagede over hans Opdragelse. En lille Historie maa jeg dog fortælle som Beviis herpaa. Han lærte at ride som en 12 Aars Dreng af Berider Schjøth. Gud veed hvorfor, men Drengen blev vred og slog Schjøth med Ridepidsken. Moderen fik det at vide, lod Schjøth kalde, og da han traadte ind i Cabinettet, hvor hun og den lille Prinds befandt sig, leverede hun Schjøth Ridepidsken og befalede ham at give Drengen et Slag dermed. Skjøndt nødig maatte S. gjøre det, og derpaa befalede hun den unge Prinds at bede S. om Forladelse for sin Uartighed. Christian 8 havde i hele sin Ungdom Ord for at være overordentlig mild og venlig mod alle.

Dag tilbage til den berømte Skjærtorsdag 1801 — Generalmarchen lød og Kl. 6 om Morgenen stode vi under Vaaben, men da Vagterne vare uddeelte, gik vi fra hinanden. — Jeg gik hjem med mit Gevær, og derpaa ud hvor Kanontordenen lød. — Som Militær kunde jeg gaa frit omkring og saa fra Qvintus, hvorledes vore Blokskibe udspyede Ild og Fordærvelse mod de fjendtlige Seilere, som ikke ret kunde komme med al deres Styrke forbi de farlige 3 Kroners Batteri. — Derefter gik jeg ned ved Toldboden blandt de utallige tause Tilskuere, der saae ikke mer end jeg nemlig Glimt af et enkelt Agterspeil gjennem den Kruttdamp, der som en mørk Sky tilhyllede det rædsomme Skuespil; men da en Barkasse fuld af Døde og Saarede kom frem i Taagen og stødte til Land, medens Bomberne sprang rundt omkring dem — da vendte jeg med blødende Hjerte om og gik langsomt hjem til min Stue, hvor jeg sad og hørte Brølet af Kanonerne, indtil vi atter kaldtes til Allarmpladsen. Der var alle Sjele i en frygtelig Spænding, snart kom nogen og meldte det Utrolige, at dersom

Kampen varede endnu en Time (Kl. var 3) saa havde Nelsons Ære fundet sin Grav i det danske Kongedyb. Vi Studenter opsendte et vældigt Hurra, og istemte vore Krigsviser — men snart hed det igjen, at vor lidt vel fredelskende Kronprinds havde tilstaaet Nelson en Vaabenstilstand, der snart blev til Fredsunderhandling — og vi Danske havde vundet en blodig Seier uden at høste Seirens Fordele. Engellænderne trak sig ud af deres Klemme og Nelson roste vore tapre Søfolk og blandt andre nævnedede med stor Roes den unge Willemoes, der blev Dagens Helt, hvis krøllede Lokker blev bekrandset af Damerne, og blev kysset — som Grundtvig synger om ham

»gjerne han paa Haand og Mund
dem og kysse vilde.«

Vi opreiste Mindesmærke over de Faldne, Fischers, Lassen, og den eenarmede Browns Portræter hang allevegne, og gamle Abrahamson sang

Være Fred med eder alle
dem vi saa i Kampen falde —

Lønge taledes kun om 2 April — og dermed var 1ste Akt af den engelske Krig endt — og dermed sluttes en Del af vor Patriotisme. Studenterkorpset var forresten en fornøielig Indretning. Folk gjorde meget af os, man beværtede os frit paa offentlige Steder og Damerne, vore kjære Damer syntes, at Trøierne sad net, Fjæren klædte godt og den klirrende Sabel var saa smuk. Da vi ret var organiseret i Compagnier, og godt exercerede af vore smaae Kadetter paa Ridebanen, bleve vi samtlige udførte paa Nørrefælled og rigtig strabadserede; men naar saa Geværerne bleve satte i Trophæer, og vi fik en Hviletime inden Hjemmarchen, saa omringedes vi af Mødre, Fædre og Kjærester, og naar da vor Musik (det var Kapel Musici, som Kongen havde skjænket Uniformer) spillede en Dands, saa greb en og saa greb hundrede hver til sin Dame og valsede raskt om paa Grønsværet. Da stod nogle Papaer med Trekanthatte, Paryk og gule Nankinsfrakker, det var ærlige Landsbypræster, der var vandret ud at see deres Hjertensglæde paa deres Heltesønner. Min Fader var ogsaa iblandt dem, og Studenterne omgav disse Nankinsfrakker

i en tæt men tørstig Klynge, og Marketender-Madamerne vare strax ved Haanden med Varerne, som saa den Nankins Papa betalte. Min Fader slap ikke med ringere end en halv Snes Daler, som han leende pungede ud med, men sagde dog siden til os: »der kommer jeg ikke mere«. En stor Sang et hjerteligt Hurra for Danmarks Døtre og vore og deres Fædre og Mødre skingrede over Fælleden -- og vi marcherede hjem. Endelig skulde vi have vor Fane og præsenteres for Kronprindsen. Desværre begyndte det at regne, da vi naaede Amalienborg, hvor samtlige Over- og Underofficierer samt 5 a 10 udvalgte Mænd af hvert Compagnie skulde beværtes. Af 6 Compagnie erindrer jeg, at *Christian Jensen* og *Øhlenschläger* samt nogle smukke Studenter blev valgte. Medens nu disse Udvalgte vare Vidner til at Kronprindsesse Marie med egen Haand slog Sømmene i Fanen og bandt Cordonerne paa, samt paa den yndigste Maade rakte den til Fanejunkerens, en mærkelig høi smuk Student, jeg tror han hed *Bang*, der døde som Præst i Kirkebye paa Falster — og medens de Herrer Studiosi stak paa Varerne saa godt de formaade, stode vi andre i øsende Regn; men vi vare ikke ørkesløse; der kom Karrer med Øl og Viin og jeg drak i Gardernes Stue den første Sopken Brændeviin i mit Liv for at beskytte mig mod Regnen. Netop havde vore kjære Capel-Musici faaet sat en halv Snes Flasker Viin tillivs, og vor Forsanger *Odonnel* (kongelig Skuespiller og af Studenterne kaldet vor Degn, ligesom Ryge heed Bedemanden) istemmet den Sang, vi holdt mest af: »Vi alle dig elske livsalige Fred« af Abrahamson, da Major Lorentsen, vor Bataillonschef kom farende og raabte: »til Vaaben mine Herrer! Nu kommer hans kongelige Høihed!« »Vi« — brølte vor Degn med sin Stentor-Røst — »vi vil have vor Vise ud først« — og vi sang da alle Versene, saa Amalienborg rystede, medens Kronprindsen og hans hele Stab, ledsaget af den franske General Victor og mange Herrer maatte taalmodig staae i Døren og bie til vi vare færdige. Derpaa uden al Levemaade gjorde vi som et Lyn vor Quarrèe, og vor Fane kom, medens Musiken lød og alle Over- og Underofficierer vare saa ophovnede i Ansigterne af Champagnen, der heller ikke havde nogen ringe Ind-

flydelse paa deres Been. Kronprindsen og hans Følge vare netop traadte ind i Quarrøens Begyndelse, da en Hvisken lød hele Korpsset igjennem: »Vi præsentere kun for Kronprindsen«, og saa snart Kronprindsen var passeret forbi, lød der klik klak og vi gjorde alle skarp Skulder for de til os ilde skjævende Herrer, men Sagen feterede Kronprindsen, og General Victor sagde til ham, »at det var som et fransk Corps«. Kronprindsen udbragte da et Leve for sit Korps, som vi besvarede med et tredobbelt Hurra for ham — 9 Gange brugtes ikke dengang, da man dog maaskee meente det ærligere end nu.

Der var ellers en vis gemytlig Broderaand udbredt over vort Korps, ikke just nogen stærk Disciplin, men dog heller ingen Uorden, tværtimod havde man honnet Ambition forenet med en uforgjængelig Munterhed og Gjæstfrihed, saa længe der var en Skilling i Lommen. Vi havde nogle Sviregaster iblandt os, som man vel kan begribe, iblandt disse et Kjeldersvin, heed Br. . . ., en gammel cand. theol. med non, som boede hos en Kjældermand og gjorde Gadeviser. Nogle havde vi faaet til godvillig at trække af, men Br. . . . vilde ikke. Da spurgte Ryge ham, om han gik for 2 Mark? -- nei — for 3 Mark? -- nei — for 1 Rdlr.? — Han betænkte sig og tilsidst sagde han: for 5 Rdlr. — Godt, svarede Ryge, tog hans fedtede Hat af ham og løb omkring til alle Studenterne og bad: 2 Skilling til Br. . . .' Afsked! Tilsidst havde han Hattepullen halvfuld af Skillinger, bragte Br. . . . som takkede Herrerne i højtravende Jydsk, fik et lille Skub i Enden af Ryges Støvletaa, og forlod Ridebanen ledsaget af Alles Latter. En Student fortalte, at han havde hørt, at Studenter i Uniform besøgte Dandseboderne. Dette toge vi meget ilde op, og en halv Snes Mand bleve udnævnte til at patrouillere og med det Gode eller med Magt bortvise enhver uniformeret Student fra deslige maadelige Commerce. En, som gjentagne Gange havde gjort sig skyldig, blev meldt for Kmhrre Hauch og udjaget af Corpset. Endnu maa jeg fortælle et smukt Træk af os. Vi maatte naturligviis selv anskaffe vore Uniformer, og for at de graae Pantalons kunde blive af eens Farve, forenede 4 Skrædere sig og lod os bekjendtgjøre, at de vare tilstrækkelig forsynede med den

reglementerede Farve. Men nogle fattige Studenter bleve af Chefen skænket blaat og graat Klæde til Uniformen som Gave fra Kronprindsen. Det blaae Klæde var vel ikke just meget fint, men det graae var baade grovt, for lyst og rødagtigt, saa Enhver kunde læse Fattigdommen paa Kammeraternes Laar. Det kunde vi Andre ikke taale, en Subscription aabnedes i alle Compagnier, og der tilveiebragtes en saadan Sum, at alle de Fattige fik Buxer af samme Sort som vi Andre. Vi forbød dem at bære Kronprinds-Buxerne i Tjenesten. Flere Aar senere saae jeg samme rødgraae Buxer under Frakken paa de theologiske Collegier, disse de fattige Studenter Allarmpladse. — Dog — — endnu en Historie fra min Soldater-Tid. En Eftermiddag Kl. 3 vare vi komne fra Fælleden hungrige som Ulve. Vi gave os ikke Tid til at bære Geværerne hjem, men styrtede til Spiseværterne, dengang Eisens i Kirkestræde og Spuths i Boldhuusgaden. Jeg var i en Flok vel circa 200, standsede foran Eisens Dør. Vi maatte dele os i Hold og bleve enige om, at det første Hold, saa mange, som kunde rummes, skulde først gaae ind, medens de andre havde Vagt ved Geværerne, hvilken Tjeneste de, der havde spiiet, skulde igjen vise det sidste Hold. En Deputation skulde først gaae ind for at høre, om der var Mad nok til os mange. Lille Ane svarede lattermild Ja, hvorpaa Deputationen meget høflig bad de faae Gjæster, som sad ved Bordet, at skynde sig lidt og give os Plads. Faae Øjeblikke og vi fyldte Spisesalen, hvor vel omtrent 120 kunde rummes. Vi forlangte vor Mad og fik den, men saae til vor Forundring en Flaske og Glas for hvert Couvert. Saa vidt strakte sig ikke min og de flestes Penge. Jeg spurgte da mine Naboer til Høire og Venstre: *unde vinum sumeret*, som det heder i Cornelius om Themistocles. »Lampsacum« sagde han — »men for Resten kan du gjøre som jeg, der aldrig seer Flaske og Glas for mig uden at drikke den.« Saa gjorde vi og prisede Himlen for sin Gave. Da hævede sig en Røst: Skynd jer at spise — tænk paa dem derude — men først en Skaal for den, fra hvem Vinen, næst Gud er kommen! Skaalen er for vor venlige Trakteur, *Trampe* leve! — Hundrede Stemmer raabte: *Trampe* leve. Det var en Studenter-Sergeant Grev *Trampe*, der siden blev Amtmand paa

Island. Uden just at være rig, havde han bestilt 200 Flasker Viin og hvad mere er, forbudt Ane at nævne ham — men det var dog blevet bekjendt, og vore Kammerater udenfor bevægede ham til at blive hos dem. Efter dette gode Maaltid skiltes vi muntre ad i mindre Hobe.

Der var virkelig en særdeles god Aand i Studenterkoret, men denne Aand indeholdt tillige en Portion Friheds Følelse som Senatus Academicus ingen Smag fandt i, og da Studenterne lode sig lære at hugges, da de sleb deres Sabler, og man talde om et par Dueller, der var i Gjære, og desuden Studenterne mødte paa theologiske Kollegier i Uniform og med klirrende Sabel, — saa fik man Korpset ophævet, og kun Prof. Knud Lyne Rabbek og Regentsbudene saaes i det paafølgende Aar med Studenter-Blaatroien, men i Sommeren 1801 stadsede vi endnu i Uniformer. Jeg fik mig et par gule Skindpantalons og ridende med Prytz' Snogepander paa Hesten og Sablen paa Siden havde jeg den store Fornøielse, da jeg red til Appelsbjerg efter Dines¹⁾ Bryllup, at Bommændene med Huen i Haanden lukkede Bommen op for mig uden at forlange Bompengge. Disse Bommænd vare daarlige Politici og troede intet mindre, end at jeg var en engelsk Officier. Imidlertid vare disse krigerske Beskjæftigelser ugunstige for Logik og Metaphysik, saa jeg, der kom op til Philosophicum, vel fik et godt Laud, men »indkaldt« som det hed, blev jeg ikke, uagtet jeg virkelig havde været flittig og var særdeles god Ven af Riisbrigh.

Efter anden Examen reiste jeg til Holbek²⁾ og underlige Tanker krydsede sig i mit 19 Aars Hjerte — — — — — Jeg laa, vaagen en Nat i Roeskilde i Maii Maaned 1801, begyndte at reflectere — — — — — over min Alder, den Westermann'ske Familje, min Moder o. s. v. — — — — — Da jeg reiste tilbage, gav Fruen mig Brev med til hendes Mand. Der stolte Herre var overmaade mild og spurgte mig, hvad jeg vilde vælge til mit Brødstudium. Jeg svarede, at min Fader sikkert ønskede,

¹⁾ Forfatterens Søster, gift med Proprietær Prytz til Appelsbjerg.

²⁾ Faderen, Troels Smith († 1819) var her Sogneprest.

at jeg skulde studere Theologie. Han spurgte mig, om jeg havde Lyst dertil, og da jeg tøvede noget med Svaret, begyndte han at udmale en Fremtid for mig, som fængede let i min Sjæl, der var vant til at flyve paa Fantasiens Vinger.

Han sagde mig at han meget let kunde anbringe mig strax paa et Handels-Contoir i Hamburg, hvor jeg kunde faae en anstændig Løn for dansk Correspondents og latinske Certificater, hvad jeg uden Handelskundskaber kunne paatage mig. I 2 Aar kunde jeg erhverve mig Sprog og Handelskundskaber og dernæst kunde komme hvad mit Hjerte higede efter, til at reise omkring i Verden. Ret faderlig raadede han mig til at tænke over Sagen, og være forvisset at han og hans Kone inderlig ønskede, at jeg skulde betræde en Vei, paa hvilken jeg kunde hastig gjøre Lykke og hvortil han troede mig fortrinlig skikket. Havde Mine¹⁾ været fuld voxen, saa kunde jeg have troet, at de vilde af med mig, men nu havde jeg Grund til at troe, at de vilde conservere hende for mig og knytte mig til dem; thi det var en Paarørende i Hamburg, til hvem de vilde sende mig. Synderlig Lyst følede jeg ikke til Theologien, heller ikke til Handelen; men desmere til at leve et bevæget Liv — Tanken paa Mine stod langt i Baggrunden. Ak! det varede kun 3 Maaneder saa forsvandt den reent eller svandt ind til en sød barnlig Erindring. Mine høit flyvende Ideer om Verdenshandelen og mig som en af dens store Udbredere rev min kjære Moder ned i en Haandevending — Fader havde alt, saa snart jeg kom hjem, sagt mig, at dersom jeg vilde studere Theologie, og gjøre mig færdig i 3 Aar, vilde han give mig 10 Rbdlr. maanedlig som hidtil, men ikke en Maaned længer end 3 Aar. Jeg vidste, at han var en Mand for at holde dette Ord, og jeg vidste og, at det vilde falde haardt at faae en Skilling mere til Klæder, Bøger etc., ikke fordi han manglede Kjærlighed til mig, thi jeg var hans Kjæledægge, men fordi han var fattig og forgjældet, samt og fordi han troede det var Penge nok. Nogle Dage efter sad jeg i fortrolig Samtale med Moder, beviste hende, at det vilde blive en sur Attestatslæsning, og lod

¹⁾ Grosserer Westermanns Datter.

mig forstaae [med], at jeg ikke havde synderlig Lyst til Theologien. Lidt efter lidt mærkede hun, at der var noget andet der gjærede i mig, og endelig gjorde jeg hende det casuistiske Spørgsmaal, om det var Uret, hvis jeg tog Maanedspengene i 3 Maaneder og brugte Tiden til at lære ret tydsk og fransk, naar jeg saa siden kunde ernære mig selv? Istedet for at svare strax blev hun ved at spørge, og fik saaledes efterhaanden den hele Westermanske Plan ud af mig. — Først saae hun lidt bedrøvet paa mig, men derpaa sagde hun: »Ja vist var det stor Uret mod din Fader, naar Du saaledes bedrog ham, og uden hans Samtykke tør Du ikke bestemme din Fremtids Bane — og jeg«, føiede hun til, »jeg synes heller ikke om det Forsæt, der ligesaa vel kan føre til Din Fordærvelse som til Din timelige Lykke. Lov mig, sagde hun, inden Du reiser fra Holbek, at fatte en fast Beslutning, som Du meddeler mig«. I det første kunde jeg ikke ret rive mig løs fra mine Drømme, men der indtraf snart en alvorlig Forandring hos mig — og Loddet var kastet, min Beslutning fattet — og hvilken var denne vigtige Forandring. Jo — — — at den 19 aarige Philosophus eller den ustadige Grønskolling af en Elsker — — — paa engang blev sin forrige Kjærlighed og alle de Planer, som stode i Forbindelse med denne, *utroc* — — — — — *Nicoline Sophie Friis Colding*, saa hed hun, der havde det blege Ansigt, de aandrige Øine, den fine smukke Væxt og de hurtige Fødder baade til Dands og huuslige Gjæringer. Ja — saa heed hun, som Gud beskikkede mig Daare — — — — — den 11 August 1801.

I Aaret 1802 besøgte jeg de theologiske Collegier, ligledes i Vinteren til Foraaret 1803, men det gik heelt jævnt. Jeg skrev flittigt mine Kjærligheds Breve og stiftede en Deel Studenter Forbindelser, saa og med Caspar, naar vi kunde, gjorde hyppige Besøg i Holbek. Caspar tog imidlertid juridisk Examen, kom i Tjeneste hos Cancellieraad Prokurator Fugl, og vi maatte da skilles ad, efter at han selv begyndte at være Procurator 1803. Jeg fik mine 10 Rdlr. maanedlig af Fader og lidt Fetalie sommetider fra Holbek, samt nogle Undermonderings Stykker; men for at have Kjolen paa Kroppen maatte jeg søge nogen Information og var i Skræderens Vold. Skiondt jeg aldrig havde lært noget ordentligt at

tegne, dristede jeg mig til at give Tegnetimer og derved banede mig Vei til Justitsraad Lundings Huus, hvor jeg siden nød saa meget godt. Det var ret uheldigt, at mine Forældre ingen Forbindelser havde i Kjøbenhavn, saa at min Broder og jeg vare altid henviste til Studenter Omgang, eller maaskee var det heldigt — — — — thi ellers havde jeg ikke faaet Tid til at pleie de interessante Studenter Bekjendtskaber, som jeg havde baade, da jeg kun studerede jævnt og siden, da jeg læste flittig. — — — —

Fra min tidligste Barndom af elskede jeg Billeder og Toner, og hvor slet min Smag var, og maadelige mine Vers end vare, — — saa levede jeg dog helst i en poetisk Verden og med originale Mennesker; Poeter, Malere og Musikere vare mig især tiltrækkende Magneter. Derimod hadede jeg Spil, Drik og al Vertshuus Commers, deels fordi jeg aldrig drak Spiritus, Viin eller Caffé, deels fordi al Exaltation var min Natur imod. Ogsaa min tidlige Forlovelse og min Fattigdom bevarede mig fra Udskeielser: men munter som jeg var og modtagelig for livsglade Mennesker knyttede jeg let cordiale Forbindelser, men kun enkelte fængslede mig. I mit første og andet academiske Aar var min Broder og hans Venner min vigtigste Omgang. I det andet sluttede jeg en Deel Bekjendtskaber i Studenterkorpset, og da jeg begyndte at høre Forelæsninger; men jeg troer det var af Stolthed og ikke af Ydmyghed, at jeg trak mig tilbage fra dem, der spillede en Rolle. Saaledes levede jeg med *Grundtvig* og *Øhlenschläger*, men den første mishagede mig ved sit bizarre Væsen ligesom *Chr. Molbech*, hans intime Ven, og at disse kunde omgaaes med *Povel Dons* og glædes ved hans og Consorters Forgudelse, var mig modbydeligt. *Øhlenschläger* lærte jeg at kjende ved *Carl Weinhold*, en af min Broders Venner og Skolekammerater, en original Person, som levede af Spil, og da Øh. var casset som Skuespiller, gav han ham Kost og Logis. *Øhlenschlägers* første Digte, der udkom 1801, skrev han hos *Weinhold*, forelæste dem for os, og jeg ahnede allerede den store Digter i ham — men vor Kreds blev adskilt ved særdeles Hændelser, *Weinhold* havde spillet uheldigt, gjort Gjeld og besluttede at unddrage sig sine Creditorer. Han havde bestilt sig Plads paa Paquetten til Kiel, bad min Broder og mig til en Afskeds

Frokost. Vi kom, men ak, der stod Prokurator Berger og Fogdens Folk for at sætte vor stakkels W. i Gjeldsfængsel. Min Broder og jeg kunde kun ledsage den sørgelige Procession nedad Philosophgangen til Blaataarn, hvor en forræderisk Jøde Schmucl, Haandlanger for en anden Spiller, holdt ham arresteret i nogle Uger; men da han glemte en Løverdag, da Arresten skulde betales Kl. 12 Middag, saa gik Ørsted og min Broder op til W. og lukkede Døren op for ham og sagde: nu kan du gaae Carl, og han gik til Grev Ahlefeldt paa Langeland, blev Landeværns Officier og — omsider Smugler — — — Kun een Gang saae jeg ham fra den Tid han drog til Langeland. Det var 1813, da jeg boede i Roeskilde. Han kom og spurgte mig, om jeg vilde herbergere ham og hans Bagage een Nat. Med Glæde samtykkede jeg, og see et svingende Vognmandslæs stod i min Gaard. Han sagde mig Intet og jeg vil[de] ikke spørge om Læssets Natur; men da han skulde reise om Morgenen, kaldte han mig tilside og spurgte, om jeg var for storagtig til at modtage et Stykke Cassimir til et Par Buxer, »thi« — hviskede han — »hele Læsset er contraband engelsk Klæde — det er min sidste Forretning«. Velbekjendt med Artilleri Officiererne fik han Klædestykkerne praktiserede ind i Artilleriets Høe Vogne og lykkelig afsatte alle i Kjøbenhavn. Siden blev han Landmand o. s. v. [tilsidst Justitsraad og Overtelegrafbestyrer i Nyborg].

Øhlenschläger skjød frem i Fart paa sin glimrende Bane, kom til at leve med og ved Rahbek-Ørstederne og Steffens, reiste udenlands i længere Tid og tabte aldeles Smaafolk af Sigte. Tilfældigviis kom jeg til at følge med ham til Fredriksberg efter hans Hjemkomst. Han havde glemt »Du«, men behagede dog at kjende mig, og efter at have spurgt til gamle Bekjendte, udbød han: »der var og en vis Weinholt — hvor blev han af? og« føjede han til, inden jeg svarede — »det var et ryggesløst Menneske«. Jeg følte mig ret harmfuld over denne Ytring og svarede: nei »regelløst« vil De nok sige; thi hvad han fortjente ved Spil forødte han paa afdankede Skuespillere o. s. v. — Han beed sig lidt i Læberne, medens jeg ganske utvungen fortalte ham Weinholts Skiæbne. Jeg er vis paa, at Øhlenschlägers Memoirer indeholde Intet om Weinholt, som

dog maaskee Danmark har at takke for sin store Digters Redning; thi Øhlenschlägers Fader var en ubarmhjertig Mand mod Sønnen, som han aldeles havde forskudt paa den Tid. Nogle Gange har jeg vel i mit Liv talt med Øhlenschläger siden, men jeg tragtede aldrig efter at komme ham nærmere. Sidste Gang jeg saae ham var 1845, da han besøgte mig for at takke Troels¹⁾ for en Sang, som T. havde feteret Thorvaldsen og ham med ved deres Besøg paa Møen. I den Anledning maa jeg fortælle en løierlig Begivenhed. Thorvaldsen og Øhlenschläger vare hos Hages, da Sangen af Langhoft og Skolebørnene blev afsunget. Th. og Øh. fik hver sit Exemplar -- Øh. læste sit, men Th. der var saa vant til at besynges og bekrandses, læste ikke sit, men efter at Sangen var ophørt, gik han Øh. imøde, rakte ham Haanden og takkede for hans Sang. Men — begyndte Øh. i en ynkelig Tone: Sangen er ogsaa til mig. — Ah! hm! det er en anden Sag, svarede den naive Th. og nu begyndte han at læse den. Jeg trak mig leende tilbage og først siden om Aftenen meddelte jeg Øh., at Troels var Forfatteren. — — — — —

Grundtvig tog Attestats samme Aar som jeg, men vi taltes sjelden ved. Først i Roeskilde 1811, da han kom for at forelæse Roeskilde-Riim, besøgte han mig og logerte hos mig²⁾, og da han siden blev gift med den yndige *Lise Blicher*, som jeg kjendte, har jeg nogle Gange besøgt ham i Kjøbenhavn. — — — — Jeg regner ham ikke blandt mine akademiske Venner. Men blandt disse våre mine Skolekammerater *Erik Tauber*, *Christopher Nyholm*, — Studentervenner *Andreas Bonnevie*, *Ekkard Tryde*, *Peter Rosenstand Wøldike*, *Zacharias Müller*, *Morten Petersen*, *Fritz Schønheyder*, og Normændene *Nikolai Wergeland* (Fader til Digteren), *Chr. Dødertein* og *Jacob Krumm*³⁾, siden kaldet *Keyser*, *Fredrik Volkertsen*, *Broager*, *G. Schiern*, *I. Wegner*, *Peder Kall*, *Andreas Henckel*, — men fremfor alle *Ludvig August Abrahamson* og *Thomas Reutze*, *Chr. Heilmanns Ven*, Malerne *Eckersberg* og *Müller* og af

1) Forfatterens Søn † som Prest i Svendborg.

2) Se herom kirkehist. Samlinger III R. 4. B. 679.

3) Til Normændene høre ogsaa de ovennævnte A. Bonnevie, Z. Müller, M. Petersen og den nedennævnte Sven Brun, Fader til Grundtvigs Biograf H. Brun og Farfader til Skuespiller Johannes Brun, R. St. O. O.

ældre *C. Strøm* og *Sven Brun*, den sidste min theologiske *Ma-nuducteur* — — — — De fleste vare Kammerater fra theologiske Collegier og siden fra det pædagogiske Seminarium: men jeg vil fortælle min egen Historie, og omtale Vennerne, som de gribe ind deri.

Der skeete ingen væsentlig Forandring med mit Studenterliv førend Paasken 1803. Min Forlovelse var en Hemmelighed, som hele Byen Holbek vidste, skjøndt jeg ikke havde fortalt den til Nogen undtagen min Moder og mine Sødskende — — — — Det burde da ikke have overrasket mig, at min Fader, da jeg skulde sige Farvel efter Paaskeferien 1803, tog mig ind i sit Kammer og med en slet behersket Vrede begyndte en Samtale, der tog en slem Vending. — — — — Jeg forsikrede min Fader, at jeg skulde tage Attestats til den bestemte Tid (3 Aar fra 1801 April af), og hvor bittert det end kunde være mig, Line, min Moder og Sødskende, vilde jeg ikke komme hjem, førend jeg havde Attestats. — — — — Jeg reiste med den fulde Beslutning, at holde mit Ord [der ogsaa gik ud paa ikke at modtage nogen Understøttelse], kom til Kjøbenhavn, hvor Caspar allerede havde sit eget Logis hos Gyldendals, og jeg altsaa skulde see at skaffe mig et. Jeg leiede mig et Tagkammer med Seng paa lille Kjøbmagergade for 4 Rdr. maanedlig og ved at give Tegne Informationer (hvor lidt jeg end kunde) fortjente jeg 4 Rdr. til. Jeg gik nu slet ikke ud undtagen 2 Dage ugentlig, da jeg hørte et Collegium hos Moldenhauer over Exegetiken og underviste i Tegning 2 Timer. Disse 6 Timer fraregnede var jeg altid paa mit Værelse og — læste uafsladelig. Jeg hævdede ingen Maanedspenge, som Fader havde anvist mig hos Regimentsquartiermester Prytz, kom ingensteds, spiste ingen varm Mad om Middagen, men fik mig nogen tyk Melk, lavede lidt Salat og spiste stegt Flesk til, saa mine 4 Rdr. i Forening med Smør og Brød fra Thea²⁾ slog virkelig til i Maanederne fra April til September. Min Attestatslæsning skjød en forfærdelig Fart, thi jeg læste ikke et trykt Blad, men des flere

1) Forfatterens Søster.

skrevne Collegier, og min eneste Recreation var at skrive hver Uge et Brev til Line og en enkelt Gang til min Moder. — — — — Det blev inidertid en frygtelig heed Sommer, og jeg døde ikke godt under mine brændende Tagsteen. Jeg sad aldeles nøgen, blot indhyllet i en vestindisk graae Kappe, jeg havde købt af en Soldat for 2 R , med bare Been i Tøflerne og — læste. Egentlig syg blev jeg ikke, men Appetit og Søvn forlod mig, saa jeg mangen en Dag fortærede kun en Spølkum Melk og 1 Tvebak, og mangen Nat laae jeg kun 2 Timer i Sengen. Caffé, The, Brændeviin, Kjød hørte slet ikke til min Huusholding, og da jeg ikke følede nogen Upasselighed, brød jeg mig ikke om Søvnløsheden, men læste des mere. Endelig havde nok Line fortalt Moder, at jeg sommetider havde skrevet hende noget Underligt til om mine Phantasier. — — — — — Moder blev da urolig og frygtede for at jeg skulde blive sindssvag af Overanstængelse. Hun fik da Marstrand¹⁾ til at han med det Gode eller med Magt skulde skaffe en Forandring for mig tilveie. Ved hans besindige og kjærlige Tiltale og ved at forestille mig Moders og Lines Angst for mig fik han mig bøiet, saa jeg besluttede at fløtte. Vi gik da ud sammen og endelig fandt jeg en Stue og et Kammer ved Enden af mit gamle Sct Pederstræde nær ved Volden. Jeg gik til Prytz, hævdede 5 Maaneders Gage paa een Gang og begyndte et heelt nyt Liv, besøgte Collegierne, havde Omgang med Mennesker igjen, men læste alligevel flittigt, idet jeg hver Morgen Kl. 5 var ved Bøgerne. Forresten spiste jeg om Middagen hjemme hos min Værtinde, en ung Enke Mad. Nissen, hvis Mand, Copiist, nylig var død og havde efterladt hende med 3 Børn i stor Fattigdom. Her levede jeg nu med den rige Mand, gik paa Collegier og pleiede Omgang med mine Venner. *Elckard Tryde* havde jeg længe kiendt og været indtaget af hans milde, aabne og levende Karakter, og da han var flittig og som jeg havde sig en Kjæreste, saa vi i alle Henseender havde *communica studia*, saa bleve vi snart meget gode Venner. Hans Moder var Præste Enke fra Birkerød og boede i Kbhvn., hvor han ogsaa havde en yngre Broder, som ikke var Student, men Skriver,

¹⁾ Gift med Forfatterens Søster.

vilde være Geni, men — mislykkede reent. Tryde og Jeg have fortsat vort Venskab, men jeg troer, at han nu [1848] — Stiftsprovst i Kbhvn — er bleven noget ligegyldigere imod mig, maa-skee fordi Biskop Mynster er hans og ikke min Afgud. Imidlertid skal jeg aldrig glemme vor Ungdomstid, især fordi hans Venner *Andreas Bonnevie*¹⁾ og *Ludvig August Abrahamson* bleve mine og det endnu nøiere end de vare hans. — — — — [Bonnevie] var et udmærket Menneske med alle sine Feil. Fred med hans Støv. Han var Morbroder til *Niels Andreas Thrap*²⁾, der ved ham blev min Lærling og er nu min Alderdoms Ven. — Men om Ludvig vil jeg tale, om jeg end har berettet om hans og mit Samliv i min lille Bog: »Mindeblomster paa Faderens W. H. F. Abrahamsons og Sønnen Ludvig Abrahamsons Grave. Kbh. 1814«.

Ludvig var min Ungdoms, d. e. mit jordiske Livs dyrebareste Ven — min ældste Søn er opkaldt efter ham — og hver Dag seer jeg paa et lille Blyants-Portrait af ham og siger endnu: Som han var Ingen min Ven. — — — — — — — — — — Det var da en Søndag, medens jeg boede paa mit Tagkammer paa lille Kjøbmagergade, at jeg gik hen til Aftensang i Helliggeistes Kirke, eftersom der stod i Adresseavisen, at en Candidat Flindt skulde prædike. Jeg troede, det var en god Ven, cand. *Isaak Sidenius Flindt*, en talentfuld Skolekammerat. — — — — — Saaledes troede ogsaa Tryde, som jeg fandt i Kirken tilligemed en lille pukkelrygget Fyr, som jeg alt før havde seet, men hvis Navn jeg ikke vidste. Da Psalmen var ude, saae vi til vor Forbauselse et langt magert Register med Degnekappen paa (den Sæk, som de gamle Kbhvnske Prækeheste altid bar) træde op paa Prædikestolen. Tryde og jeg saae paa hverandre med et Smil, men den Lille — og det var Ludvig — saae skalkagtig op til mig og sagde: »skulde vi ikke saa gaae hen til Courtin og drikke en lille Kop Chokolade« — og dermed listede vi bort, men paa gammel Torv, hvor Courtin boede, skilte Tryde sig fra os og gik ud til sin Kjæreste, der var i Huset hos JRaad Rothe i Fredriksberg Allee. Nu kom Ludvig og jeg

¹⁾ † som Sogneprest til Øiestad i Norge 1833. Se Familien Bonnevie af D. Thrap.

²⁾ † 1856 som Byfoged i Kristiania R. St. OO. og N. O.

til ret at tale sammen; hans overordentlig deilige Ansigt, de klare milde brune Øine og en høi hvid Pande, omgivet af bløde brune Lokker indtog mig strax, men endnu mere hans vittige og begejstrede Tale, der faldt især paa Heltetiden i Norden, der dengang begyndte at røre sig i Øhlenschläger, Staffeldt o. fl. Vel mærkede jeg min Overmand, men hengav mig saa aldeles til ham, at jeg baade glemte hans Pukkel og min poetiske Ringhed. Da vi kom udenfor paa Gaden, spurgte han med en besynderlig Rørelse: hvor er dit Værelse (vi havde ikke drukket Dus, men det gik os som Forelskede, mellem hvem det er kommet til en Forklaring). Jeg svarede som i Evangeliet: Kom og see! — og han gik med, sprang to Trin ad Gangen op til mit Tagkammer og raabte: »*sic itur ad astra*.« Jeg siger saa, sagde han paa Latin: »saaledes kommer man i Himmerig« for at du skal vide, at jeg er en Kakkelovns-Student, d. e. kun inscriberet, ei dimitteret til Academiet. Vi blev sammen til Aftens Enden og vidste ikke, hvor Tiden blev af, til jeg fulgte ham hjem til Landcadet-Academiet, og fra den Dag, det var nok i August 1803 og bogstavelig hver Dag, indtil vi begge toge Embedsexamen, deelte vi vort Liv med hinanden. Alle Smaa-begivenheder staae saa levende og i saadant Rosenskjær for mig, naar jeg tænker paa *dette* Venskab, der var af heel anden Art end noget andet, jeg har følt. — — — — — Saadan var vor Forbindelse en Sammensmeltning i Et, der gjorde enhver Strid umulig, og jeg haaber til Gud, at vore Aander skulle gjenkjende hinanden i den Verden, hvortil jeg nu stunder. Der var i Ludvigs Sjæl en Forening af umiddelbar poetisk Gave i Forening med plastisk Kunstfærdighed. Han tegnede ypperligt, sang og spillede paa Harpe, og er den eneste danske Improvisator, jeg har kjendt, der duede noget. Han digtede Sangen og componerede Melodien, men skrev intet op. Jeg reddede paa den Vis det skønne Digt: »den bortfløine Fugl«, som han dikterede og [som] findes i den omtalte lille Bog. Han havde læst overordentlig meget især tysk ældre og nyere Poesie; men det var reent overflødigt; thi af ham selv udvældede en poetisk Strøm, og hvor han gik og stod fandt han nye Væld. Han var i høi Grad ironisk og kunde ogsaa være bitter, naar Nogen vilde oversee ham, og han — skam-

mede sig for Verden over sin Pukkel, men kun ikke for mig, som han med Næsen i Veiret spurgte: veed Du, at Pope havde lige saadan en Ryg som jeg? og har Du hørt den Chesterfieldske Anecdote: Denne lyder som saa: Paa et Caffehus i London kom flere Lærde sammen, blandt disse Pope. En Dag disputeredes der stærkt om Betydningen af et Vers i Euripides. En ung Officier var tilstede, nærmede sig Selskabet og spurgte beskeden om Stridens Gjenstand. Aa giv Herren Bogen, raabte Pope haanlig og lad ham forklare os Stedet! Han meente ret at spotte med Manden, der jo umulig kunde forstaae Græsk; men den unge Officier lod som han intet mærkede, tog Bogen, læste Stedet nøie og sagde omsider: der er en god Mening, saafremt man efter dette Ord sætter et Spørgsmaalstegn og henfører Resten til den efterfølgende Sætning. Forbausede saae de Lærde paa hverandre: men Pope i sin Forlegenhed og Harme spurgte spydig: hvad er et Spørgsmaalstegn? — »En lille krumbøiet Person, som gjør stundom unyttige Spørgsmaal«. Dermed tog han sin Hat, hilsede og gik. Det var Lord Chesterfield, der som alle engelske Stormænd havde nydt en videnskabelig Opdragelse. Pope blev vred, det kan du tro, sagde Ludvig, men om Du sagde saaledes til mig, vilde jeg ikke blive vred.

Vi vare en Tid fløttede sammen. Jeg havde næsten paataget mig ikke et Hovmesterskab, men en Ammetjeneste hos L. Han var mig saa hjertelig hengiven, saa barnlig tillige, at jeg ret kunde see, hvor meget det nu beroede paa mig, om L. virkelig kunde faae juridisk Examen. Hans herlige Fader havde ogsaa ligefrem bedet mig herom. — Dog jeg maa ret fra Roden af fortælle om L., thi som det Aar, hvori vore Sjele bleve forenede for en heel Evighed, er Glandspunktet af mit Ungdomsliv, saa vil ogsaa han blive — — — den interessanteste af alle mine academiske Venner. Da han var 3 Aar gammel, faldt han (man siger ud af Moderens Hænder) fra anden Etage af Academigaarden ned paa Gaardens Steenbroe, som gav ham den brudte Ryg. Da han blev 7 a 8 Aar gammel, var det først ret kjendeligt, og Moderen, en i mange Stykker kraftig og kjærlig Kone, Datter af Tyge Rothe, kunde ikke taale det daglige Syn, og derfor blev

Drengen bestemt til at være Kobberstikker og sendtes til Kobberstikker Seehusen i Birkerød, hvor han blev kjærlig behandlet, blev confirmeret af Trydes Fader og forresten lærte kun Tegning og Tydsk. I alt Andet var han Autodidact, men da han blev 17 a 18 Aar, røstes det i ham, og paa egen Haand forlod han, som han sagde Professionen og med de Ord: Her er Ludvig, som vil være Student — Fader! stod han i den lærde Faders Studerekammer. Han blev nu hjemme, forberedtes overfladisk til Academiet, fik anden Examen og havde læst d. e. tilbragt et Par Aar, hvori han skulde læse til latinsk juridisk Examen, da vi lærte at kjende hverandre. Hans Fader, der deels havde fuldt op at gjøre med Landcadetterne, hvis Regent han var, deels flittig studerede, førte intet Opsyn med sine Børn, men var Ludvigs kjærlige og fortrolige Ven ifølge det Sjeleslægtskab, der var mellem dem; og Moderen, som holdt Skole for en 20 a 30 unge fornemme Piger, havde neppe Tid til at sørge for Huset og Børnenes legemlige Fornødenheder. Disse Børn vare ogsaa voxne paa den yngste Benjamin Joseph nær, der dengang var 15 Aar gl. og Cadet. Frederik den ældste var et udmærket Hoved og 22 Aar gl. allerede Capitain i Artilleriet, men i høi Grad udsvævende, og af Agtelse for den udmærkede Fader lod Kongen ham forlægge til Rendsborg, hvor han snart døde. Jeg var hos Ludvig, da Broderen kom at tage Afskeed med ham. Vi fik en Flaske Viin, og da Brødrene sang: »um zwanzig Jahr«, rendte Taarerne ned i Glasset, og det skjar mig i Hjertet at see paa den blege, endnu smukke Fredrik med det knuste Ungdomshaab, og den rødmussede Ludvig med den sønderbrudte Ryg, for hvem begge var beredt — en tidlig Grav. Ludvigs eneste Søster, den endnu [1848] levende sørgende Moder til den faldne Oberst Werner Abrahamson Læssøe, var deilig som Ludvig og dengang i sin blomstrende Alder, forlovet med en norsk Student, der bedrog hende — — — — —

Da jeg havde faaet Adgang i gamle Capitain Abrahamsons Huus, hvor jeg blev behandlet som Søn, saa jeg godt, at Ludvig ved sit vittige Lune og sit musikalske Talent, sine Tegninger og poetiske Studier saa godt som aldeles ikke læste Jura og besøgte kun nogle Forelæsninger; thi naar han sad inde mellem de unge

Piger og havde Ryggen fri, hang de ved ham, og snart fortalte han dem Eventyr, som han digtede, snart sang og spillede han for dem, og snart tegnede han med dem. Jeg fik da Forældrene til at leie ham et Værelse i min Nærhed, og tilsidst sad jeg daglig hos ham den sidste [Deel af] Vinter[en] 1803. Moderen sendte os Fødemidler, og den siden saa grosmægtige Kammerherre, Fredik 6tes Favorit, kom da, skjøndt Cadetter ikke maa bære noget paa Gaden, hemmelig til os med Brødet og Smørkanden under sin graae Kappe, og Ludvig klappede ham paa Kinden og sagde: »Du er en god Dreng, Joseph.« Faderen ansaae ham for den mindst begavede, men den flittigste af sine Sønner. Vi — Ludvig og jeg — havde gjort den Aftale at læse fra Kl. 4 til Kl. 10 hver Dag paa hans Værelse. Jeg stod op Kl. 4 og læste eller gik paa Collegier den øvrige Tid. Han ligeledes hørte Forelæsninger, gik til Manufacteuren og spiste hjemme. Præcis 4 vare vi paa Pletten, han svedende over sine juridiske Bøger, der stode som en Vold rundt om ham, [saa] at jeg, som sad med mit enkelte græske Testamente og 1 exegetisk Hefte ved den anden Ende af Bordet, neppe kunde see Hovedet af det lille Skind. Vi havde hver sit Lys, og det var forbudet at tale et Ord, førend Vægteren raabte 10. Men ak — naar Klokken var halv ti, kunde han ikke udholde det længer. Uden at jeg, fordybet i min Læsning havde hørt den mindste Lyd, havde han ladet sig glide ned ad Stolen, krøbet ind ad Sovekammerdøren bag ved sig, og nu — hørte jeg ham gribe et Par Accorder paa sin Harpe og nynne en Sang. Det var da forbi med Læsningen, og nu sad vi stundom til Kl. 12 og læste i Tragica og Heldenbuch, og han som var stærkere bevandret i Middelalderens Tydsk end i Latinen, forklarede for mig de forældede Ord, ligesom jeg tydede Romerretten for ham. Da hans ulykkelige Gebrækkelighed gjorde ham brystsvag, saa han og vi andre frygtede for Svindsot (se hans Digt: Phtisis), skulde han nyde islandsk Mos tilberedt som Grød hver Morgen, men kun ved at spise med kunde jeg faae ham til at holde denne Frokost. Som et Barn kunde han glæde sig i al Uskyldighed over Ting, der indgjød mig Angest f. Ex. Besøg paa Dandseboder. Der havde en Fætter . . . indført ham, og han

kunde aldrig sige mig, hvor det var morsomt, at man kunde gaae med Hatten paa og faae Dandserinderne til at skoggerlee over hans Historier. Jeg gik da med ham derhen, kunde rigtig nok ikke bare mig for at lee over at see disse fordærvede Fruentimmer klappe i Hænderne af Glæde ved at see ham og flokkes om ham, ligesom de uskyldige Pigebørn hjemme hos hans Moder, naar han fortalte dem de Eventyr, han improviserede. Vi drak Punsch og gik, men han maatte gjøre mig et heiligt Løfte aldrig at komme der mere, og Dagen efter gik jeg op paa Regentsen til Fætteren, som jeg lod vælge mellem 5 Rbd. eller Prygl for i Fremtiden at afholde sig fra al Omgang med Ludvig. [Han] tog Pengene — og L. og jeg saae ham aldrig mere. Om vore Examina, om Ludvigs Beslutning at ansættes i Vestindien for [sit Helbreds Skyld, om hans Eventyr-Reise til Norge, vor Afskeed og hans Afreise samt om hans Død — [er fortalt] i Biographien foran »Mindeblomster«. — — — — —

Strømstad, Bohuslehn 17 Juli 1852.

Jeg begynder da med 4 April 1804, min theol. Examensdag. Jeg havde i sidste Halvaar været flittig, men paa anden Maade. Jeg gik ordentlig paa Moldenhauers Collegier, tog Deel i hans Disputeøvelser, skrev Specimina med *Henckell* (død Amtsprovst paa Samsø) og *Kall* (død Præst i Eibye), som vi indbyrdes censurerede, skrev allene hos Manuducteur *Brun*, som blev mig saa gunstig, at han skjænkede mig Maanedslønnen og tillod mig at komme i hvilke Timer jeg vilde. Den historiske Deel af Ex. Studierne lærte jeg af *Henckell* paa Spadseretoure til Fredriksberg Have. Han var glubsk lærd, talte og skrev fortræffelig Latin, som dimitteret af Worm i Horsens og fra Barndom oplært af sin Fader. Saaledes vel udrustet gik jeg d. 4 April ud at bade mig om Morgen efter at have faaet Vished om, at mit Specimen var det øverste af de 24 Candidaters, som den Saison bleve examinerede; og da Dr. Münster var Decanus [og] saavel som Moldenhauer mig meget gunstig, havde jeg udvirket hos den første, at jeg blev ansat som 1ste Mand den første Examensdag. For den godmodige Dr.

Münter havde jeg ligefrem bekendt, at jeg havde en Kjæreste, som jeg ikke havde seet et heelt Aar, og altsaa længtes svært efter. Naar jeg havde været til Examen, kunde jeg samme Dag reise til Holbek og være tilbage inden 14 Dage, naar Attestatsen var endt, og Eden skulde aflægges. Det gik da godt med den mundtlige Examen. Hver Examensdag examineredes kun af 3 Professorer (Müller, Hornemann, Münter den Dag), men mod Examens Ende kom Moldenhauer uventet ind og jeg blev examineret paa nye i N. T., hvorefter han holdt en herlig latinsk *Compellatio* til mig særskilt og stemte paa mit *Egregie*. Morten Petersen, en ferm Candidat, Alumnus paa Borchens Collegium og Under-Bibliothekar paa Universitets Bibliotheket, var Notarius ved Examen, og da han kom ud til mig og forkyndte mig min Karakter, havde han den store Betænksomhed at spørge til min Lommes Befindende, og da jeg havde berettet ham, hvorledes Kassen vilde gaae med til min bestilte Extrapost, sagde han paa sin Norsk: »Saa skal Du Pinedød gaae med mig til Eisen og lade mig drikke din Skaal. inden du farer af til Holbek«. Saa skeete og jeg forede og foer af. — — — — —

Kl. 3 var jeg i Smedelundsgaden i Holbek, expederede Vognen [og] Karlen, og i 3 Spring var jeg efter en kort Hilsen til de Andre i Haven, hvor Nicoline gik sysselsat med noget Tøi, der hang til Tørring, og som hun var — ak! jeg fandt hende bleg og sygelig — med sit blaatærkede Forklæde maatte hun følge mig bag om Haverne hjem til Forældrene. Min kjærlige Moder og Søstrene flokkedes om os, og da Fader kom ud af Studerekammerdøren, krøb Line bag Ryggen af de Andre, og Fader saae heel forlegen ud, da jeg hilste ham. Men — Du er da nu færdig. sagde han og jeg svarede: »Ja, men ikke reent færdig; thi dertil hører, at Fader maa erkjende Nicoline som Deres Datter.« Jeg trak hende frem, og da brast hans haardnakkede Kulde, han tog hende i Favn, priste vor Standhaftighed, og jeg belønnede ham med mit *Egregie*. Derpaa berammede han et Selskab til 2 Dage efter for at drikke mit Jaord med Lines Slægt. — — — — — Nu fik Piben en anden Lyd. Jeg reiste til Kjøbenhavn, og efter faae Dages Forløb drog jeg atter hjem til Holbek. O hvilken Glæde

nu at leve med min herlige Moder, Nicoline og Søstrene! men alvorlig Frygt for Lines Helbred havde grebet mig og jeg maatte fatte en Beslutning. Først og fremmest maatte hun ud af de piinlige Forhold derhjemme, hvor hun for min Skyld havde taalt alle Ting af Søster Ane og Moderen, der vare kolde imod mig og tænkte ikke paa, at jeg siden skulde være deres synkende Velfærds Støtte. Dernæst maatte jeg søge Lægehjælp og endelig — saa blottet jeg selv var for Ressourcer, sørge for hendes Underholdning, indtil vi kunde giftes. Hun var ved et Sygeleie, da hun var 13 Aar gammel, bleven noget skjæv i Ryggen. — — — — — Jeg var tilsidst saa fornuftig at aabenbare min Angst for den fromme Fru Lunding. Hun fik Conferentsraad *Callisen* til at besigtige hende og give sin Erklæring, at Skaden var ubetydelig. — — — — — Derpaa tillod han hende at komme til ham (thi han praktiserede ikke mere). — — — — — Jeg kjendte en Præst *Jørgen Svitzer* i Reerslev ved Slagelse, som havde en Søn *Erik* (nu Dr. Med. og Professor). — — — — — Ham lovede jeg at være Lærer for, saaledes at jeg tog ham til mig i Kjøbenhavn, og Provsten modtog Nicoline i sit Huus. Altsaa 3 a 4 Uger efter Jaordet gik jeg op til Capitainen og Frue: »De har været saa god at samtykke i min Forening med N.« sagde jeg, — »vil De nu tillade, at jeg herefter forsørger hende og fører hende til en Ven i den Tid, der vil forløbe, til jeg kommer i Embede.« Man samtykkede — — — — — Kort derpaa tog Line og jeg Afskeed, og — hun forlod Holbek for stedse og har aldrig siden kunnet lide den Bye, hvor hendes Forældre snart maatte give alting op og flutte til Kjøbenhavn. Jeg drog vel til Kjøbenhavn med Erik og i 3 Maaneder ventede forgjæves paa at faae Informationer; men da mine Penge gik op, og Drengen heller ikke ret trivedes i Kjøbenhavn, reiste vi til Reerslev, hvor jeg deelte min Tid mellem ham og Line, der havde begyndt sin Cur med lange Spadseretoure o. s. v. — — — — — Medens nu Nicoline med sin utrættelige Flid og forstandige Huusholdning i høi Grad vandt Konens og Præstens Hoiagtelse og Kjærlighed, begyndte jeg hjertelig at trykkes af dette Præstegaardsliv og at længes efter mit Studenterliv. — — — — — Endelig overbeviste jeg og Faderen om, at Erik havde bedst af at komme ud af Huset

og sættes i en latinsk Skole. Vi bleve da alle enige. Line gav Slip paa mig, Moderen paa sin Kjæledægge, og jeg paa mit mægtige Levnet. Jeg bragte Erik til Roeskilde Skole, og med netto 10 Rdlr. i min Lomme og sparsomt forsynet med Linnet og Klæder rullede jeg glad tilbage til Kjøbenhavn. Dog maae jeg først bemærke, at jeg havde skrevet to vigtige Breve forud — eet til min Patron Moldenhauer, dengang Director for det pædagogiske Seminarium, hvori jeg ønskede [mig] optaget for at ansættes som Lærer ved den forestaaende Reform, hvortil de latinske Skoler saa haardt trængte. Moldenhauer svarede mig venligt, at jeg maatte komme jo før jo heller; men det gjaldt Ressourcer, og derfor skrev jeg et andet Brev til Commandeur *Sneedorf*, der havde Pladser at bortgive paa Ehlersens Collegium. Det lod til, at mit Brev havde virket, hvori jeg skrev, at jeg kjendte ham af hans Digt:

»vild og underlig som Havet
og høi som stolte Bølgers Gang
er jeg af Brage huld begavet
til Sang.«

thi han skrev, at jeg skulde faae den første ledige Plads. Trøstig drog jeg da til Lærdommens Sæde, til tyndt Øl og bart Smørrebrød istedenfor Præst-Øllet og den varme Aftensmad. — — — — — Det var da 7 Maaneder efter Attestatsen at jeg vendte tilbage til Kbhvn. og meldte mig hos Moldenhauer, der lod mig gjøre Prøve og optog mig blandt Alumnerne paa Seminariet i Theologernes Klasse. Herved fik jeg Stipendium af 10 Rdlr. maanedlig, og da jeg meldte mig hos Sneedorf paa Cadet-Academiet, lod han mig komme ind, medens han klædte sig paa. Han vadskede sig og spurgte, tog Skjorte paa og spurgte, trak Vest og Støvler paa og spurgte om mine Studier, min Alder, min Bestemmelse og om min Kundskab til Dansk Litteratur og Historie. Examinationen maa have fyldestgjort ham; thi da han var fix og færdig, sagde han: »Undskyld, jeg skal nu paa Academiet; men det fornøier mig, at der er en Plads ledig paa Ehlers Collegium. Jeg har rigtig nok lovet den til min Huuslærer, men De har ikke saa gode Stunder at bie som han. Det er kun Skade. De er saa ung; jeg vilde ellers have anmodet Dem om at give min Datter, som i Aar skal konfirmeres. Religionstimer«. Jeg gik glad fra ham og takkede

min Gud for min Ungdom, der frelste mig fra at undervise en af Kbhvns Skjønheder, den siden saa bekjendte Hofdame¹⁾. Engang endnu var jeg hos Commandeur Sneedorf for at takke ham for Pladsen, og han var meget artig imod mig. Det traf synderligt, at jeg netop var i Kjøbenhavn, da han 20 Aar efter blev jordet, og ledsagede Toget til Holmens Kirke, hvor den gamle Provst Holm (der complet lignede min Fader i sin hele Fremtræden) holdt en smuk Tale ved hans Ligkiste.

I Februar 1805 flottede jeg ind paa Collegiet og begyndte mit Cursus paa det pædagogiske Seminarium og med det Samme Glandspunktet af mit academiske Liv. Men ak! Begyndelsen var sørgelig; thi som jeg bedst var fløttet ind og havde beredt mig til en liden Collation til Velkomst for min Broder, der nu var Fuldmægtig hos Hof- og Stadsrets-Procurator Fugl, der blev hans Velgjører, og flere Venner, da fik jeg fra Thea Budskab om -- vor fromme Moders Død 25 Febr. 1805. — — — — — Min Broder og jeg forlode med dyb Sorg Fædrenehuset, — men den ømme og forstandige Moders Billede staaer uudslettelig i min Sjæl, og alt som jeg nærmer mig til Mødet, til hvilket Broderen alt er kommet, seer jeg ham og hende klarere lyse for mig, og jeg skal aldrig glemme de Ord, hun skrev til mig, medens jeg læste til Examen: »naar jeg er borte, skal jeg lytte til den fortjente Roes, mine Sønner faae paa Jorden.«

Min Broder var nu Prøveprocurator ved Overretten, og ved Rettens Paaskjønnelse af hans sjeldne Duelighed, som daværende Assessor *Anders Sandøe Ørsted* saa godt kjendte, skjænkedes ham Halvdelen af hans Prøveaar. Jeg var Alumnus paa Ehlers Collegium og deeltog med mange ældre bekjendte i Seminariets Forelæsninger fra 1 Mai 1805. Mod Efteraaret flyttede Lines Forældre ind til Kjøbenhavn, og jeg, som nød godt af den Anseelse, vi Seminarister besad, fik den ene gode Information efter den anden, saa jeg var istand til at leie Værelse til Line hos Forældrene og betale min og hendes Kost, samt i Eet og alt sørge for hende. Hendes Fader havde en lille Pension, som han fortærede for sin

¹⁾ Betsy Sneedorf, siden gift med Generalmajor Erik Anker i Norge.

egen Person, men Moderen og Ane Colding, som havde reddet gode Meubler, Sengeklæder og Dækketøi fra Familiens Skibbrud, leiede et Par Værelser ud og holdt et pænt sluttet Bord, hvortil jeg skaffede en Deel honoratiores blandt mine Bekjendte (t. Ex. A. Borch, død som *regius advocatus* i Vestindien, Dr. Strøm og Krumm, siden Professor Keyser i Christiania, samt Borchgrewinck, død som Provst [og Sognepræst til Vardal] i Norge). Saaledes levede vi i utrængt Tilstand, og Line og Jeg fuldkommen uafhængige. Af mine Informationer var mig den kjæreste som Skrive-Lærer i Efterslægt-Selskabets Realskole, der dengang forestodes af *H. P. Mønster*, død som Biskop i Aarhus Stift. Han var meget velsindet mod mig, og for at jeg kunde blive Skrive-lærer i de to øverste Classer bevægede han mig til at lægge mig efter den engelske Haand, og da den daværende Skrivemester *O.* var temmelig drikfældig, fik jeg ham for en Pægel Brændeviin til at lære mig alle sine Kunster, og da jeg var udlært, blev han afskediget og jeg antaget, hvorover han blev saa forbitret, saa han nogle Aftener løb om paa Gaden med en Kaarde og vilde stikke mig ihjel; men rimeligviis har han drukket Kaarden op, thi jeg saae Intet videre til ham, førend han efter et halvt Aars Tid kom til mig i Pjalter og laante 2 R af mig.

Endeel af Elevernes Forældre, der uodig vilde sætte Børnene for tidlig i Metropolitan Skolen, hvor de ikke lærte saa godt de øvrige Ting, som i vor Skole, fik Mønster til at oprette en lille Klasse for udmærkede Drengene, der udenfor Skoletiden skulde undervises i Latin og saaledes forberedes til anden Classe i Metropolitan Skolen. Denne Classe blev mig betroet og med Glæde tænker jeg tilbage paa disse Timer, da Drengene ansaa mig som en Art Huuslærer for dem, og vi stode paa den venligste Fod med hverandre. Jeg kan derfor ikke nægte mig selv med nogen Stolthed at anføre disse Drengene, der ere blevne hæderlige Mænd. 1) *Ludvig Kirstein*, nu [1852] Conferentsraad, 2) *Hans Vilh. v. d. Osten*, nu Etatsraad og Vice Politidirekteur i Kbhvn, 3) *Simon Laub*, som jeg har tabt af Sigte — — — 4) *Peter Dichmann*, Rector for Herlufsholms Skole, 5) *Peder Hjort*, Professor i Sorø, og — 6) *Niels Andreas Thrup*, mig den kjæreste af alle, en Son af Sorenskriver

Thrap i Egersund. Hans Onkel var den af mig omtalte *Andreas Bonnevie*. Drengen var 10 Aar gammel, havde et mørkt Aasyn, men milde Øine og et fortræffeligt Hoved. Han logerede hos Bonnevis Kjøreste og Moder¹⁾, som mønstrede ham vel meget, saa han en Dag kom til mig paa Ehl. Collegium og bad mig, om han maatte komme til mig og læse paa sine Lectier; thi hjemme vidste han ikke paa hvilken Stol han skulde sidde. Jeg talte med Fru Klein og fra den Dag var Niels bestandig hos mig. Jeg og Drengene gjorde en Dyrehavstour og jeg betroede Niels at bære vore Penge. Inde hos Liniedandserne har en Lommetyv rimeligvis stjaalet Pengene, og jeg kan endnu see Niels' og de Andres forfærdede Ansigter ved Tanken om den Elendighed, vi gik imøde. Lykkeligviis traf jeg en Bekjendt, som laante mig de fornødne Penge, saa vi bleve mætte og havde Penge til en Kaffemolle, der agede os til Kbhavn. Min kjære Thrap, som jeg til denne Dag har levet i Venskab med, fortjener en Side i min Bog. Da jeg skulde drage til Roeskilde, vilde han med mig. Det blev afgjort med Faderen ved Bonnevis Mægling, og han blev da min første Huus Elev. Han reiste ikke hjem eller saae sine Forældre, skjøndt han var deres eneste Søn i 9 Aar og blev altsaa aldeles indlemmet i min Familie, især da Krigen 1807 afskar al Communication med Norge. 1811 skulde han dimitteres, og førend han skulde afreise kom der Brev, at hans Fader var kommet til Kjøbenhavn og Dagen, han vilde komme. Niels og jeg vilde gaae ham imøde. Jeg saae en Vognmandsvogn med en velklædt Reisende. »Det er vist din Fader,« sagde jeg og saa, hvor han skiftede Farve. Det var han, og han sluttede snart Sønnen i sine Arme, den Søn, han havde nedsendt som et Barn paa 9 Aar og nu saa igjen som en voxen Yngling. Sorenskriver Thrap var en alvorlig Mand af faae Ord, og han sagde kun: »Tak, min Niels' kjærlige Pleiemoder og Pleiefader!« da vi skiltes igjen. Niels blev en hæderlig Student og aftalte med Faderen, at han efter anden Examen — — skulde rejse hjem til Egersund. Han besøgte Roeskilde først og lovede at skrive mig til, ligesom han og sagde mig, at han efter Faderens Ønske

¹⁾ Fru Klein.

skulde studere Jura og vilde snart vende tilbage for at studere, da han efter Examen vilde være Fuldmægtig hos Faderen, der var svagelig. Men ak! — hvor forskrækkede hans første Brev, som jeg først efter 2 Maaneders Forløb modtog! men ogsaa hvor trøstede jeg ikke ved hans mandige Energi. Han reiste nemlig første October 1812 fra Kjøbenhavn med en Skipper fra Arendal, og da han steg i Land for at faae noget at spise i et Værtshuus, hørte han 2 Sømænd tale høit med hverandre. »Det var da en herlig Stads der var i Egersund igaar,« sagde den Ene. »Hvor kom det sig?« spurgte den Anden. »Ih veed du ikke det, det var Sorenskriver Thrap der blev begravet«¹⁾. [Han var død 4 Oktbr. 1812]. Den arme Søn, der Intet havde hørt om Faderens Sygdom, styrtede besvimet paa Gulvet, og da han var bragt tilrette, drog han i dyb Sorg hjem til Moderen, som heller ikke havde seet ham i 9 Aar og Faderen kun den ene Gang i Roeskilde, og nu — var han ikke mere. Da Moder og Søn (Han var deres eneste) havde grædt ud i hinandens Arme, erfarede han, at der var en stor Uorden i Faderens Affairer, og det mest formedelst en utroe Fuldmægtig, som havde benyttet [sig af] Principalens sygelige Tilstand; men Niels tog Mod til sig, jog Fuldmægtigen paa Døren, fik udvirket ved Regjeringen, at hans Faders Embede eet Aar maatte staae ubesat og stillede Caution for Kassen, — og nu satte denne 19 Aars Student, der aldrig havde kjendt noget til de juridiske Forretninger, sig saaledes ind i dem²⁾, at han ved Hjælp af en Contoirist kunde efter Aarets Udløb i 1813 aflevere Embedet og Regnskaberne i complet Orden, men det gik dog noget ud over Familiens Formue. Men man kan endnu bedre bedømme Thraps fortræffelige Hoved, naar man betænker, at han paa et Aar tog

¹⁾ Lauritz Bentzon Thrap, Søn af Degnen Niels Trap i Thy og en af de ældste af 23 Sødskende. Formodentlig var det efter, at han var bleven Sorenskriver, han forandrede sit Navn, Trap, til Thrap. I et Dokument fra 1785 skriver han endnu »Trap«. En af hans Brødre var Geheime Conferentsraad J. P. Traps Farfader.

²⁾ Han har formodentlig haft en Støtte i sin Fætter Laurits Thurah Thrap († som Raadstueskriver i Bergen 1839), der var Fuldmægtig hos den paa Stedet værende Amtmand Koren.

juridisk Embeds-Examen hernede i 1814¹⁾, det ulykkelige Aar, som skilte Norge fra Danmark og rev saa mange Venner fra hverandres Hjerter. — — — — —
 Ved sin Hjemkomst blev han strax ansat som [Kopist, derpaa som Prokurator og adjungeret Sorenskriver, senere som] Auditor, Expeditionsscretair i Regjeringens [Finans] Departement, og som Følge af hans store Dygtighed og retskafne Karakter steg han til Byfoged i Christiania, Bankdirekteur, Theaterchef, Storthingsmand og Ridder af Nordstjernen. Saadan traf jeg ham i Christiania 1844. — — — — — Vi havde stedse corresponderet, og han lovede at besøge mig her (Aar 1852) i Strømstad, men blev hindret derved, at han i Anledning af Kongens Udenlands Reise blev tilfornordnet Statsraad og Chef for Finans Departementet. — — — — — Lidt stolt er jeg af denne min Pleiesøn, men jeg har heller aldrig havt nogen Lærling med et solidere Hoved end ham. Han læste t. Ex. Livius istedet for Hebraisk i Skolen, og naar han havde læst en Decade, kunde han, naar jeg gjorde ham et Spørgsmaal og gjemte Bogen, skrive 4 Qvartsider liviansk Latin uden at begaae en grammatikalsk Feil. Han var derfor de andre Elevers Mentor, og uagtet hans satiriske Lune drillede dem lidt, bar de stedse Respekt for ham. — — — — —

Nu igjen til Studenterlivet 1805—6. Jeg levede ypperligt, havde betydeligt Arbeide, men og god Fortjeneste, der steeg efterhaanden til en Indkomst af 60 Rdlr. maanedlig. Naar jeg havde betalt min og Lines Underholdning, gav jeg hende Overskuddet, og — vi pillede til Rede som Spurvener under Collegiets Tag, hvor ogsaa paa Loftet jeg samlede mine Effecter. Foruden mine Læretimer i Efterslægts Skolen læste jeg for spidshovede Haarsleverer [?], der kom meget tynde $\frac{1}{2}$ Aar før Artium til Kiøbenhavn for at tilspidses til Examen. Jeg havde stundom 7 paa Holdet og 1 $\frac{1}{4}$ Timen af hver. I Begyndelsen af 1806 fik jeg en Rigmands Søn *Buntsen* under mine Hænder, for at lære ham det grove, imedens afdøde Brøndsted lærte ham det Fine. Jeg fik 20

¹⁾ N. A. Thrap, M. B. Kjørboe og Chr. Svendsen tog juridisk Examen 1815, sidste Gang der blev examineret i norsk Ret ved Kjøbenhavns Universitet.

Rdlr. maanedlig for 2 Timer daglig, og skulde dimittere ham, men da han idelig var paa Farten, forsømte Timerne og var jammerlig forsømt i Elementerne, opgav jeg ham i Juli, da jeg havde taget Seminarist-Examen og drog fra Kjøbenhavn — væsentlig for hans Skyld. I Efteraaret 1805 blev min og Abrahamsons Ven, *Ekkard Tryde*, Præst og formaaede mig til [at overtage] en gratis Lærerplads i en gl. gebrækkelig, men høist agtværdig Jomfrue Bangs lille Pigeskole. Jeg kom, naar jeg havde en Time tilovers, læste Christendom, Historie, Geographi, Dansk og Tydsk med de smaae Piger, som jeg tillige lærte at tegne. — — —

Medrette maae I undre Eder over, at jeg fik Dagen til at slaae til, da jeg dog tillige skulde passe mine Seminarie-Timer, men deels er der god Forslag i Tiden, naar man bruger den med Lyst, deels benyttede jeg mig af Director, nu Conferentsraad Moldenhauers Yndest, som jeg bevarede med al Flid, saa at jeg kun passede hans Timer og de skriftlige Opgaver, hvortil jeg rigtignok stundom maatte tage lidt af Natten med, men de øvrige pædagogiske og lingvistiske Timer forsømte jeg regelmæssig, og medens de Andre bleve multerede for hvert „*absuit*“, Prof. Sander og Brun tegnede, saa fik jeg Tillæg, fordi jeg af egen Drift øvede mig i at læse i Metropolitanskolen, hvor M. havde lovet at ansætte mig. Hver Middag spiste jeg med Line, og hver Aften Kl. 9 mødte jeg til Aftensmad, men om Søndagen holdt jeg Helligdag, gik i Kirke og spadserede eller kørte ud med Line, og vi havde altid grumme meget at snakke om, alt som Tiden nærmede sig til vort Ægteskab. Ved mit Venskab med Moldenhauers Huuslærer *Fredrik Volkertsen*, som underviste Sønnen *Carl M.* og en fattig antaget Dreng *H. Bølling* (nu begge Justitsraader og Underbibliothekarar paa det store kongelige Bibliothek) blev jeg indført i M.s Huus, og da Volkertsen var tillige Lærer i Frue Skole, saa var det hans Timer, jeg læste og kom i Rector Professor Nissens Kridthuus. Han var ogsaa Lærer i Seminariet. Mig havde Mold. lovet Ansættelse ved Frue Skole, og jeg vilde da tillige under Prof. P. Erasm. Müllers Auspicier manuduceret theol. Studerende som en Art Repetent, for dernæst at bane mig Vei til Universitets Lærer. Men Gud vilde det anderledes og sikkerlig det Bedste, skjøndt det

smertede mig at see mit stolte Korthuus styrte sammen. Moldenhaver lod mig kalde og gjorde mig alvorlig Undskyldning, at han maatte bryde sit Ord, hvis jeg ikke vilde være Underlærer under *Krog Mejer*, som skulde tillige være Professor og ikke kunde lønnes godt uden som Overlærer. Jeg var for stolt til at tage imod denne Adjunctpost, og da M. gav mig Lov til at vælge hvilken Skole jeg vilde, valgte jeg mit kjære Roeskilde, og saaledes var Loddet kastet og min Fremtid bestemt.

I Seminariet var foruden *Erik Tauber* og *Nyholm* og jeg fem Skolekammerater, Normændene *Døderlein* og *Wergeland*, Fader til Digteren og forlovet med *Thaulows* Søster, endvidere *Fritz Schönheyder*, død som Præst i Fredericia, *Schack*, død som Provst paa Christianshavn — — — *Kjerulf*, Præst i London. — — — og *Lieungh*, nu [1852] Stiftsprovst i Christiania. Nyholm og jeg havde paa Ehlersens Collegium oprettet en Forening for os, som skulde ansættes ved den forestaaende Skolereform. Vi havde Intet vedtaget uden ikke at spille eller egentlig solde — forresten spiste og drak vi, som vi havde Raad til. Bonnevie, Heilmann, Stub og flere vare med. — — — — En Candidat *Betz*, Lærer ved Borgerdydskolen, smuk, talentfuld og vel rustet med Penge, som var altsammen hans Ulykke — — — vil[de] være med os og lod sig proponere af Nyholm, der med ham skulde tjene ved Nykjøbing Skole, men jeg protesterede saa stærkt imod ham, — — at han blev afviist. Herover forbitredes han, og en Aften jeg med Flere sad under Regents Træet og nød lidt Punsch, trængte han ind paa os og vilde med Consorter yppe Klammerie. Men jeg sprang op paa Bordet og slog til Lyd med Haanden og derpaa kortelig fortalte *Betz's* Synderegister. — — — — I Enden af min Tale spurgte jeg mit Publicum, om det ikke var en uværdig Opførsel for en Candidatus S. Sct. ministerii, og om nogen ærlig Mand kunde omgaaes ham? — Der opstod et Røre blandt Studenterne. *Betz's* Partie antog en truende Stilling, men om de skammede sig, eller vi vare dem for mandstærke, — nok er det *Betz* drev af — ja flottede ud af Regentsen. Han var min Fiende, men jeg frygtede ham ikke og saae heller aldrig Personen mere. Men som hans Ungdom havde været, blev han som Adjunct og

Præst — — — — — blev afsat fra Embedet og døde i en Bondegaard, hvor han sad ørkesløs. — — — — —

Dog det er paa Tid at jeg vender mig fra disse mindre behagelige Skikkelser og til nogle, som er lysere, — og da staae I, *Thomas Reutze* og *Christian Heilmann* lyslevende for min Tanke, som vort Valgsprog »Commertz und Tugend«. Hver Torsdag Aften mødtes vi Kl. 7 hos Reutze i Rosengaarden, bankede 3 Gange paa Døren og afgav Parolen, og ingen andre indlodes. Vi skrev da Værker, som Heilmann illustrerede med sine fortræffelige Tegninger. Siden da Arbeidet blev ham uoverkommeligt, admitteredes *Eckersberg* og *Stub* samt der Alte von Berge Cand. *Vogelius*, som hjalp R. og mig til at forfatte vore udødelige Værker. Naar en Tegning eller et Vers var fortrinligt, saa satte R. det i Glas og Ramme til næste Møde. Resten opbevaredes i Archivet, paa hvis Omslag H. havde tegnet en prægtig Pudelhund med en Tobakspibe i Munden, og vi udnævnte R. til vor Geheime-Archivarius, og da der just ligeoverfor i Rosengaarden boede den virkelige Geheime-Archivarius, som i Bladene blev takket for hans Humanitet. saa lod jeg ligeledes i Avisen indrykke en Taksigelse til vor Geheime-Archivarius i Rosengaarden for hans store Virksomhed og Troskab i at bevare de kostbare Manuscripter m. v. — næste Torsdag var Avertissementet indenfor Glasset paa Væggen. Dog — jeg maa især skildre lidt *Thomas Reutze*, der i alle Henseender var en Særling, men en elskværdig og talentfuld Særling. Han var 6 Aar ældre Student end jeg og vist nok 8 Aar ældre Menneske, en høi rank Figur, uden Halstørklæde, sort Silkevest og altid propert, mens ens klædet, skjøndt han eiede kun samme Dragt. Han var en god Philolog og Mathematiker, forstod ypperlig levende Sprog og spillede Klaveer som en Mester. Han læste ikke til nogen Examen, og underviste ikke mere, end han behøvede til sin Underholdning, underviste helst paa sit Værelse i Negligée meest Søkadetter og nogle Enkelte i Mathematik, Musik og — Fægtning, som han og vilde lære mig, men jeg foretrak Pennen for Floretten, hvorfor han gav mig Navn af »der friedsame«. Heilmann hed *Christian Links*, for at skille ham fra *Christian Rechts* og han selv hed *Græven* (*Graf Reutze* der 44ste). Studenterfriheden var ham.

over alle Ting. At tænke paa Embede i Staten var ham modbydeligt. Hans vigtigste Eiendom var en god Bogsamling, og uforstyrret Roe til at studere var hans Lykke. Dernæst Omgangen med os — NB. paa bestemt Tid og paa hans Værelse. Der hang vore Piber, der drak vi The og til Aftensmad Smørrebød og sorte Ræddiker. Men paa Bordet maatte altid Smørottingen, som han fik fra sin Moder i Fyen, og naar det hændte Ottingen, hvad der kan vederfares en Tønde, at den blev tom, købte han et Pund Smør, som vi med opkiltrede Ærmer maatte søge paa Ottingens Bund. Et Træk af hans sære Friheds Manie maa jeg dog fortælle. En Aften inviterer han Christian og mig for at tage Afsked med os, da han et par Maaneder vilde reise til Fyen. Chr. Heilmann var hans Skolekammerat og Fyenbo [og] sendte mange Hilsener med ham. Men hvad skeete? Medens H. og jeg længtes efter hans Hjemkomst og vore Commers Aftener, hændte det sig, at vi en Morgen meget tidlig fik Lyst til at gaae i Fredriksberg Have og — see da blev vi Reutzte vaer, hvor han sad paa en Bænk og læste. Vi kom da bag paa ham, og han udbød: »er det Kjøbenhavnere, som paa denne urimelige Tid gaa i Fredsbære Have?« Naa — ja ja da — saa maa jeg vel aflægge mit incognito og fortælle Jer, at jeg een gang vilde være i Roe og ene med mig selv. Jeg fik en Underviisningstime i Mathematik hos en forbandet fornem ung Herre, der ikke vilde gaae ind til mig. Seer I, saa gik jeg til ham, som betalte 1 Rdlr. for Timen herude. Den Rdlr. fortærer jeg daglig hos Mad. Kjerulff og tilbringer Tiden paa mit Kammer undtagen Morgen og Aften her i Haven, inden Kjøbenhavnerne mylre herud, og naar de ere mylrede hjem.« Da han nu engang var røbet, sagde han Farvel til Timen og Mad. Kjerulff og vi begyndte vore Aftener igjen. Han elskede ikke Dame-Selskab, og jeg troer nok, at han som ung Student havde havt en uheldig Kjærlighedshistorie, og det var meget sjelden han forlod sit grevelige Palads hos Smeden i Rosengaarden. Det var derfor en stor Naade, at jeg fik ham til at gjøre Line en Visit og spille lidt paa hendes gamle Klaveer (in parenthesi maa jeg bemærke, at hun engang var i Kjøbenhavn, medens Ludvig Abrahamson og jeg læste til Examen, og jeg aftalte med ham, at han skulde som en passant møde os i

Frøderiksberg Allee og gav ham det Tegn, at hun havde gule Saffians Støvler paa, — men desværre han fandt os ikke, og jeg turde ikke indføre ham i det fornemme Huus — Hørkræmmer Aarestrups Enke — hvor hun var Gjæst, og hvor min Forlovelse ikke skulde være bekjendt. Hun saa ham derfor aldrig). Jeg skiltes med Sorg fra Reutze, Heilmann og alle mine Venner, da jeg i Juli Maaned forlod Universitetet som designeret til Adjunct ved Roeskilde Skole. I Aaret 1807, da det engelske Overfald skeete, boede jeg alt i Roeskilde. Studenterkoret oprettedes igjen, og den gamle Reutze lod sig indskrive, men vægrede sig haardnakket ved at anskaffe Uniform, som han kaldte Liberie og hadede som et Slaveriets Symbol. Men da de ulykkelige Bombardements Dage begyndte, og Generalmarchen gik, saa forfoiede han sig med Armatur til sit Compagni og stod saa paa Volden med en Støve og en Tøffel paa, da hans Been var beskadiget. »Der stod jeg« — saa skrev han mig til — »og saae Bomber, Brandpile og Granater hagle ned rundt om mig, men med Eet hørte jeg en rædsom Skrigen og en Hunds Hysten — og ak! — en Bombe havde truffet mit Palads, revet den gyldne Nøgel ned og derpaa — tænk hvilken Qval! — opbrændt alle de yndige »Brandtweins Töchter, sie schreien gewaltig und der Archivenhüter bellte eben so, bis er erstickte«. Om Morgenen Kl. 6 kom jeg hjem, skrabede med min Bajonet i Gruset og fandt — min Stemmehammer, men hele det grevelige Bibliothek og Garderobe var forvandlet til Aske.« Tilsidst meldte han mig, at han dog for at blive i Potpurrikrukken var fløttet fra den nedbrændte Rosengaard til — Lavendelstræde. Jeg, som kjendte hans Vaner, vidste at bag denne Munterhed skjulte sig en dyb Sorg, og [da jeg] tillige kjendte hans Stolthed, hvortil hørte aldrig at modtage Gaver og aldrig at være i Gjæld til Skomager og Skræder — overlagde nu med Line, hvordan man bedst kunde komme ham til Hjælp. Hun samlede nu Linned og Lommertørklæder til ham, og fik fat paa en paalidelig Vognmandskarl, som overlevere[de] ham mit Brev og lod Pakken uformærket blive i hans Værelse. Dernæst indfandt sig min Skræder Bayersdorff, en honnet Tydsker, hos Hr. Reutze og bad om hans Maal til Klæder, som blev anført for min Regning. Jeg skrev [til] Reutze, at jeg

vilde ansee det, som om han ikke agtede mig sit Venskab værd, hvis han maalte mig med den Alen, hvormed jeg vidste, han maalte den øvrige Verden. Han svarede mig smukt, og da [jeg] efter nogle Maaneders Forløb besøgte ham i Lavendelstrædet, jamrede han sig over Tabet af mig og hans andre Venner, og jeg rykkede efterhaanden frem med en Plan, jeg havde faaet samme Dag. Jeg var nemlig paa Bibliotheket, hvor min gamle Patron Prof. *Rasmus Nyerup* spurgte mig, om jeg ikke kjendte en Candidat, der besad Sprogkundskaber og vilde være Lærer for den unge Grev *Schack*, der opdroges hos hans Morfader, Grev *Lerche*. Da tænkte jeg paa Reutze og sagde: jo jeg kjender en ældre talentfuld Student, der besidder alle de Kundskaber, der udfordres til en saa rig Stamherres Opdragelse. Jeg nævnede Reutze og lovede næste Dag at tale med Professoren. Med Nød og Næppe fik jeg Reutze overtalt til at høre Vilkaarene, der sandelig vare fordeeltagtige, nemlig 600 Rdlr. Gage og alting i Huset, og 400 Rdlr. Pension, naar den unge Herres Opdragelse var fuldendt. Efter nogen Betænkning modtog Reutze Pladsen, der jo for ham, der ingen Embeds Examen havde, var en Livsforsørgelse. Da han var ankommet til Lerchenborg, skrev han mig en eneste Gang til, dateret Lærkeburet d. 14 Nvbr. 1807 og siden skrev han aldrig mere, men tog formelig Afstand fra Christian og mig for denne Verden. Engang vilde Christian besøge ham, men han nægtede sig hjemme. Jeg saae ham aldrig mere. »Nu er mine Vinger stækkede«, skrev han i det sidste Brev, »og jeg kan aldrig mere svinge mig qviddrende med Eder op i den blaa Himmel.« — Var han ikke en Særling? — og dog — hvor var han os kjær, og hvor glædede jeg mig over at have, som han skrev, begaaet et Mord paa hans Frihed. Imidlertid gjorde han sig saa agtet og yndet hos Grev Lerches Familie og saa elsket af Drengen, at de aldeles gav ham i Reutzes Vold. Han vidste og at hævde sin Uafhængighed, spiste for det meste paa sit Værelse, idetmindste altid naar der var Selskab, og Drengen var hos ham baade Dag og Nat. Lerchenborg ligger, som bekjendt, nær ved Callundborg, men intet Menneske havde nogensinde talt med den grevelige Hovmester. Han havde ladet sig bygge en stor Seilbaad med

Dæk og Lys igjennem Glasluger til Lasten. Der havde han Bøger, Landkaart og Proviant, og nu hidsede han Seil og gik til Søes, tog saa ude paa Bæltet Seilene ind og lod Baaden drive, medens han og den unge Greve læste. — Sædvanlig kom han hjem om Aftenen, men engang var han dreven næsten til Jyllands Kyst uden at mærke det, saa han, da Vinden var imod, maatte blive Natten over paa Søen. Herskabet var dog uden Frygt; thi han var en dygtig Skipper, som han var dygtig i alt, hvad han foretog sig. Drengen blev ikke Student, men vel oplært og fremfor alt Reutze inderlig hengiven. Da han var 20 Aar, reiste R. med ham udenlands, med ubetinget Frihed. Omhyggelig undgik han alle Universiteter og Residents-Stæder, men flakkede om i alle Europas Lande, Grækenland og omsider Asien. Aldrig hørte Grev Lerche fra de Reisende, uden naar det gik paa Bunden af Credit Brevene, men forresten reiste de sparsommelig. Engang mødte Grevinde Lerche Heilmann paa Gaden, og da hun troede, at R. endnu stod i Forbindelse med ham, spurgte hun ham, om han ikke vidste hvor R. og den unge Greve var; thi i 9 Maaneder havde de Intet hørt til dem; men Heilmann var ikke klogere end hun. Endelig (jeg veed ikke noiagtig, om det var i Aaret 1827) efter 12 a 14 Aars Omflakken, skulde Greven hjem at giftes og tiltræde sine Godser, men R. vilde ikke drage til Danmark igjen. Han tog da sin Bolig i Wien, studerede Archæologie og havde Adgang til den gamle Keiser Frantz. Jeg veed kun saa meget, at Aar 1844 levede han endnu, thi da læste jeg i Collegialtidenden, at Frederik 6 [Christian 8?] havde gjort Thomas Reutze til — Kammerraad og saaledes degraderet vor »Græve«. 1845 da min Brodersøn Caspar Wilhelm Smith opholdt sig i Wien, sendte jeg ham Brev til Kammerraad Reutze og bad ham opsøge Manden; men Caspar fandt ham ikke og vidste ikke, hvor han havde gjort af Brevet. Og dermed byde min kjære R. Farvel. Lever han endnu [1852], saa er han nær 80 Aar gammel, men rimeligviis er han død i det fremmede Land ligesom Ludvig Abrahamson. —

Ja de ere døde Ludvig, Reutze, Heilmann, Marstrand, Stub og han — min eneste Broder, Caspar, med hvem jeg levede dette

lykkelige Aar og skiltes fra i Juli 1806 — og jeg sidder nu nær 50 Aar fra den Tid, og takker Gud, som gav mig de kjære Venner, de uvisnelige Blomster fra min Ungdoms Tid. Men efter at jeg har berørt disse kjære Afdødes Erindring, kan jeg ikke tænke paa andre academiske Venner, som jeg vil sætte Priis paa, men som dog kun indtage den anden Rang i mit Venskab. Nogle blive nævnedes siden.

Det var da i April 1806 at den Farce blev opført, som kaldtes Seminariets Dimissions-Examen. Den foretoges jo rigtig [nok] baade mundtlig og skriftlig, men vi fik ingen Karakter, og hvordan Udfaldet end var, saa bleve vi admitterede og sendte til vore respektive Skoler i forskjellige Hold. Allerede i Mai afgik Volkertsen til Randers som Vice Conrector og Wergeland til Christianssand og saaledes flere. Vi vare i alt 18 Theologer, Philologer, Historikere og Matematikere og bleve ansatte hver i sit Fag med et lille Annex til, som vi ikke vare forberedte til. Vor Seminarie Klub havde Afskeedsgilde for *Wergeland*, hvis noget sværmeriske og stolte Væsen misbilligedes af Nogle, men som havde tiltrukket mig, da han forresten var et meget godt Hoved og havde ypperlige Kundskaber. Desværre skrev han hæsligt mod Danmark i Aaret 1815¹⁾ blev alvorlig sat irette af Hans Chr. Ørsted²⁾, og jeg skrev ham mit sidste Brev til; thi vi havde staaet i jævn Correspondance. Det giftige Had blev han ved at nære, da han var blevet Sognepræst i Christianssand³⁾, saa det fortæltes mig, at en anseelig Kjøbmand, der gjorde et Gilde, og idet han udbragte svenske Kongen⁴⁾ Carl Johans Skaal, da det var hans Navnedag, talde han endvidere om, hvor underligt det traf sig at denne Navnedag var 29 Januarii⁵⁾, da hans Gjæster fordem vare samlede for at drikke Skaalen for deres forrige Konge Fredrik 6, og — vedblev han — da denne danske Konge altid havde elsket Nordmændene, troede han det ikke upassende at udbringe hans Skaal. Præsten Wergeland reiste sig ikke, rørte ei sit Glas og protesterede lydelig mod Skaalen; men see! der opstod en

1) Skal være 1811 og 1816. 2) Skal være A. S. Ørsted. 3) W. blev 1811 resid. Kapellan i Kristiansand, hvorfra han 1816 forflyttedes som Sognepræst til Eidsvold. 4) o: Kronprindsen. 5) 28 Jan?

glædelig Tummel ved Bordet, man raabte Leve og Hurra, og da man endelig kom til Roe, var Præstens Plads tom. Man havde under Spectaclet aabnet et Vindue og lempelig sat ham ud derfra.

Baade han og hans Søn Digteren Wergeland er nu døde. Men i 1806 var han dansk Student, og vi besluttede, da Klokken var 12, at følge ham over til Regentsen og der i Porten give ham et »Hoch« paa Bursche-Maneer. Paa Collegiet var Vindueskudderne lukkede, og da vi med den sidste Tone fløi tilbage til Collegiet, hørte vi lidt efter Nyerup raabe efter Vægteren. Denne Gavtyv, som hele Aften[en] havde staaet udenfor vore Vinduer og listet sig et lille Glas til imellem, kom nu gnidende Øinene ud af sit Kjælderskur og havde hverken hørt eller seet det Ringeste. Forbittret smækkede Nyerup Vinduet i, men næste Morgen stak han lige op til den omtalte Betz og duttede ham Spectaklet paa, uagtet Betz fuld af Forbittrelse mod os og vort Selskab, berettede ham Sandheden, hvad dog N. ikke vilde troe om saadanne Dydsmønstre.

Paa Ehlers Collegium havde jeg forskellige Contubernaler. Først en studiosus juris *Blichfeld* Han blev siden Assessor i Politiretten med *Meincke* og er nu [1852] Justitsraad og Herredsfoged i Skanderborg, hvor jeg besøgte ham 1847. Siden fik jeg til Contubernal den gamle Cand. *Essendrop*, som Sneedorf gik forbi for min Skyld. Jeg betalte ham for at logere i Byen, at vi kunde have vor Klub i Fred. Derimod tog jeg som Gratist Lines Broder, *Peter Holck Colding*, som jeg understøttede efter Evne. Han gik ogsaa ind i Seminariet og var der, da jeg drog fra Byen. Han var et flittigt og vel studeret Menneske, som det glædede mig at kunne hjælpe. Men i Aaret 1807 blev han misfornøiet med Seminariet og uden at røbe et Ord for mig studerede han til Officiersexamen og blev — Lieutenant. Jeg syntes ikke stort herom og var nær ved at fortryde mine Penge; men det værste var, at han selv fortrød sit Skridt, da han skulde til at gjøre Vagter som Infanterie Officier istedetfor han havde ventet at blive Ingenieur. Han søgte derfor snart Afskeed og fik den — jeg troer — 1809 og lod sig engagere som Huslærer hos en Grosserer Christensen i Aalborg, dengang meget rig, og nu tog han

fat igjen paa sin Philologie. Da Christensen fallerede, vilde han ikke forlade Familien — — — — og foruden at være Familien til Trøst tog han Timer i Aalborgs latinske Skole for at tjene sig Løn. Siden blev han virkelig Adjunct ved Skolen og tjente hæderlig i mange Aar, ja var Skolens vigtigste Lærer, som alle hans Disciple bevidnede, men fordi han ikke havde faaet den Pjalt af Seminarie Examen, kunde han ei blive Overlærer. Han gik da til Frederik 6, beklagede sig over sin Tilsidesættelse og bad ham om en Titel. »Hvad vil Lieutenanten med den,« sagde den godmodige Soldaterkonge, »De har jo en hæderlig Embeds Examen, og De skal nok blive Overlærer«. Den souveraine Konge gav sin Ordre til Directionen og 14 Dage efter var Lieutenanten Overlærer. Som saadan havde han nu [1852] tjent med Ære over 40 Aar, været constitueret Rector og kunde være blevet virkelig, men frabad sig Æren, naar han fik Gagen. Den fik han, og da jeg 1847 besøgte ham, var hans unge Rector, Magister *Tregder* kommen. Denne unge Mand beviste Veteranen megen Agtelse, saa det ret glædede mig. »Vi komme prægtig ud af det med hverandre«, sagde Svoger Peter, »thi han kan vel lidt mere Græsk end jeg, og jeg lidt mere Latin end han, og saa liqvidere vi.« — — — —

Min sidste Contubernal paa Collegiet var en gammel Candidat *Bergmann*. Han var i Begyndelsen bange for mig, som han troede var et uroligt Hoved, og flygtede derfor ind i det inderste Værelse og lod mig beholde det yderste bedre. Men efterhaanden svandt Frygten og han blev mig meget gunstig, saa han laante mig sit kbhvnske Theetøi og Skeer naar jeg holdt Chokolade Gilde nede i vor Have og inviterede hans Kjæreste dertil. Der vrimlede af Kjærester. Vi vare 16 Alumner og jeg troer, der var et lige Antal Kjærester. Vi stiftede Bekjendtskaber, og dersom jeg var bleven en Vinter til i Collegiet, havde jeg vist arrangeret et lille Bal paa vort Auditorium for vore Kjærester. Engang havde vi Alumner en lille Collation paa Auditoriet. Jeg torde som Inspector ikke give mit Minde dertil uden at indhente vor Ephorus' Tilladelse. Ephorus var den berømte *Thomas Bugge*, Etatsraad [og] Professor i Astronomie. Han gav med

megen Mildhed sin Tilladelse — og saa — Kl. 8 kom han selv paa sine krumme Been og drak et Glas med os, som vi ledsagede med et anstændigt Hoch, og Kl. 11 fulgte vi ham i al Stilhed, som han bød os, til hans Port. Det var en Glæde at see den livlige gamle Lærde i vort muntre Studenterlag. — — —

Jeg havde tildeels frasagt mig mine Informationer og lavede mig til Afreisen. Jeg vilde nemlig tage Ophold hos min Fader i Holbek, hvor jeg dog tog Niels Thrap med mig, læste for ham og trak mit Qvartal, indtil min Udnævnelse som Adjunct kom. Imidlertid vilde jeg leie Værelser i Roeskilde, flotte vore Effekter dertil, og forblive i Holbek, indtil jeg kunde hente Line og føre hende i Triumph til gamle Fader, dengang Enkemand, og som vilde gjøre mit Bryllup. Inden jeg reiste fra Kjøbenhavn overantvordede jeg Nicoline i min Broder Caspars troe Haand, og sandelig han svigtede mig ikke, besøgte hende hver Dag og kjørte ud med hende om Søndagen. Line havde nu paa sin Side meget travlt for at samle lidt Sengeklæder og Linned, hvortil Moderen dog kun var istand til at give et lille Bidrag — — —

Jeg forlod da Line, Caspar og alt, hvad jeg havde kjært i Kjøbenhavn, hvor jeg ogsaa lod alle mine Drømme og Luftkasteller om Lærdom og Berømmelse blive tilbage. Ludvig Abrahamson var i Vestindien, Ekkard Tryde i Fensmark, Bonnevie i Fyen, Morten Petersen paa Blaagaards Seminarium som Lærer, og kun Christian Heilmann fulgte mig til Vogns, da jeg og den lille Niels Andreas Thrap kjørte til Holbek i Julii 1806. — I Roeskilde besøgte jeg Professor *Tauber* og Mag. *Schultz* og forberedte dem paa vor Ankomst, naar Skolen skulde reformeres og (*Gjensæe* og *Kjær*¹⁾) bleve afskedigede. Tauber tog venlig imod mig paa sin d. e. egoistiske Maneer, men Conrector Mag. Schultz og hans Kone desto hjerteligere og vare mig og Line trofaste Venner fra Begyndelsen til Enden. Jeg opholdt mig nu hos min Fader, men hvor var der tomt i Fædreneuset, hvis gode Genius var forsvunden. Tante Thea tørrede sine Øine, naar de mødte mine paa Veien til Moders Sovekammer eller [naar] jeg

¹⁾ Hørere ved Roeskilde Skole.

sad ude paa Kirkegaarden ved hendes Grav, hvor Thea havde med stor Møie gjort et yndigt lille Anlæg. — — — — Gravstedet, som nu dækkes af en stor Ligsten, hvorunder min Farfader og Mormoder samt min Moders og Faders Støv hviler, er lige ved Sacristiedøren paa Kirkens sydvestre Side. Min Fader var betydelig ældet, skjøndt dengang kun 62 Aar gammel, men det oplivede ham, naar han med mig sad ved Moders Grav og røgede sin Pipe, ja lod Thea bringe Caffé derud, medens vi taledes om den kjære Døde. Jeg læste daglig med Niels Thrap og gik i Marken med Fader, samt imellem besøgte Lines Svoger, Distritslæge *Bagger* i Holbek. Til vort ringe Meublement laante Bagger mig 500 Rdlr., som jeg tilligemed Indholdet af Loftet over Ehlersens Collegium lod transportere til Roeskilde, hvor jeg paa Gjennemreisen havde leiet 4 smaae Værelser hos Maler *Brünniche*, Provst Br.'s Fader, en morsom lille gammel Mand, forhen Kjobmand, nu Maler og Bedemand. I Septbr. blev jeg udnævnt til Adjunct ved Roeskilde Cathedralskole, og — var nu en Mand i Staten, 24 Aar gammel og moden til at indtræde i Ægttestanden. I Octbr. reiste jeg da til Kiøbenhavn at hente min unge Brud, min gamle Kjæreste, som alt i 5 Aar havde deelt mit Livs Vel og Vee. Jeg indførte hende til Magister Schultz, hvis Frue tog ret moderlig imod hende og mig, fæstede os Pige og arrangerede vort lille Hjem, medens vi tog til Holbek. Dertil førte os en Vognmands Vogn med Calescher — — — — Der sad da Line og jeg: snakkede, loe og spiste Æbleskiver, saa de 4 Timers Kjørsel forekom os som en Time, da vi saa den nedgaaende Sol blinke paa Holbeks Kirkespir. En lille Taare kom i Lines Øie, da vi kjørte forbi hendes Forældres forrige Hjem i Smedelunds Gade, men hun smilede til mig, da jeg sagde: »Jeg holdt dog mit Ord, da jeg lovede dig om 6 Aar, — for jeg skjænker dig eet«. Hun steg af hos hendes Søster Fru Bagger med vor Bagage. Jeg expederede Kudskene og gik hjem. Fader blev stødt over, at Line ikke var med, og jeg havde Møie med at faae ham til at begribe, at Etiketten bød det saaledes.

Dette sidste Blad er Bryllupsfesten i Holbek d. 31 Oktbr: 1806 helliget. Dermed ender jeg mit Studenterliv, det frie glade Ungdomsliv, og fra den Dag spændtes jeg i Arbeidsselen, hvis Tryk jeg dog ikke synderlig fornåm, fordi Lines bløde Kjærligheds Haand idelig stoppede under den. Min Broder, Marstrand og de to Studenter-Venner, Heilmann og Reutze arriverede ganske rigtig efter Faders Indbydelse. »Da Marstrand og Petra havde Bryllup, gik de og fjoggede omkring, tause og mørke, som om der var timet dem en Ulykke,« sagde min Fader til mig, og fortsatte, »nu vil jeg spørge Dig, om ikke et Bryllup skal være muntert, og om Du vil lade mig gjøre det saa lystigt, jeg vil?« Jeg gav mit Samtykke og forberedte Line paa Spektaklet. Dagen før Bryllupsdagen kunde dog den kjære livlige Fader ikke bare sig, men tog mig ind i Studerekammeret og læste mig Vielsen for. »Nu hvad synes Du om den?« spurgte han, og jeg kunde uagtet hans forunderlige Stiil ikke andet end rose den. Men da han trængte mer ind paa mig, dristede jeg mig at bemærke, at jeg syntes, at der var vel meget om Abraham og Isaak. Det stødte ham dog lidt. Vielsedagen kom og vi gik til Kirken, hvor Bagger førte Bruden og Fader mig for Alteret. Da han nu saa bevæget paa os, begyndte han at tale, alt som Aanden indgav ham, mildt rørende om vor Undoms Kjærlighed, om sin egen Ungdom og vor salige Moder og om min Fremtids Virksomhed i Skole og Kirke, at vi og alle de Andre bleve meget bevægede, og jeg følte hans varme skjælvende Haand paa mit Hoved, som 8 Aar derefter ved min Ordination i Roeskilde Domkirke. Da vi kom hjem, og Gratulationerne vare forbi, tog han mig tilside og spurgte: »var der saa for meget om Abraham og Isaak? — »Nei kjære Fader!« svarede jeg og kyssede ham paa Haanden, »der var ikke et Ord om dem, men Ord, jeg aldrig kan glemme.« Det var klart, at han aldeles havde forladt sit hele Concept. Saaledes var han ogsaa fortræffelig i sine Skriftetaler og ved andre Leiligheder.

Ved Maaltidet indtraf en Begivenhed, som frembragte den Munterhed, der siden steg mere og mere. Min lille Brud havde til Sidekammerat res. Capellan *Lynghye*, der vilde ret sætte sig

i Lave, da Skinken og Langkaalen kom, men da knækkede Stolen under hans Vægt, og han gik baglængs til Gulvet med Benene i Veiret, men ak! greb for at redde sig Kaalfadet og [fik] dernæst med samme Fingre fat i min stakkels Bruds Kjole, som beholdt Sporene af Kaalen. Man loe ad ham, men jeg maatte dog beklage Kjolen. Efter Bordet klædte hun sig om, og nu kom Fader, efter [at] Caffeen var drukket ind i Stuen og raabte: spil op Jacob Spillemand! (det var Marstrand, og til hans Fiol kom saa Christian Heilmanns Clarinet). Derpaa tog Fader mig ved Haanden og hele det øvrige Selskab af Mænd, medens Søster Helene førte Qvindetoget, og løb os, som fordum var Bryllupsskik hos Bønderne, af Lauget, ved hvilken Leilighed Fader brugte de Uqvemsord: »Lad os løbe ham lige af Drengelauguet i Mændenes«! Herre Gud! jeg var dog 24 Aar gammel, men ak! uden Skjæg. Nu gik det gennem alle Stuerne og Udhusene i en rivende Fart. Veien gik ogsaa over Møddingen. Der blev Hr. Lyngbye siddende. Paa samme Viis og Sted blev min Faders 2 gamle Søstre stikkende. Vi loe og fore videre og ved vor Tilbagekomst fandt vi Lyngbye siddende anstændig med sin Kridtpibe mellem de gamle Damer. Nu lod Fader mig give en hvid Nathue paa og Line en Natkappe, idet de bandt for vore Øine og snurrede rundt med os, for at vi skulde søge hverandre op, og se — til alles Fornøielse greb jeg min gamle Kone, Jfru. Hoffmann. Til Slutning maatte jeg føre en Dands op med Line iførte vore Nathuer. Fader var i et Perlehumour, og da vi endelig skulde sige Godnat, og Line og jeg vare komne i vort Kammer, gjorde de Unge et saadant Spektakel, at jeg halv afklædt maatte med et Stykke Brænde i Haanden jage dem ud af Stuen. Men da jeg steg i Seng, fik jeg et alvorligt Stød zum guten letzt af et Par Sølvsaltkar, der af Caspar vare praktiserede under Lagenet. Tredie Dagen efter gav Bagger et Gilde for os og Dands om Natten, og 2 Dage efter drog vi tilbage til Roeskilde, ledsagede af et Par Vogne, nemlig Fader, Sødskende, Svogre og mine 2 Venner. Og — hermed ender mit Ungkarle-Liv med et Skrald.

(D. 21. August 1852).

Begravede paa Nyborg Kirkegaarde.

Af Exam. jur. F. Crone.

Dette sidste Bidrag til Oplysning om forskellige i Nyborg bortdøde Personer har jeg troet at burde meddele dette Tidsskrifts Læsere, dels da de paagjældende Familienavne for Størstedelen ikke ere ganske almindelige, dels da flere af de omtalte Personer staae i Forbindelse med Familier, om hvilke jeg i Tidsskriftets 4de, 5te og 6te Bind har givet en Del Efterretninger. Navnene ere ordnede efter Bogstavfølgen. Ukonfirmerede Børn bleve stedse begravede i Forældrenes Gravsteder, hvorfor jeg alle Vegne har udeladt denne Bemærkning ved Omtalen af slige Børn. — Oplysningerne ere hovedsageligen hentede fra Byens Kirkebøger og samtlige dens Arkiver.

Her findes 2 Kirkegaarde, nemlig »Vor Frue Kirkegaard«, som ligger inde i selve Byen, tæt op til Kirken, og »Assistentskirkegaarden« udenfor Byen; men paa den Førstnævnte finder nu ingen Begravelser Sted.

1.

Hans Bredahl, Kammerraad, Eier af Dyrehavegaard ved Nyborg, døde $\frac{9}{1}$ 1805, begr. paa Vor Frue Kgd.

2.

Caroline Vilhelmine Bülow, født Løvenhaut, død $\frac{2}{2}$ begr. $\frac{8}{2}$ 1773 paa Vor Frue Kgd., 81 Aar gl., Enke efter Løitnant Bülow i præussisk Tjeneste.

3.

Charlotte Amalie Ellebracht, Frøken, anføres $\frac{30}{8}$ 1761 som boende i Nyborg, døde $\frac{25}{5}$ begr. $\frac{29}{5}$ 1773 paa Vor Frue Kgd., 82 $\frac{1}{2}$ Aar gl. Hun var Datter af dansk og russisk Oberst Christian Konrad Ellebracht og Rigsbaronesse Amalie af Nostitz. Stervboets Midler strakte ikke til Dækning af Begravelsesomkostningerne.

4.

Nikolaus v. Erhardt, Premierløjtnant af Garnisonskompagniet, døde $15/4$ begr. $20/4$ 1809 paa Vor Frue Kgd., 55 Aar gl.

5.

Froderus Christian Fabricius, Garnisonsauditor, blev begr. $17/7$ 1724. Hans Enke (formodentlig Anna Marie Jakobsdatter) blev begr. $10/12$ 1742. Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Jørgen Christian Fabricius*, kaldes 1742 »Studiosus«.
2. *Clara Margrethe Fabricius*, døbt $3/11$ 1713, tjente 1742 i Preetz Kloster.
3. *Anna Elisabeth Fabricius*, tjente 1742 paa Rygaard.
4. *Jakob Fabricius*, døbt $18/2$ 1718, † førend 1742.

6.

Hans Adolf Falk, Sekondløjtnant af Garnisonskompagniet, døde $17/6$ begr. $20/6$ 1795 paa Vor Frue Kgd., 66 Aar gl.

7.

Jørgen Fibiger omtales som Stadsmusikant $2/10$ 1665, da han, i Forening med sin Medhjælper, erholdt følgende Instrux: »Han skulde være forpligtet til at musicere i Kirken alle Helligdage og Fester, i Forening med Organisten og Latinskolens Musici, samt at komme til Stede, naar han fik Bud fra Skolens Rektor, at noget skulde høitideligt udføres i Kirken. Om Søndagen og Onsdagen, strax efter Prædikenen, naar Menigheden havde forladt Kirken, skulde han fra Kirketaarnet musicere et Stykke med Basuner, Kornetter, Trompeter eller deslige Instrumenter, »eller noget udaff det vestere Hull paa Taarnit tydeligen og zirligen, paa dend maade som—schee kand, att giffue«; dog skulde paa de 3 Høitidsdage (Jul, Paaske og Pintse) ei bruges andet end Trompeter. Naar han fik Bud fra Skolens Rektor om at udføre en Koncert med Organisten paa en extraordinær Tid. til Hoimesse eller Aftensang, da maatte han ikke nægte at efterkomme saadant. Det var ham ikke tilladt at musicere med Organisten i Kirken paa nogen »Værtskabs-høitid«, uden i Forening med Skolens Musik. Naar han blev fordret til at musicere ved Bryllup, Barsel eller andet Værtskab inden- eller udenbyes, skulde han dele med Organisten, hvad han

derved fortjente, hvorimod Organisten ligeledes skulde dele med ham, naar han paa lignende Maade fortjente noget. Han maatte ikke forlade Byen uden Tilladelse af Magistraten, skulde for Resten skikke sig herig og lydlig mod Øvrigheden, samt forholde sig kristelig og forsvarlig mod Alle og Enhver, som ærlige og oprigtige Stadsmusikantere i alle Maader. Han skulde, saalænge han ingen anden borgerlig Næring brugte, være fri og forskaanet for al borgerlig Tynge, men være forpligtet, naar det forlangtes af ham, at aflægge sin Ed som Kongens tro Undersaat og producere sin Døbeseddel, Lærebrev og Pas for Øvrigheden. For hans tro Komportement og Tjeneste var ham bevilget, foruden andre Akcidentier, som han med Rette kunde tilkomme, 2 Aftener om Aaret, nemlig anden Juledags Aften og Nytaarsdags Aften, »herudj Byen med sine Instrumenters Lyed gotfolch at opvarte«, samt en aarlig Løn af 60 Rdlr., hvorimod han skulde forsyne sig med gode og forsvarlige Instrumenter«.

Fibiger blev $\frac{5}{6}$ 1689 begr. og havde med sin Hustru *Abel Jørgensdatter* en Søn, *Matthias Fibiger*, døbt $\frac{21}{11}$ 1675, senere Raadmand (dette Tidsskr. 6 p. 105). *Abel Jørgensdatter* ægtede derefter Stadsmusikant *Anders Jakobsen Wandal*, som blev begr. $\frac{30}{6}$ 1697. Hun døde 1720 og var Datter af Uhrmager *Jørgen Sibbern*, som blev begr. $\frac{3}{12}$ 1720, 85 Aar gl., paa Vor Frue Kgd.

8.

Johan de Fine var døbt i Bergen $\frac{10}{3}$ 1748 og Søn af Etatsraad *Thomas de Fine* og *Anna van der Velde*. $\frac{17}{7}$ 1774 blev han udnævnt til Regimentskvarttermester ved det sjællandske Regiment. Hans første Hustru, *Johanne Borreschmidt*, var døbt $\frac{23}{8}$ 1754, døde $\frac{26}{8}$ 1780 og var Datter af Forstander *Borreschmidt* i Viborg. Enkemanden ægtede derefter *Anna Marie Hastrup*, født $\frac{18}{6}$ 1745 i Blendstrup ved Viborg. Han døde $\frac{2}{5}$ 1789 som Regimentskvarttermester ved det fynske Infanteriregiment, begr. paa Vor Frue Kgd. Hans Enke døde $\frac{30}{4}$ 1801, men ikke i Nyborg.

Søn: *Thomas Andreas de Fine*, konfirm. 1789.

9.

Daniel Friedenreich, Informator, ægtede $\frac{23}{2}$ 1748 *Anna Dorthea Federsdatter*, som døde $\frac{23}{11}$ 1790, 72 Aar gl. Han døde $\frac{8}{9}$ 1789, 77 Aar gl.; de ere begr. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Abel Karisius Friedenreich*, født $^{17}/_6$ 1748.
2. *Anna Frederikke Kaloria Friedenreich*, døbt $^{30}/_{10}$ 1749, konfirm. 1764.
3. *Christiane Friedenreich*, konfirm. 1774.
4. *Elisa Friedenreich*, konfirm. 1775, Lærerinde ved Arbeidsanstalten i Nyborg, begr. $^{10}/_3$ 1838 paa Assist. Kgd.

10.

Johannes Frederik Friis, Overkrigskommissær, Eier af Dyrehavegaard ved Nyborg fra $^{16}/_6$ 1802 til $^{17}/_{12}$ 1804, døde $^{30}/_4$ 1808, begr. $^4/_5$ s. A. paa Vor Frue Kgd., 54 Aar gl.

11.

Gosmann, Major ved Prinds Christians Regiment, blev begr. $^9/_{12}$ 1693 paa Vor Frue Kgd. Han var Calvinist og gift med *Hellene Vallac*.

Paa Skiftet efter Faderen nævnes deres dalevende Børn:

1. *Johan Gosmann*, 2. *Thomas Gosmann*, 3. *Elisabeth Gosmann*, 4. *Susanne Gosmann*, 5. *Agnethe Gosmann*.

12.

Gerhard Grüner, Oberstløjtnant, Søn af Oberstløjtnant Christian Frederik Grüner og Catharina Vinge, blev $^{11}/_{11}$ 1791 beskikket til Kommandant i Nyborg og døde $^3/_2$ 1794, omtrent 63 Aar gl., begr. paa Vor Frue Kgd.

13.

Erik Hammeløv var født $^{15}/_4$ 1698 og Søn af Etatsraad Peder Rasmussen Hammeløv i Rentekammeret og Agnete Rasmusdatter. Han omtales $^{19}/_6$ 1764 som Oberst i Nyborg og erholdt s. D. Fritagelse for at betale Rangskat, døde $^{15}/_1$ begr. $^{25}/_1$ 1773 paa Vor Frue Kgd. $^{23}/_2$ s. A. solgtes hans Efterladenskaber for 176 Rdlr.

14.

Jakob Harlef blev $^{19}/_4$ 1741 beskikket til dansk Skoleholder i Nyborg. Han kom fra Ellinge, hvor han havde holdt Skole i omtrent 9 Aar. $^{29}/_3$ 1742 paamindede Magistraten Borgerskabet, at lade deres Børn flittig søge Skolen, da Skoleholderen havde klaget over, at Skolen kun besøgtes af 18 Børn, skjøndt de Skolepligtiges Antal var 160. Han blev begr. $^{10}/_5$ 1749: hans Enke,

Karen Rasmusdatter døde $16/9$ begr. $20/9$ 1784, 68 Aar gl. De hvile paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Johanne Harlef*, konfirm. 1750.
2. *Henrik Harlef*, døbt $3/4$ 1743, begr. $25/8$ 1750.
3. *Anders Harlef*, døbt $11/11$ 1744, begr. $28/5$ 1751.
4. *Jakob Harlef*, døbt $5/10$ 1746, konfirm. 1761.

15.

Rudolf Heide var født $23/12$ 1719 og Søn af Skomager Simon v. d. Heide og Sidsel Andersdatter. 9 Aar gammel blev han sat i Nyborg Latinskole, blev Student 1739, kom 1740 i Huset hos Sognepræst Peder Friis Wandal i Vindinge, men ansattes Aaret efter som Hører ved den nævnte Latinskole, tog Attestats $17/2$ 1748, erholdt 1755 Magistergraden, beskikkedes 1757 til Præst i Seden og Kapellan i Aasum og $26/5$ 1758 til Kapellan i Nyborg, hvor han s. A. købte et Hus i Mellemgade og $15/6$ 1765 en Gaard i samme Gade. $19/6$ 1767 ægtede han *Mariane Elisabeth Schiøtt*, Datter af Kapellan ved Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn, Preben Andersen Schiøtt og Anna Hermansdatter Villers. Han døde $22/5$ begr. $27/5$ 1785 paa Vor Frue Kgd.

16.

Christian Mejer v. Hetziger, Sekondløjtnant af Garnisonskompagniet, ægtede $29/10$ 1760 sin anden Hustru, *Kirstine Schou*, døbt $12/11$ 1728, Datter af Skræder Peder Jensen Schou († 1759) og Dorthe Rasmusdatter. Han blev begr. $3/1$ 1763; hans Enke døde $2/3$ begr. $8/3$ 1785, 56 Aar gl. Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Ulrik Mejer v. Hetziger*, konfirm. 1764.
2. *Christian Mejer v. Hetziger*, døbt $19/4$ 1763.

17.

Johan Henrik Albert Hohendorf, Oberstløjtnant, døde $31/10$ begr. $9/11$ 1791, 80 Aar gl., paa Vor Frue Kgd. Han testamenterede 300 Rdlr. til de Fattige.

18.

Johan Theodor v. Lengerchen omtales 1702 som Feltskær, 1718 som Kirurg og Barbeer, senere som Stadskirurg. Hans første

Hustru, *Margrethe Vibbing*, døde ikke i Nyborg og uvist naar. $12\frac{1}{2}$ 1721 solgte han et Hus i Mellemgade. $7\frac{1}{7}$ 1729 døde hans anden Hustru, *Anna Marie Hay*. $24\frac{1}{2}$ 1731 solgte han Huset paa Hjørnet af Nørregade og Kanalstræde og $9\frac{1}{6}$ 1734 en Gaard i Mellemgade. 1735 afstod han sin Bestalling som Stadskirurg til sin Svigersøn, Thomas Nikolai Holm, og døde $14\frac{1}{2}$ 1750, begr. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Johan Jørgen v. Lengerchen*, døbt $14\frac{1}{5}$ 1702, † førend 1729, g. m. *Anna Sofie Harboe*.
2. *Elisabeth Margrethe v. Lengerchen*, døbt $20\frac{1}{4}$ 1704, begr. $9\frac{1}{2}$ 1763, g. m. Skomager *Steffen Asmussen*, begr. $30\frac{1}{9}$ 1768. Hans anden Hustru var *Birthe Kathrine Klinck*, døbt $19\frac{1}{10}$ 1732, † $10\frac{1}{9}$ 1796, Datter af Skipper Arnt Klinck og Cecilie Jensdatter. Hendes anden Mand, som hun ægtede $17\frac{1}{11}$ 1769, var Skomager *Matthias Hansen Halek*, † $22\frac{1}{11}$ 1802, 55 Aar gl. Alle begr. paa Vor Frue Kgd.
3. *Kathrine Lucie v. Lengerchen*, døbt $21\frac{1}{6}$ 1711, † $9\frac{1}{4}$ 1746, ægtede $13\frac{1}{9}$ 1730 *Thomas Nikolai Holm*, som s. A. havde underkastet sig Examination af det medicinske og kirurgiske Fakultet i Kjøbenhavn og blev befunden dygtig til at forestaae en Kirurg- og Bartskeerbestilling. $16\frac{1}{4}$ 1735 erholdt han kongelig Bestalling som Kirurg og Bartskeer i Nyborg, da hans Svigerfader afstod sin Bestilling til ham. $30\frac{1}{12}$ 1736 kjøbte han et Hus i Kongegade, kaldes $29\frac{1}{7}$ 1752 »Stads- og Garnisonskirurg» og † $17\frac{1}{12}$ 1761. Hans Enke, *Anna Judithe Reusch*, † $23\frac{1}{6}$ 1788, 71 Aar gl. Alle begr. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

- a. *Johan Theodorus Holm*, døbt $19\frac{1}{6}$ 1731, adlet med Navnet „*Holmskjold*“, g. m. *Sofie Magdalene Schrødersee*.
- b. *Peder Holm*, født 1733, levede endnu 1746.
- c. *Niels Holm*, født 1734, levede endnu 1746.
- d. *Anna Marie Holm*, født $2\frac{1}{2}$ 1735, ægtede $23\frac{1}{7}$ 1756 Feltskeer *Christian Carl Rathsack*, som flyttede fra Skjelskør til Nyborg. $24\frac{1}{1}$ 1763 kaldes han Stadskirurg og 1775 tillige Garnisonskirurg, kjøbte $11\frac{1}{6}$ 1779 Gaarden Nr. 8 paa Hjørnet af Kongegade og Peder Jægers Stræde, blev $6\frac{1}{11}$ s. A. endvidere beskikket til Postmester. fik $25\frac{1}{3}$ 1791 kongelig Bevilling for sig og Hustru til at leve separerede, beskikkedes $19\frac{1}{8}$ s. A. til Distriktskirurg i Nyborg med dertil henlagte Landsogne, døde $28\frac{1}{2}$ begr. $9\frac{1}{3}$ 1818 paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Frederik Vilhelm Rathsack*, konfirm. 1773.
2. *Dorothea Rathsack*, konfirm. 1776.
3. *Thomas Nikolai Rathsack*, døbt $24\frac{1}{3}$ 1763, begr. $2\frac{1}{10}$ 1767.
4. *Judithe Kathrine Rathsack*, døbt $10\frac{1}{2}$ begr. $23\frac{1}{2}$ 1764.
5. *Johanne Diderikke Rathsack*, døbt $10\frac{1}{2}$ begr. $23\frac{1}{2}$ 1764.
6. *Diderik Christoffer Rathsack*, døbt $19\frac{1}{3}$ 1765, konfirm. 1779, † førend 1818.
7. *Johan Theodorus Rathsack*, født $27\frac{1}{1}$ 1767, † førend 1818.

8. *Anna Kathrine Rathsack*, døbt $^{15}/_8$ 1768, † $^{2}/_1$ 1769.
9. *Johan Henrik Rathsack*, døbt $^{23}/_7$ 1772, konfirm. 1786, † førend 1818.
- e. *Christian Holm*, døbt $^{19}/_8$ 1740, levede endnu 1761.
- f. *Anna Kathrine Holm*, født $^{20}/_6$ 1743, g. m. Justitsraad *Frands Møller* ved Porcellænsfabrikken i Kjøbenhavn.
- g. *Poul Nikolai Holm*, døbt $^{7}/_{11}$ 1744, begr. $^{3}/_{12}$ 1744.
- h. *Torben Henrik Holm*, døbt $^{23}/_8$ 1752, levede endnu 1761.
4. *Anna Helvig v. Lengerchen*, døbt $^{4}/_8$ 1715, begr. $^{8}/_1$ 1716.
5. *Anna Sofie v. Lengerchen* ægtede 1739 Skipper og Fattiggasserer *Niels Jensen Dyrhauge*, som var døbt $^{25}/_6$ 1713 og Søn af Skipper Jens Nielsen. Hun blev begr. $^{5}/_6$ 1762; Enkemanden døde $^{6}/_{10}$ begr. $^{11}/_{10}$ 1786 paa Vor Frue Kgd.
- Børn:
- Anna Kathrine Dyrhauge*, døbt $^{10}/_{11}$ 1741.

19.

Georg Flemming Lerche, Kammerjunker, Søkaptain af de kongelige Brigger i Bæltet, døde $^{25}/_4$ begr. $^{29}/_4$ 1809 paa Vor Frue Kgd.

20.

Poul Nielsen beskikkedes $^{10}/_2$ 1665 til Overformynder, i hvilken Egenskab Magistraten $^{5}/_4$ s. A. fritog ham for at svare til, hvad der i hans Formands Tid var passeret; kun at han skulde undersøge, hvorledes det forholdt sig med de siden sidste Krig ei tilendebagte Skifter. 1666 kaldes han Kjøbmand, blev $^{4}/_3$ 1670 beskikket til Fattigforstander og samtidig entlediget fra Overformynderbestillingen. $^{29}/_{12}$ 1671 fik han kongelig Bestalling som Raadmand, fritoges $^{11}/_9$ 1674 for Bestillingen som Fattigforstander og opsagde $^{19}/_2$ 1676 sit Borgerskab som Kjøbmand. $^{22}/_1$ 1683 solgte han en Gaard i Mellemgade med tilhørende Have paa Nærmerøen. Hans Hustru *Else Tygesdatter* døde $^{13}/_2$ 1686 og han selv døde 16de s. M. De bleve begr. 19de s. M. paa Vor Frue Kgd. og fik Gravstedet frit, da Boet var fallit.

Børn:

1. *Niels Poulsen*, døbt $^{22}/_{12}$ 1665, Skipper, begr. $^{12}/_8$ 1740.
2. *Søren Poulsen*, døbt $^{8}/_9$ 1667, antog Tilnavnet „*Lemming*“, nævnes $^{21}/_6$ 1697 som Kjøbmand og var først gift med *Birgitte Volf*, som var døbt $^{1}/_4$ 1666, begr. i Kirken $^{30}/_6$ 1698, Datter af Postmester Karsten Kock Volf og Marie Boldt (dette Tidsskr. 4 p. 261). I Stervboet fandtes af Guld 3 Fingerringe; af Sølv et drevet Bæger til $8^{1}/_2$ Lod, en Hovedvandsflaske og en Balsambøsse til 5 Lod og 6 Skeer til 22 Lod; endvidere

omtales en Kreiert, kaldet »Fortuna«. 1707—9 anføres han som Stads-kæmner, solgte $28/3$ 1709 en Gaard i Nørregade, nærmest Raadhuset, kaldes 1719 Overformynder og Konsumtionsforvalter, gav $19/1$ 1724 til Katekisationens Fremme i Kirken 10 Rdlr., var 1725 Stemplepapirforhandler og Transportforvalter, frasagde sig $18/2$ 1726 Overformynderbestillingen og havde 1731—33 forpagtet Konsumtionen samt Familie- og Folkeskatten for Nyborg Amt for 2410 Rdlr. kurant aarlig. $17/1$ 1732 blev hans anden Hustru, *Regina Hansdatter Hænsken*, begr. i Kirken. Hun var født 1680 og Datter af en polsk Officeer, der var gift med en Søster til Postmester Jakob Lørche i Kjøbenhavn. $17/12$ 1733 købte han en Gaard paa Nordsiden af Torvet, ved Siden af hans anden Gaard sammesteds. $12/5$ 1734 anføres han som Færgeløbskasserer og døde $7/11$ 1736, begr. i Kirken.

Børn:

- a. *Karsten Lemming*, døbt $18/10$ 1696, † som Barn.
- b. *Poul Lemming*, døbt $28/5$ 1698, omtales 1722 som Hører ved Nyborg Latinskole og var det endnu $7/11$ 1736, da han ved Faderens Død ansattes som Transportforvalter og ægtede $1/10$ 1742 *Anna Marie Eggers*. 1756 afbrændte hans Hus i Møllemgade. Han blev begr. $18/11$ 1798 i ringe Kaar, dog blev der ringet med alle 5 Klokker. Hans Enke † $13/7$ 1796, næsten 82 Aar gl. De hvile i Kirken.

Børn:

1. *Birgitte Lemming*, døbt $9/7$ 1744, begr. $12/7$ 1833 paa Vor Frue Kgd.
2. *Søren Lemming*, døbt $29/11$ 1745, omtales $20/12$ 1785 som Posttransportør over Bæltet, købte $4/3$ 1789 Gaarden Nr. 11 paa Hjørnet af Kongegade og Peder Jægers Stræde, ægtede $7/12$ 1791 *Sofie Amalie Schyum*, købte $16/7$ 1795 en Gaard paa Gammeltove, og solgte $11/12$ 1810 Hjørnegården for 7500 Rdlr. Han † $18/1$ 1818; hans Enke † $4/4$ 1825, 70 Aar gl. Begr. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

- a. *Poul Lemming*, født $20/10$ 1792, dimitteret fra Nyborg Latinskole 1809, tog Attestats 1815, lagde sig efter de østerlandske Sprog, tog den filosofiske Doktorgrad 1817, reiste udenlands til Tydskland, Sveits, Frankrig og Spanien, hvor han † i Madrid $28/10$ 1819.
- b. *Anna Marie Birgitte Lemming*, født $19/10$ 1793, † $5/4$ 1855, ægtede $9/6$ 1821 *Eggert Christoffer Guldberg*, født $13/6$ 1787, Søn af Toldinspektør Jørgen Hansen Guldberg paa Amager og Elisabeth Friborg. Han blev Student 1809, tog anden Examen 1810, var $3\frac{1}{2}$ Aar Lærer ved flere Skoler i Kjøbenhavn, udnævntes 1815 til Adjunkt ved Nyborg Latinskole og † $31/3$ 1850. Begr. paa Assist. Kgd. Ligsten.

Børn:

1. *Pouline Florentine Amalie Guldberg*, født $10/3$ 1822.
2. *Carl Edvard Lemming Guldberg*, født $26/10$ 1823, Cand. theol., Lærer ved Blindeinstituttet.
3. *Kathrine Georgine Elisabeth Guldberg*, født $2/10$ 1825.
4. *Victor Christian Hægh Guldberg*, født $20/12$ 1827.
5. *Birgitte Sofie Amalie Guldberg*, født $2/4$ 1830.
6. *Ludvig August Friborg Guldberg*, født $12/5$ 1834.

- c. *Maren Juliane Kirstine Lemming*, født $\frac{1}{11}$ 1794, † $\frac{11}{8}$ 1798.
3. *Ditlef Lemming*, døbt $\frac{16}{4}$ 1747, var 1823 Kancelliraad og Revisor i Kancelliet.
- c. *Birgitte Kathrine Lemming*, døbt $\frac{10}{1}$ 1703, begr. $\frac{11}{3}$ 1743, g. m. Stads-kæmner *Bo Boyesen* (dette Tidsskr. VI, 111).
- d. *Jakob Lerche*, døbt $\frac{16}{6}$ 1704, † $\frac{4}{7}$ 1772, Borgmester i Nyborg (dette Tidsskr. IV, 274).
- e. *Maren Lemming*, døbt $\frac{18}{10}$ 1705, g. m. Oberstløjtnant v. *Stæcken*, Kommandant paa Fladstrand.
- f. *Hans Lemming*, født $\frac{12}{1}$ 1707, † 1788, Præst ved St. Nikolai Kirke i Kjøbenhavn (dette Tidsskr. VI, 103).
- g. *Peder Lemming*, døbt $\frac{22}{9}$ 1708, Kjøbmand, købte $\frac{23}{6}$ 1756 en Gaard paa Nordsiden af Torvet, $\frac{6}{1}$ 1757 et Par Huse i Nørregade og $\frac{11}{6}$ s. A. en Gaard i samme Gade, nærmest Raadhuset. Derimod solgte han 1760 et Hus i Lille Nørregade, $\frac{7}{1}$ 1763 en Gaard i Kongegade, $\frac{17}{11}$ s. A. et Hus paa Gammeltorv og $\frac{19}{1}$ 1766 den foranførte Gaard paa Torvet med tilhørende 6 Tdr. Land i Byens Marker. Han † $\frac{3}{1}$ 1767, ugift.
- h. *Else Kirstine Lemming*, døbt $\frac{11}{9}$ 1710, g. m. *Hans Andersen Møller*, Amtsforvalter i Kolding.
- i. *Erik Lemming*, født $\frac{17}{5}$ 1712, † 1778 som Præst i Sundby.
- k. *Dines Lemming*, født $\frac{22}{10}$ 1714, † $\frac{23}{6}$ 1782 (dette Tidsskr. IV, 274).
- l. *Anna Lemming*, døbt $\frac{3}{3}$ 1716, begr. $\frac{24}{2}$ 1718.
- m. *Ingeborg Lemming*, døbt $\frac{9}{4}$ 1720, † $\frac{18}{6}$ 1750, g. m. Sognepræst *Peder Schonning* (dette Tidsskr. IV, 270).
3. *Mette Poulsdatter*, døbt $\frac{20}{9}$ 1668 levede endnu 1686.
4. *Anna Poulsdatter*, døbt $\frac{20}{10}$ 1668, begr. $\frac{7}{7}$ 1669.
5. *Niels Jensen Poulsen*, døbt $\frac{12}{12}$ 1669, levede endnu 1686.
6. *Tyge Poulsen*, døbt $\frac{7}{2}$ 1672, levede endnu 1686.
7. *Dorothea Poulsdatter*, døbt $\frac{7}{2}$ 1672, begr. $\frac{15}{9}$ 1675.
8. *Jannik Poulsen*, døbt $\frac{11}{4}$ 1675, levede endnu 1686.

21.

Andreas Mortensen Pül fik $\frac{26}{4}$ 1682 Bestalling som Klokker og var gift med *Johanne Jensdatter Kingo*. Han var tillige Bogbinder og blev begr. $\frac{7}{11}$ 1689 paa Vor Frue Kgd. Hans Enke ægtede Magister *Hans Iversen Stub*, Rektor i Assens. Hun var Datter af en Forpagter paa en Herregaard i Sjælland og Else Hansdatter Kingo, som var Søster til Biskoppen.

Børn:

1. *Karen Pül*, levede endnu 1690.
2. *Sille Marie Pül*, døbt $\frac{1}{6}$ 1679, levede endnu 1690.
3. *Else Elisabeth Pül*, døbt $\frac{19}{4}$ 1683, levede endnu 1690.
4. *Martinus Pül*, døbt $\frac{2}{1}$ 1685, † før 1690.
5. *Thomas Kingo Pül*, døbt $\frac{5}{10}$ 1687, begr. $\frac{5}{1}$ 1688.

22.

Marie v. Pultz, Frøken, døde $^{26}/_{12}$ 1790, 60 Aar gl., begr. $^{2}/_{1}$ 1791 paa Vor Frue Kgd., ringet med alle 5 Klokker.

23.

Ulrik Andreas Rohde, Søn af en Tobaksfabrikør i Bergen, var født 1765, blev Student 1781, tog Attestats 1793, var Dekanus paa Kommunitetet, tog 1797 Skoleembedsexamen, disputerede 1799 for Doktor- og Magistergraden, beskikkedes $^{20}/_{9}$ s. A. til Overlærer ved Odense Kathedralskole, ansattes $^{18}/_{4}$ 1814 som Rektor ved Nyborg Latinskole og døde $^{23}/_{11}$ 1816. Han besad en ualmindelig Lærdom, men var sygelig, medens han opholdt sig i Nyborg. Hans efterladte Bogsamling solgtes $^{4}/_{2}$ 1817 for 3020 Rdlr. Begr. paa Assist. Kgd.

24.

Johan Christian Rolff forekommer 1742 som Garnisonsauditor og 1756 tillige som Vagtmesterløjtnant, blev begr. $^{2}/_{11}$ 1759 og kaldes da Kaptain. Hans Enke, *Henriette Bertrand*, havde en Pensionsanstalt og var meget anset for sin Underviisning i det franske Sprog »og øvrige Opdragelse«. Hun døde $^{12}/_{9}$ 1773, 60 Aar gl. Begr. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Christiane Lovise Rolff*, født $^{17}/_{11}$ 1742, † $^{29}/_{5}$ 1808, ægtede $^{30}/_{6}$ 1789 *Ernst Frederik Ebbell*, Kaptain i det fyenske Grenaderregiment. $^{2}/_{8}$ 1796 afbrændte hans Gaard, hvorefter Gaardspladsen og Gaardens Assurance-sum $^{15}/_{2}$ 1797 solgtes for 500 Rdlr. Han † $^{23}/_{5}$ 1818 som pensioneret Major, 87 Aar gl., og eiede en Have tæt ved en senere anlagt Gade, som efter ham blev kaldt »Ebellgade«, nu forvansket til »Æblegade«. Begr. paa Vor Frue Kgd.
2. *Lucie Vilhelmine Dorothea Rolff*, døbt $^{22}/_{6}$ 1746, ægtede $^{18}/_{4}$ 1774 Vagtmesterløjtnant og Garnisonsauditor *Ludvig Knoblauch*, som $^{11}/_{6}$ 1776 købte et Hus i Møllegade. Hans Hustru blev begr. $^{11}/_{4}$ 1782 paa Vor Frue Kgd.
3. *Sofie Antonette Rolff*, døbt $^{13}/_{9}$ 1747, konfirm. 1763.

25.

Mogens Rosenkrands, født $^{5}/_{11}$ 1708, købte $^{15}/_{6}$ 1744, som Kaptain, et Hus i Kongegade og $^{2}/_{1}$ 1748 et Hus i Nyenstad, blev $^{20}/_{2}$ 1749 gift med *Christine Charlotte Amalie v. Keulen*, Datter af Major v. Keulen til Torpegaard og Christence Scharffenberg, kaldes

1751 Major og blev begr. $21/2$ 1752, ved hvilken Leilighed hans $12/6$ 1751 døbte og $2/11$ s. A. i Kirken bisatte, unavngivne Søn blev udtagen af Kirken og indsat i Gravstedet hos Faderen paa Vor Frue Kgd. Hans Enke blev forlovet med Husarlöitnant *Carl Mund*.

26.

Peder Andersen Rosenwin var født $14/4$ 1734 og beskikkedes $1/1$ 1771 til Kæmner. 1778 kaldes han Kjøbmand og fik $27/2$ 1779 Fæstebrev paa en lukket Stol i Kirken, Han er bekendt formedelst sine mange Eiendomshandler. 1779 købte han Gaarden paa Hjørnet af Adelgade og Korsbrødregade, solgte $11/12$ 1790 Huset (nu Nr. 11) paa Hjørnet af Æblegade og Østervoldgade for 400 Rdlr., $11/6$ 1792 den foranførte Hjørnegaard for 2990 Rdlr. og $11/12$ s. A. et Hus i Søndervoldgade for 160 Rdlr., købte $30/6$ 1794 Gaarden paa Hjørnet af Torvet og Torvestræde, men solgte igjen denne Gaard $19/12$ 1796 for 1400 Rdlr., $11/12$ 1797 et Par Huse i Peder Jægers Stræde for 600 Rdlr. og købte $16/12$ 1800 et Hus i Nyenstad. S. A. opførte han den omfangsrige, grundmurede Gaard (nu Nr. 4), der har Façader ud mod Kongegade, Mellemgade og Korsgade, og lod paa denne sidstnævnte Facade anbringe følgende, i 1882 borttagne Indskrifter: »Frygt Gud, gjør Ret og Skjel; elsk Din Næste som Dig selv« og: »Christus er mit Haab og Trøst i al paakommende Nød«. $13/3$ 1805 solgte han et Hus udenfor Strandporten for 595 Rdlr., $11/6$ 1809 et Hus (nu Nr. 13) paa Hjørnet af Nørregade og Vægterstræde for 1900 Rdlr., $11/6$ 1811 nogle Huse ved Nørrevold og et Hus i Vægterstræde, $27/5$ 1812 flere Huse i Kirkestræde, $16/6$ s. A. 4 Huse udenfor Landporten, $11/12$ s. A. et Hus i Vægterstræde for 1020 Rdlr. og Huset (nu Nr. 18) paa Hjørnet af dette Stræde og Nørrevoldgade for 1000 Rdlr. 1795 var han Forligskommissær, døde $25/3$ 1815, ugift, og blev begr. i et muret Gravsted paa Vor Frue Kgd. Ligsten.

27.

Johan Vilhelm v. d. Osten-Sacken udnævntes $4/9$ 1772 til Kaptain ved Kongens Regiment til Fods, erholdt $29/5$ 1776 Indfødsret, blev $14/3$ 1781, efter Ansøgning, afskediget som Kaptain ved Prinds

Frederiks Regiment til Fods og blev ved Afskeden tillagt Majors Karakter med Tilladelse til at bære Felttegnet, døde $19/11$ begr. $25/11$ 1793, 65 Aar gl. $6/12$ s. A. solgtes hans Efterladenskaber for 264 Rdlr. Begr. paa Vor Frue Kgd.

28.

Peder Saxesen var født $8/1$ 1709 og gift med *Anna Margrethe Krag*, født $7/4$ 1720. Han kaldes 1767 Amtsforvalter over Kjøbenhavns Amt og Amager samt Forvalter over Godserne Frederiksdal, Dronninggaard og Sorgenfri. 1768 forekommer han som Amtsforvalter over Nyborg og Tranekjær Amter. $16/11$ 1778 købte han af det grønlandske Kompagni et udenfor Strandporten liggende Hus og Pakhus med tilliggende Plads. $18/5$ 1779 fik han Skjøde paa Gaarden (nu Nr. 8) paa Hjørnet af Kongegade og Peder Jægers Stræde. Han eiede tillige »Enrum« paa Nærmerøen med tilliggende 26 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. Land. $28/4$ 1781 fik han af Kirken Skjøde paa et Gravsted paa Vor Frue Kirkegaard, hvilket Gravsted, i Følge Indskriften paa Ligstenen, skulde hjemfalde til Kirken 50 Aar efter at det sidste Lig deri var nedsat. Han døde $12/12$ 1788 og blev 23. s. M. nedsat i det nævnte Gravsted, der er muret, og hvor hans Enke, som døde $18/2$ 1791, ogsaa fik Plads. $22/3$ s. A. solgtes Stervboets Løsøre for 551 Rdlr.

Børn:

1. *Christian Saxesen*, Regimentskvarttermester.
2. *Hannibal Saxesen*, Ritmester.
3. *Christiane Saxesen*, g. m. Oberstløjtnant *Boldt*.
4. *Marie Magdalene Saxesen*, g. m. Kammerraad og Landsthingshører *Thor Hansen Wederkinck* i Ringsted.

29.

Barthold Hartvig Schack, døbt $12/6$ 1724, Søn af Kaptain Johan Schack og Sibylle Hedvig Bülow, udnævntes $29/1$ 1774 til Oberst, afgik $24/9$ 1779 fra Kronprindsens Regiment med 800 Rdlr. om Aaret, udnævntes $8/10$ 1784 til Kommandant i Nyborg, købte $17/1$ 1785 Gaarden paa Hjørnet af Stendamsgade og Blegdamsgade for 3000 Rdlr., udnævntes $2/11$ 1787 til Generalmajor og døde $15/10$ 1791, begr. 29. s. M. paa Vor Frue Kgd. Hans Enke, *Dorothea Magdalene Koppelaui*, levede endnu 1799.

Johan Heinrich Schalburg fik $1/10$ 1811 Bestalling fra Generalpostdirektionen som Opsynsmand ved Befordringsvæsenet og købte $17/12$ s. A. Postgaarden ved Kirken for 27500 Rdlr. Han var tillige Gjæstgiver og døde $5/8$ 1832, 64 Aar gl. Hans første Hustru. *Sofie Willaume*, blev begr. $15/5$ 1824 paa Assist. Kgd. Ligsten. Hans anden Hustru, hvem han ægtede $21/9$ 1830, hed *Caroline Marre* og døde i Odense som Lotterikollektrice. Hun var født $7/12$ 1796 i Freiburg.

Søn:

Johan Frederik Schalburg, født $9/8$ 1801, Opsynsmand ved Befordringsvæsenet, Kommerceraad, R. af Dbrg., tillige Gjæstgiver og Vinhandler, ægtede $12/6$ 1833 *Martine Sofie Jespersen*, født $12/6$ 1812, Datter af Bæltpostfører og Dbrgmd. *Jesper Jespersen* († $2/11$ 1831) og *Maren Egholm* († $3/2$ 1843). Schalburg døde $12/9$ 1862, begr. paa Assist. Kgd. Ligsten.

Børn:

1. *Sofie Henriette Schalburg*, født $21/12$ 1834, ægtede $18/9$ 1858 Premierløjtnant *Frands Ludvig Vinsløv*, født $4/8$ 1831, falden i Krigen $17/3$ 1864, begr. paa Assist. Kgd. Ligsten.
2. *August Vilhelm Schalburg*, født $23/9$ 1836, † $25/1$ 1837.
3. *Christian Frederik Schalburg*, født $22/1$ 1838, † $5/12$ 1839.
4. *Jean Heinrich Schalburg*, født $26/12$ 1838, Vinhandler i Kjøbenhavn, g. m. *Bertha Kastrup*.
5. *Justa Marie Schalburg*, født $13/4$ 1840, ægtede $28/6$ 1862 Konsul og Kjøbmand *Vilhelm Kruuse* i Nyborg, født $9/9$ 1825.
6. *Christian Frederik Schalburg*, født $22/3$ 1841, Vinhandler i Nyborg, ægtede $8/4$ 1871 *Augusta Jørgensen* af Dyrehavegaard, født $11/8$ 1848.

Simon Trepka var gift med *Martha Marie Silberschildt* og døde $13/2$ 1795, 62 Aar gl., som afskediget Major, begr. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Anna Caroline Trepka*, levede endnu 1795 som gift.
2. *Christian Frederik Trepka*, levede endnu 1795, 16 Aar gl.
3. *Carl Simon Trepka*, ligeledes, 14 Aar gl.
4. *Jakob Ditlev Trepka*, ligeledes, 11 Aar gl.
5. *Marie Frederikke Trepka*, ligeledes, 8 Aar gl.
6. *Emilius Ferdinand Trepka*, ligeledes, 6 Aar gl.
7. *Andreas Ferdinand Trepka*, født $9/6$ 1790, levede endnu 1795.
8. *Lovise Charlotte Trepka*, født $27/7$ 1794, levede endnu 1795.

Mikkel Walterstorff, født 1730, Søn af Major Ernst Frederik Kasparsen Walterstorff og Beate Hedvig Kristine Jakobsdatter

Veiløe, ægtede $\frac{3}{10}$ 1760 sin første Hustru, *Sara Frølund*, født 1736. Hun døde $\frac{29}{9}$ 1784, hvorefter Enkemanden, som Major, $\frac{31}{8}$ 1785 ægtede *Karen Jørgensen*, født i Bogense 1736. Han købte 1790 et Hus i Søndervoldgade for 140 Rdlr., kaldes 1791 Oberstløjtnant, købte $\frac{19}{12}$ s. A. en Gaard i Mellemgade for 640 Rdlr., men solgte igjen denne Gaard $\frac{11}{12}$ 1792 for 750 Rdlr. Hans anden Hustru døde $\frac{2}{9}$ 1794. Aaret efter solgte han en Gaard og 7 Leievaaninger i Kongegade for 3000 Rdlr. og $\frac{7}{12}$ 1796 en anden Gaard i samme Gade for 750 Rdlr. Han kaldes da Oberst. $\frac{20}{9}$ 1807 døde han som Generalmajor, begr. 28. s. M. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Ernst Frederik Poul Walterstorff*, født 1766, † 1819, Oberstløjtnant, ægtede $\frac{29}{9}$ 1795 *Lydia Birgitte Kathrine Boyesen*, født $\frac{12}{8}$ 1771, † 1806, Datter af Byfoged Søren Boyesen i Nyborg (dette Tidsskr. VI, 112.)
2. *Christine Antonette Lovise Walterstorff*, † $\frac{2}{9}$, begr. $\frac{6}{9}$ 1796, 22 Aar gl. paa Vor Frue Kgd.

33.

Anders Jakobsen Wandal kaldes 1695 Stadsinstrumentist og Stadsmusikant, købte $\frac{17}{8}$ s. A. en Gaard i Mellemgade og blev begr. $\frac{30}{6}$ 1697. Hans Enke, *Abel Jørgensdatter*, havde tidligere været gift med Instrumentist *Jørgen Fibiger* (dette Tidsskr. VI, 105) og døde 1720. Hun var Datter af Uhrmager Jørgen Sibbern, som blev begr. $\frac{3}{12}$ 1700, 85 Aar gl., paa Vor Frue Kgd.

34.

Lars Jakobsen Wandal forekommer $\frac{10}{11}$ 1703 som Stadsinstrumentist, købte $\frac{29}{12}$ s. A. en Gaard (nu Nr. 9) paa Hjørnet af Slots-gade og Mellemgade, $\frac{23}{4}$ 1716 en Gaard i sidstnævnte Gade tæt op til bemeldte Hjørnegård og $\frac{17}{2}$ 1727 endvidere et Hus i samme Gade. $\frac{10}{2}$ 1730 klagede han til Stiftamtmanden over, at i Kjøbstæderne i Nyborg Amt tilføiedes ham Indpas i hans Bestilling, hvorfor han 13. s. M. erholdt Stiftamtmandens Resolution, at Kjøbstædernes Øvrigheder vare beordrede at være ham behjælpelige til Paagribelse af Enhver, som til hans Skade betjente sig af musikalske Instrumenter, hvorfor slige Instrumenter skulde konfiskeres til Indtægt for St. Hans Kirke i Odense, foruden at den Paagrebne skulde erlægge en Mulkt af 4 Rdlr. til Klageren. Han døde $\frac{21}{8}$

1731. I Stervboet fandtes af Sølv 2 Bægere til $47\frac{1}{2}$ Lod og 12 Skeer til 26 Lod. Hans Enke, *Alhed Marie Henriksdatter*, solgte $\frac{18}{6}$ 1733 den fornævnte Gaard til sin Søn, *Jakob Wandal* og blev begr. $\frac{22}{11}$ 1736 paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Jakob Wandal*, født 1692, var først kongelig Lakai og erholdt $\frac{10}{10}$ 1731 kongelig Beskikkelse som Instrumentist i Nyborg By samt Nyborg og Tranekjær Amter. 1736 havde han en Sag mod Musikant Simon Christensen i Svendborg, der gjorde ham Indpas i hans Næring. Han var gift med *Anna Charlotte Pedersdatter Top*, født $\frac{11}{12}$ 1710. $\frac{17}{8}$ 1743 fik han Ordre fra Søetatens Generalkommissariat, at begive sig til Kjøbenhavn og medtage sine Paukere, for at gjøre Tjeneste paa Orlogsskibet »Christian den Sjette« under Kommando af Grev Danneskjold. $\frac{16}{11}$ 1747 indgav han Ansøgning til Kongen, at Fuskere og Bierfielere maatte blive afskaffede i hans Distrikt, da de skadede ham i hans Bestilling. 1749 gjorde han atter Tjeneste som Paukeslager paa Orlogsskibet »Oldenborg« paa Kongens Reise til Norge. $\frac{14}{4}$ s. A. døde hans fornævnte Hustru. $\frac{30}{6}$ 1750 ansøgte han Kongen om, at hans ældste Søn maatte nyde Bestillingen efter hans Død. $\frac{11}{2}$ 1757 døde han i Vemmenæs paa Thorseng paa en Reise til Langeland. Hans Enke, *Elisabeth Sophie Biner*, døde $\frac{8}{7}$ 1763. Begr. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

- a. *Laurids eller Lars Wandal*, født $\frac{9}{7}$ 1734, Stadsmusikant i Nyborg og Tranekjær Amter, ægtede 1761 *Marie Kirstine Lundorf*, hvis Fader, Steffen Lundorf, døde 1764. Den af Moderen købte Gaard paa Hjørnet af Slotsgade og Mellemgade solgte han $\frac{15}{12}$ 1764 og erholdt som Vederlag en Gaard i Kongegade. $\frac{18}{2}$ 1783 fik han af Stiftsøvrigheden Bestilling som Organist, kongelig konfirmeret $\frac{19}{5}$ s. A. Han døde $\frac{18}{5}$ 1784. Hans Enke solgte $\frac{14}{12}$ s. A. sidst nævnte Gaard og døde $\frac{23}{2}$ 1805, 71 Aar gl., begr. paa Vor Frue Kgd.
 - b. *Peder Top Wandal*, født $\frac{21}{5}$ 1736, † $\frac{6}{5}$ 1737.
 - c. *Peder Top Wandal*, født $\frac{25}{12}$ 1737, Professor, † 1795.
 - d. *Ingeborg Pouline Wandal*, døbt $\frac{24}{2}$ begr. $\frac{9}{7}$ 1740.
 - e. *Henrik Poulin Wandal*, døbt $\frac{3}{7}$ begr. $\frac{30}{12}$ 1741.
 - f. *Vilhelm Wandal*, døbt $\frac{2}{10}$ 1742, var 1781 Musikus i Aalborg.
 - g. *Alhed Marie Wandal*, døbt $\frac{7}{7}$ 1745, ægtede $\frac{22}{9}$ 1786 Præst *Niels Zeuthen* i Skamby, som † 1791.
 - h. *Ingeborg Marie Wandel*, døbt $\frac{17}{1}$ begr. $\frac{15}{6}$ 1748.
2. *Jørgen Andreas Wandal*, døbt $\frac{8}{3}$ begr. $\frac{12}{11}$ 1703.
 3. *Lisbeth Wandal*, døbt $\frac{12}{11}$ 1704, ægtede $\frac{20}{8}$ 1730 Skræder *Peder Andersens Flint*, som blev begr. $\frac{15}{9}$ 1751 paa Vor Frue Kgd.
 4. *Karen Wandal*, døbt $\frac{9}{12}$ 1706, levede endnu 1731.
 5. *Anna Helvig Wandal*, døbt $\frac{24}{6}$ begr. $\frac{23}{9}$ 1709.
 6. *Anna Sofie Wandal*, døbt $\frac{5}{11}$ 1710, ægtede $\frac{21}{5}$ 1750 Monsr. *Michael Berner*.
 7. *Anna Margrethe Wandal*, døbt $\frac{24}{3}$ 1713, levede endnu 1731.
 8. *Eiler Wandal*, døbt $\frac{15}{6}$ 1715, begr. $\frac{28}{1}$ 1718.
 9. *Juliane Christine Wandal*, døbt $\frac{8}{7}$ 1717, begr. $\frac{19}{6}$ 1719.

10. *Vulfmine Kirstine Wandal*, døbt $^{25}/_9$ 1721, begr. $^9/_3$ 1728.

11. *Anna Marie Wandal*, døbt $^{24}/_8$ 1724, konfirm. 1740.

35.

Jakob Wederkinch, dimitteret Oberst, døde $^{17}/_6$ 1796, 88 Aar gl., begr. 22. s. M. med alle 5 Klokkers Ringning paa Vor Frue Kgd.

36.

Just Eiler Salholt Wegener, Kammerherre, Major, R. af D., Amtsforsvalter i Nyborg fra 1843, døde $^{12}/_6$ 1844, 61 Aar gl., begr. paa Assist. Kgd.

37.

Arnt Harder v. Wisløff, Premierløjtnant, døde $^{14}/_1$, begr. $^{19}/_1$ 1804, 44 Aar gl. med alle Klokkers Ringning paa Vor Frue Kgd.

38.

Klaus Christian Worm var gift med *Mette Marie Kamp* og fik $^{21}/_{10}$ 1789 Besikkelse som Stadsmusikant i Nyborg. $^2/_8$ 1795 afbrændte hans Gaard paa Sydsiden af Torvet. $^{25}/_4$ 1800 udkom en kongelig Resolution, at Statsmusikanttjenesten skulde henlægges til Organistembedet. $^7/_4$ 1801 solgte han den nævnte Gaard og døde $^4/_9$ s. A., 51 Aar gl., begr. paa Vor Frue Kgd.

Børn:

1. *Jens Frederik Worm*, født 1776, Kjøbmand, † $^{11}/_{12}$ 1837, først gift med *Severine Gottschalck*, dernæst $^{21}/_{22}$ 1813 med *Marie Sofie Rasmussen*, født omtr. 1794, † $^{14}/_7$ 1871, begr. paa Vor Frue Kgd. — Af sidste Ægteskab var Sønnen *Petri Klaudi Ferdinand Emil Worm*, født $^{30}/_9$ 1814, henrettet $^{20}/_{11}$ 1838, fordi han havde myrdet Literaten Jens Peter Tønder.
 2. *Esaias Frederik Worm*, konfirm. 1793.
 3. *Dorothea Worm*, konfirm. 1797.
 4. *Klaus Worm*, født $^{30}/_6$ 1791.
 5. *Augustus Worm*, født $^3/_1$ 1795.
-

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

Til Supplering af en Stamtavle over Familien *Birkerod* ønskes oplyst:

Med hvem var Herredsskriver i Odense Jens Frederik(?) Birkerod gift? Naar døde de? Havde de Børn, disses Navne m. v.? (Han levede c. 1730).

Hvem var Forældrene til Skomager *Jens Andreas(?) Birkerod*, begravet i Odense 6/1 1798, 66 Aar gl., altsaa født 1732? Kjendes hans Sødskende? (Hans Fødested formenes at være Odense eller Omegn).

Var Justitsraad, Landsdommer i Fyen Jacob Birkerod, der døde 1737, gift? Havde han Børn?

Sognepræst i Sørslev i Fyen Christian Broderus Birkerod, død 1729, angives med sin Hustru at have havt 3 Sønner. Heraf kjendes kun 2: Jacob, † som Student, og Hans, der blev Faderens Eftermand. Hvad hed den 3^{die} Søn?

Kjøbmand i Odense Anders Birkerod, gift med Anne Margrethe Møller, levede begge efter 1800. Naar døde de?

For enhver Oplysning om disse Personer vil jeg være meget taknemmelig.

A. Petersen,
fhv. Skolelærer, Vallø.

2.

Paa Skamby Kirkegaard i Fyen findes et Gravminde saalydende: »Knud Grønvald, født i Odense 1717, Præst i Middelfart, Allese Schamby i 60 Aar; gift med M. K. Juul i 59 Aar, død den 28. Juni 1804. Aatte Børn var hans Glæde; tre begræde hans Død.«

Kan der ikke skaffes Oplysning om disse Knud Grønvalds otte Børn? Kirkebøgerne i Allesø, hvor alle Børnene ere fødte, gaa ikke længere tilbage end til 1814.

Assistent Fr. Grønvald,
Kingsgade Nr. 15, Kjøbenhavn V.

3.

Om den ulykkelige *Povel Juel* — tidligere Amtmand i Lister og Mandals Amter i Norge — som 8. Marts 1723 henrettedes i Kjøbenhavn for Landsforræderi, tillader jeg mig at anmode om nogle Oplysninger:

Han var født i Trondhjem og vist omtrent 50 Aar, da han døde; kan noget Nærmere oplyses om hans Alder?

Hans Fader hed Thomas Juel og var Kjøbmand; var han, hvilket Povel Juel gjentagne Gange paastaaer, af den gamle Adels-slægt Juel, og da hvorledes?

Han blev gift, vistnok i 1716, med en Dame af en, formodentlig velhavende, tydsk(?) Familie i Bergen; hun døde i Kjøbenhavn i September 1720, og hendes Lig var ved Mandens Død bisat i Petri Kirke i Kjøbenhavn, hvorfra det senere — saaledes var Hensigten — skulde føres til Familiebegravelsen i Bergen; hvad var hendes Navn, og hvem vare hendes Slægtninge?

I Ægteskabet fødtes 1717 en Søn Hans Thomas; kort før sin Død bestemte P. Juel, at denne Søn skulde sendes til Norge for at opdrages hos Juels ældste Broder, Magister Jens Juel († 1727), Sognepræst paa Tingvold og Provst paa Nordmør; hvad blev der senere af denne Søn?

Det angives, at Povel Juel havde en Datter, som blev gift med en Kjøbmand et Sted i Tydskland; mon det ikke har været en uægte Datter? — Fra Sommeren 1711 til Foraaret 1712 opholdt Juel sig i Tydskland.

Oplysninger herom ville med Tak modtages af

Sognepræst Vilhelm Bang.
Bækbølling Præstegaard pr. Holsted.

4.

Havde den *Niels Hanssen Pharoe*, der var Banemester ved Arbo & Søns Reberbane i Langesund 1801, en Søn Peter, der ikke antog Navnet »Pharoe«, men kaldte sig Nielsen?

Kan Forbindelse mellem disse Pharoeer og den nulevende Familie af samme Navn paavises?

Andre Oplysninger om Slægten Pharoe modtages med Taknæmmelighed af

Archivassistent A. Taranger,
Christiania.

Svar paa Spørgsmaal.

I.

Lidt om den norske Slægt Gram.

Som bekjendt findes der allerede i det 17de Aarhundrede talrige Personer saavel i Norge som i Danmark, der føre Familienavnet *Gram*. At det alene af denne Grund skulde kunne antages, at de høre til en og samme Slægt, er selvfølgelig lidet rimeligt. Der er meget mere god Grund til paa Forhaand at gaa ud fra, at der baade i Danmark og Norge have levet rent forskellige Slægter, der have ført dette Navn. I det Hele taget kan man vistnok ikke advare nok mod fra *Navnet alene* at slutte noget om Slægtskab. Thi det vil saa overmaade ofte vise sig, at Personer, som aldeles ikke staa i nogetsomhelst Slægtskab til hinanden, dog bære samme Familienavn. Og dette er jo i sig selv naturligt nok. Thi det er ikke blot, hvor en Slægt har hentet sit Navn fra et bestemt Sted, et Land, et Sogn, en By eller en Gaard (og dette er som bekjendt den allerhyppigste Maade, paa hvilken Familienavne ere opstaaede), men ogsaa hvor Familienavnet er foranlediget ved mere personlige Forhold eller Egenskaber, at de samme Aarsager have de samme Virkninger. Det ligger derfor udenfor den Opgave, jeg her har stillet mig. at forsøge paa at tilveiebringe en Forbindelse mellem alle de Personer, der vides at have baaret Navnet Gram, idet jeg alene skal indskrænke mig til, at give en Oversigt over de Personer af dette Navn, der med Sikkerhed kan henføres til den Slægt Gram, om hvilken der har været Spørgsmaal i dette Tidsskrifts 2^{den} Rækkes 1ste Bind.

Man kan vistnok med Rimelighed antage, at ogsaa den eller de norske Slægter af Navnet Gram oprindeligt skrive sig fra Danmark, hvor der ikke alene findes Gaarde og Landsbyer, men et Sogn og Herred af dette Navn¹⁾. Fra det sidste Sted antages det, at en dansk Slægt Gram har hentet sit Navn²⁾. Det er jo heller

¹⁾ Grams Herred i Ribe Stift.

²⁾ Cfr. Stamtavle over Familien Gram, Kjøbenhavn 1882. Den er »trykt som Manuskript for Familien« og saaledes vanskelig at overkomme. Det er meget beklagelig, at saamange Genealogier og Stamtavler — fornemmelig i

ikke umuligt, at det samme kan være Tilfældet med den norske Slægt Gram, med hvilken vi i det Følgende udelukkende skulle beskæftige os. Denne Slægt Gram nedstammer uden Tvivl fra den første lutherske Præst i Froens Præstegjeld i Gudbrandsdalen Hr. Peder Madssøn, der efter Fadersnavnet at dømme godt kan have været en dansk Mand. Eftermanden Hr. Mads Gram, der uden Tvivl var Formandens Søn¹⁾, var i 1587 Sognepræst til Froen, da han den 2 Novembr. d. A. fik bevilget Kronens Anpart af Tienden i Froen kvit og fri ad gratiam (N. Rigs-Reg., II. S. 727). I 1592 blev han af Statholderen i Norge Axel Gyldentierne bevilget et Præbende i Hamar Capitel, der laa til 5 Vunders Alter, paa hvilken Bevilling han den 22 Mai s. A. fik kgl. Confirmation med Forpligtelse til at residere ved Capitlet, naar ikke hans Embedsforretninger hindrede ham deri (N. Rigs-Reg., III. S. 248). I 1598 var han ifølge en Indskrift paa Kalken i Froens Hovedkirke Sognepræst der og endnu 27 Mai 1600, da han tillige kaldes Religionsprovst i Gudbrandsdalens Provsti, var han i Embedet. I 1602 var han derimod formodentlig død, eftersom Jens Mortenssøn den 27 Juli d. A. aflagde Ed som Sognepræst til Froen. Hr. Mads Grams Enke var formodentlig den »Birgitte Hr. Madses«, der ifølge et Regnskab over Bygselen 1606—1607 for 2 Daler aarlig havde bygset en Gaard i Froen ved Navn Ouden, i hvilken Kongen eiede $4\frac{1}{2}$ Hud og Froens Kirke 1 Hud. Denne Gaard var senere Kapellangaard under Froens Præstekald. I sit Ægteskab skal Hr. Mads Gram i ethvert Fald have haft 2 Sønner, af hvilke den ene Peder Gram blev Sognepræst til Øier. I Hjorthøys Be-

Danmark — ikke, i alle Fald i et mindre Antal Exemplarer, gjøres tilgængelige i den almindelige Boghandel. Derved hindrer man, at de komme i deres Hænder, for hvem det er af mest Interesse at blive bekendt med de Oplysninger, de maatte indeholde, og opnaar kun at fordyre Bøgerne og fortrædige Genealogerne. Det er vel heller ikke udelukkende af Beskedenhed, at Forfatterne ere saa omhyggelige for at begrænse Antallet og Kredsen af dem, der faa Adgang til at gjøre sig bekendt med deres Arbejder, der rigtignok mange Gange ere tarvelige nok.

¹⁾ Cfr. dette Tidsskrift, III. S. 144 Noten. Naar Hr. Mads Gram der kaldes »Pederssøn«, er det vel sikkert nok, at jeg dertil har havt en Hjemmel, skjønt jeg senere forgjæves har søgt at finde den. Der er i sig selv vistnok ikke Tvivl om, at det er rigtigt, og at Hr. Mads var Formandens Søn.

skrivelse over Gudbrandsdalen, 2den Del, Side 164—165 heder det nemlig: »Peder Gram blev huggen i Hovedet af en Underofficer paa den Gaard Høfre her i Sognet [ø: Øier] og døde strax han kom hjem. Han var paa bemeldte Høfre i et Bryllup og da Underofficeren lod Trommen gaa inde i Bryllupsstuen, klagede Præsten, at han ei kunde taale det i sit Hoved, hvorpaa han blev huggen. Delinquenten rømte strax til Sverrig og *Fogden* reiste efter ham, nemlig *Præstens Broder Lars Gram*. Da *Fogden* kom til Sverrig, var Delinquenten der nylig død. Disse Brødre var Mads Grams Sønner, som var Sognepræst paa Froen«. Om Hr. Peder Gram har været gift og efterladt Børn vides for Tiden ikke. Dog turde rimeligvis den Peder Gram, der nævnes 1673 og da var gift med Kirsten Nilsdatter, have været hans Sønesøn. Broderen Lars eller, som han selv skrev sig, Laurits Gram var sandsynligvis den »Lauris Gramb«, der i et Regnskab fra 1608--1609 opføres som Forpagter »af Hundefossens Fiskeri« i Øier¹⁾. Fra 1610—1614 forekommer han som Foged i Gudbrandsdalen og skal som saadan i 1612 have været en af Bøndernes Anførere ved Kringen. Som Foged boede han paa Gaarden Forr i Froen. Hvor han siden blev af vides ikke, men han maa have levet endnu 17 October 1628, da han købte Gaardene Hoskelhus og Bratstigen, begge i Birids Præstegjeld. Heller ikke Konens Navn kjendes, men han havde i sit Ægteskab flere Børn, af hvilke med Sikkerhed følgende kjendes: A.) *Karen Lauritsdatter Gram* paa Grefsen i Næs Præstegjeld paa Hedemarken, der i et Thingsvidne af 12 October 1652 udtrykkelig kaldes Datter af »Sl. Laurits Gram, fordum kgl. Maysts Foged i Gudbrandsdalen«. Hun var gift med en Christen Gunderssøn, der i 1665 angivelig var 42 Aar gammel. Naar det forøvrigt i det Mandtal, hvorfra den sidste Oplysning er hentet, heder, at han havde »hans Hustrues Brødre« Studenterne Laurits Nilsson Gram, 22 A. gl., og Mads Gram, 21 A. gl., i Huset, da er dette aabenbart en Feil. De nævnte Personer maa nemlig have været Konens *Brodersønner*, da Karen Grams Broder Hr. Nils

¹⁾ ø: den paa Grund af sit betydelige Ørretfiskeri bekjendte Hunnerfos, lige ved Skydsskiftet Fossegården i Øier.

Lauritssøn Gram, Sognepræst til Lands Præstegjeld, netop havde 2 Sønner med de anførte Fornavne; cfr. dette Tidsskrift, III. S. 144 Noten. Rigtignok stemmer ikke det der opgivne Fødselsaar med Mads Grams ovenfor anførte Alder, men herpaa tør man dog neppe lægge nogen Vægt. I sit Ægteskab havde Karen Gram i alle Fald en Søn Laurits Christenssøn »Grefsen«, for hvem Morbroderen Hr. Nils Gram havde været Værge. B.) *Nils Lauritssøn Gram*, der fra 1634—1679 var Sognepræst til Land. Om ham og hans Efterkommere findes Oplysning i dette Tidsskrifts 3die Bind, Side 144 Noten (cfr. Bind V. S. 337). Ved Skiftet efter hans første Hustru Anna Pedersdatter¹⁾, der holdtes paa Flubergs Præste-

¹⁾ Sønnesønnen Hr. Nils Madssøn Gram, der først var Capellan eller Vicepastor til St. Laurentii Kirke i Tønsberg og derpaa Sognepræst til Søborg og Gilleleie i Sjælland, blev afsat og døde paa Bremerholm. Herom kan læses nærmere i Pontoppidans Annaler, Bind IV. S. 721 og fl. og i Odin Wolfs Journal for Politik, Natur og Menneske-Kundskab for 1811, 2. Bind S. 157ff. Som et Supplement til, hvad der meddeles, hid sættes følgende Indberetning af 13 Febr. 1712 fra Baron W. Løvendal til Kongen:

»Stormægtigste allernaadigste Konge og Herre.

Eders kgl. Maj. maa jeg allerunderdanigst tilkjendegive, at for nogen Tid siden er her til Norge fra England hidkommen en Person, som haver Hr. Envoye Rosenkrandses Pas, hvori han kaldes *Nicolai Løvengram*. Siden hans Ankomst haver han holdet sig udi Øvre Romerikes Fogderi paa en Gaard kaldet Tosau [o: Thorshoug i Gjerdrums Præstegjeld, der paa denne Tid beboedes af Lieut. Peder Gram, en Broder af den omhandlede Nils Gram] og som man var kommen udi Erfaring, at hos samme Person fandtes adskillige svenske Breve, er han bleven her i Arrest anholden indtil videre. Denne Persons rette Navn skal ellers være Nils Gram, som tilforn haver været Præst i Tønsberg, men formedelst hans slette Comportement reist af Landet og sig længe i fremmede Lande opholdet, haver udenlands ladet sig kalde Baron af Blommesholm, skal være nobiliteret i Sverig og udi 6 Aar tjent som Feltprovst under de Svenske. Nu berettes mig, at for nogen Tid siden over samme Person, da kaldet Hr. Nils Gram, skal være afsagt en haard Dom, fordi han i Danmark skal have indladt sig udi Ægteskab, uanseet at hans første Hustru da endnu levede her i Norge, altsaa beder jeg allerunderdanigst, at Vedkommende maatte allernaadigst anbefales at tilsende mig den over hannem ergangne Dom fuldstændig beskrevet, for deraf at fornemme til hvad Straf, han for hans Forseelse er bleven tildømt at lide«. Ved Missive af 5 Marts s. A. blev Løvendal tilstillet den over Gram den 16 October 1694 afsagte Høiesteretsdom. Hr. Nils Gram blev i Aaret 1689 i Tønsberg gift med Anna Michelsdatter, begr. i Frue Kirke i Tønsberg 17 Aug. 1706, 34 A. 2 M. gl., Datter af Sognepræst til Frue Kirke i Tønsberg, Provst Michel Trondssøn og Maren, hos hvem Datteren og hendes 2 Børn vare i Huset, efter at Hr. Nils Gram havde forladt dem.

gaard i Land 23 Marts 1663, tilfaldt hendes 7 Børn med Gram tilsammen henved 500 Rigsd., saaledes at det hele beholdne Bo paa denne Tid udgjorde c. 1000 Rigsd., hvori dog ikke var medregnet Gaarden Stensrud, som Hr. Nils Gram havde kjøbt ved Skjøde af 24 Febr. 1654 ligesom heller ikke Konens Sengklæder m. m., der deltes mellem Døtrene. Senere maa det vistnok være gaaet tilbage for ham, hvis den Skildring, som han giver i følgende Brev til Broderen Hr. Jens Grams Enke, dat. 17 April 1667, er fuldt paalidelig: »Vil min kjæreste Svogerske og Søster tjenstvilligst have ombudet, hun vilde mig forlade, at jeg ikke kan komme til det Arveskifte, som mellem hende og hendes Børn er berammet af de gode Mænd Fogden og Skriveren at holdes førstkommende 18 Aprilis i Vardals Præstegaard. Min Formue vil ikke tilstrække, Landsloven ikke tillader, at den skal betros umyndige fader- og moderløse Børns Gods, som ikke formaar sin egen Gjæld at betale, som jeg geraader udi, der min allerkjæreste Hjerter mig i min sandsesløse Sygdom mig frafaldt. Jeg kræfves endnu til Regnskab for den store og moxen ulidelig Contribution, i Hs. Excel. Nils Trolles Tid Geistligheden blev paabuden med Halvpartens Indkomstes Aflægning, Rostjeneste etc.; ved mig ikke en Skilling dertil eller til andre Godtfolk, som mig have forstrakt,

Med hende havde han 2 Børn: 1) Kirsten Gram, døbt i St. Laurentii Kirke 22 Januar 1690 og 2) Mads Gram, døbt i St. Laurentii Kirke 22 October 1691, begr. sammesteds 24 Sept. 1765, 74 A. gl. Han ægtede 14 Oct. 1723 (trolovet 2 Sept. s. A.) i St. Laurentii Kirke Karen Larsdatter, begr. der 23 Februar 1781, 79 A. gl. Med hende havde han følgende Børn, samtlige døbte i St. Laurentii Kirke i Tønsberg: a) Anna Sophie G., døbt 29 Juni 1724; gift 26 Mai 1763 (tr. 14 April s. A.) i Marie Kirke i Tønsberg med sit Næstsødskendebarn Simon Larssøn Berg. b) Lars G., døbt 10 Aug. 1726, begr. i St. Laurentii Kirke 15 Mai 1751, 25 Aar gl. c) Maren Christine, døbt 3 Novbr. 1728, begr. i St. Laurentii Kirke 25 Mai 1747, 19½ A. gl. d) Jens G., døbt 26 Sept. 1730, begr. i St. Laurentii K. 14 Oct. s. A. 3 Uger gl. e) Jens G., døbt 14 Decbr. 1731, begr. i St. Laurentii Kirke 14 Mai 1732 22 Uger gl. f) Maren Elisabeth, døbt 29 Decbr. 1734, begr. i St. Laurentii Kirke 26 Febr. 1735. 8 Uger gl. g) Michel G., døbt 25 Sept. 1736, begr. i St. Laurentii Kirke 7 Juli 1804, 68 A. gl.; gift sammesteds 7 Novbr. 1787 (viet i Husets) med Elen Halvorsdatter Stangeby, og h) Maren Elisabeth G., døbt 16 Febr. 1740, begr. i St. Laurentii K. 12 Mai 1791, 54 A. gl.; gift i Tønsberg 24 Januar 1785 med Underfoged Jens Hof, først gift med Sophie Rødder, der hængte sig 1782 (begr. 8 Aug. s. A.).

hvorfor jeg efterstræves, samt og for anden Restants, som jeg ikke formaade til Fogdens Tjener at erlægge, siden Sølvskene kun blev mine Penge mægtig (sic). Derfor jeg endnu gaar i stor Melankoli og Banghed, saa jeg ikke kan opvarte mit eget og disputeres endnu om jeg det bør at være raadig etc. Derfor skal min allerkjæreste Søster og Svogerske ikke begjære sine Børns Fordærv og min Skade; hun ved vel selv, hvor ilde jeg kom fra min Søstersøn Laurits Grefsens Formynderskab. Spenderet paa hannem 52 Rigsdaler; en stor Andel dertil begjærede jeg og fik hos eders gode Fader Hr. Sacharias i Faaberg, som af andres Forstrækning kummerlig blev betalt, og er endnu derfor i Gjæld. Mig foruden findes vel andre Godtfolk hos eder i Vardal eller andre eders Børn paa-rørende, som formaa Børnenes Formynderskab at forvalte bedre end jeg. Gud ved min Villie er god, var min Formue saadan, skulde jeg for eders og eders Børns Skyld ingen Umag spare og vil ellers i andre Maader findes ufortrøden til alt det, som Else Sachariasdatter kan have Ære og Tjeneste udaf, naar intet af mig begjæres, som min ringe Evne overgaar. Hermed vil jeg hende med sine kjære Børn og Husgesinde Guds trygge Beskjærmelse troligen befalet. Nils Gram laa i langvarig og bitter Strid med en af de mest formuende Bønder i Land ved Navn Guthorm Bratt paa Øiestad, der paa alle Maader forfulgte Præsten og forsøgte at skille ham ved Embedet, hvilket han dog ei opnaaede. Guthorm Bratt var — efter alt at dømme — en raa og brutal Person, der ikke tog det saa noie med de Midler, han brugte, for at naa sine Ønsker¹⁾. C.) *Mads Lauritssøn Gram*, der 1620 blev

¹⁾ Guthorm Bratt hørte til den gudbrandsdalske, maaske oprindeligt adelige Slægt, der havde sit Hovedsæde paa Bjølstad i Vaage, hvorfra den senere spredte sig til flere Gaarde og Bygder og endnu skal leve i Gudbrandsdalen. Faderen var Thord Thordssøn paa Bjølstad i Hedalen. Guthorm Bratt var gift med Guri Gundersdatter, der var en Datter af Gunder Alfsen Øiestad i Land, og havde med hende 2 Børn, nemlig en Søn Oluf Bratt, der var Student, men forøvrigt et temmelig misligt Subject, og en Datter Thore Bratt. Foruden en Broder Thord Bratt paa Bjølstad havde han en anden Broder Kjeld Bratt, der kom til Aalstad i Vardal, med hvem han i 1652 laa i Proces. Øiestad kom senere over til en anden Linie af Familien Bratt, idet Peder Olssøn fra Slette i Hedalen i det 15de Aarhundrede tog Gaarden tilbage med Odelssøgsmaal.

Student fra Herlufsholms Skole og 26 April 1626 aflagde Ed som Capellan hos Hr. Poul Taraldssøn, Sognepræst til Eidsvold, der døde 20 Juni 1639, 65 A. gl. Den 9 Juli 1639 aflagde han Ed som Sognepræst sammesteds. Hr. Mads Gram døde 1663 og var gift med Maren Poulsdatter, aabenbart en Datter af Formanden, hvis Enke Anna døde 6 Mai 1644, 59 A. gl. I sit Ægteskab havde han i alle Fald følgende Børn: 1.) Laurits Madssøn Gram, der 2 Februar 1660 aflagde Ed som Capellan hos Faderen, hvem han 2 October s. A. fik kgl. Bevilling til at succedere i Embedet, som han ogsaa efter Faderens Død tiltraadte. Hr. Laurits Gram døde 1674 og efterlod sig Enken Margrethe Evensdatter, der var en Datter af Provst over Hedemarken og Østerdalens Provsti, Sognepræst til Loiten Even Baardssøn og Magnille Lauritsdatter (Stub)¹⁾. Med hende var han gift før 1669. Efter Mandens Død ægtede hun 2) Hr. Jens Christopherssøn Kraft, en Søn af Sognepræst til Fet Hr. Christopher Jenssøn og Susanna Hansdatter Kraft²⁾, hvis Familienavn Sønnen antog. Jens

¹⁾ Hun var en Søster af M. Kjeld Stub, der var født 1607 i Varberg i Halland. Allerede før denne Tid forekomme Personer af Navnet Stub i Oslo og andesteds i det søndenfjeldske Norge.

²⁾ Hun var en Datter af M. Hans Kraft, Rector ved Kjøbenhavns Skole og Lector musices ved Universitetet, og Sophie Knoph (en Datter af Hofprædikanten M. Christopher Knoph og Barbara Paludan). Susanne Kraft, der formentlig som flere af hendes Søstre har været i Huset hos Svogeren M. Truls Nilssøn Aslovius, Sognepræst først til Ullensaker, senere til Christiania, ægtede: 1) paa sidstnævnte Sted 29 October 1648 Hr. Christopher Jenssøn, der 1652 blev Sognepræst til Fet, hvor han døde 1666, og 2) i Fet c. 1667 Enkemand Oluf Torstenssøn den Yngre, Handelsmand i Christiania, der var født paa Gaarden Arneberg i Hofs Præstegjeld i Solør og døde i Christiania 1686 (begr. 4 Juli s. A.). Han var en Søn af Lensmand i Hof, Torsten Colbjørnssøn Arneberg og Birgitte Arnesdatter og saaledes Broder af Sognepræsten til Sørum Hr. Colbjørn Torstenssøn, Fader til de 3 bekjendte Sødskende Colbjørnsen. Susanne Kraft døde i Christiania 1680 (begr. 9 Novbr. s. A.) (cfr. W. Lassen, Norske Stamtavler, I. S. 191). Med Oluf Torstenssøn havde hun, som rimelig kan være, ikke Børn. Da, som bekjendt, ogsaa hans ældre Broder Hr. Colbjørn Torstenssøn paa Sørum første Gang var gift med en Kraft, nemlig Anna Jacobsdatter Kraft, hvis Moder var en ældre Søster af den foran nævnte Susanna Hansdatter Kraft, har det sandsynligvis været dette Svogerskab, der har ført Mand og Kone sammen. Det udbredte Slægtskab, der igjennem hele det 17de Aarhundrede forbandt saa at sige det hele

Kraft var født paa Fets Præstegaard c. 1653, blev Capellan i Hurum og efter Laurits Gram Død 12 Mai 1674 udnævnt til Sognepræst til Eidsvold, til hvilket Embede han ordineredes 14 Juli næstefter. Han døde i Eidsvolds Præstegaard 1713 (begr. 7 Novbr. s. A.) i sit 61 Aar. Margrethe Evensdatter afgik ved Døden sammesteds 1701 (begr. 4 Aug. s. A.), 59 Aar gl., hvorefter Kraft 2den Gang ægtede Maren Christensdatter Berg¹⁾, født c. 1653, † i Eidsvold 1717 (begr. 28 Jan. s. A.), 64 A. gl., Datter af Hr. Christen Gregerssøn Berg, Sognepræst til Hurum, og Anna Med den sidste Hustru havde Jens Kraft ikke Børn, men med Margrethe Evensdatter 2 Sønner og 1 Datter. I sit Ægteskab med Gram havde sidstnævnte i alle Fald 2 Børn: a.) Magnille Lauritsdatter Gram, gift i Eidsvold 21 Mai 1690 med Stedtaderens Capellan Hr. Johan Lobes, om hvem nogle Oplysninger meddeles hos A. Erlandsen, Biografiske Efterret. om Geistligheden i Thronhjems Stift, S. 147. b.) Christen Lauritssøn Gram, der først var Capellan og senere Sognepræst til Høland (cfr. G. Faye, Bidrag til Hølands Menigheds og Presters Historie, S. 34—35). Han var gift med Anna, en Datter af Formanden Hr. Christopher Svendssøn Chortogæus til Høland og Martha Pedersdatter; hun var født paa Hølands Præstegaard 16 Juli 1669 og blev begr. i Høland 29 Aug. 1740, 71½ A. gl. — I Anledning af denne Datters Fødsel maatte Hr. Christopher optage et Thingsvidne, da hans Kone var kommen for tidlig i Barselseng, hvortil Grunden var den, at da Konen den 14 Juli 1669 kom fra »sine kjære Forældre paa Løken Præstegaard« og var kommen tæt ved Stalddøren paa Gaarden Løren, hvor Gram boede som Capellan, blev Hesten sky og sprang tilside, hvorved Præstekonen »fik et farligt Fald«. I sit Ægteskab havde Gram 2 Sønner²⁾ og 5 Døtre. 2.) Christopher Madssøn Gram, der 5 Novbr.

Præsteskab indbyrdes, maa jeg imidlertid opsætte til en anden Gang nærmere at paapege, et Forhold, der ganske vist i stor Udstrækning har havt en ikke ganske lidet Indflydelse i mange Retninger.

1) Hende har han aabenbart gjort Bekjendtskab med som Capellan hos hendes Fader.

2) Den ældste Søn, Vagtmester Christopher Gram, døde i Rødenæs 1731 (begr. 19 Sept. s. A.), 37 A. 11 D. gl. Han var gift med Martha Brynildsdatter, med hvem han havde 2 Børn: 1) Anna Christiane, døbt i Rødenæs 2 Aug.

1660 blev immatriculeret som Student ved Kjøbenhavns Universitet, dimitteret fra Christiania Skole, og 21 Aug. 1665 blev kaldet til Capellan hos Hr. Hans Arentsson Vellermand¹⁾, Sognepræst til Ullensaker, efter hvis Død 1684 han fulgte ham i Embedet, hvorpaa han den 11 August 1666 havde faaet kgl. Successionsbevilling. Christopher Gram døde 1691 (begr. i Ullensakers Kirke 2 Oct. s. A.) og Hustruen Margrethe Vellermand, en Datter af Formanden Hr. Hans Vellermand og Boel Jonsdatter, flyttede da til sin Svigersøn Varberg paa Storøen i Hole Præstegjeld paa Ringerike, hvor hun døde 30 Juni 1721. Hr. Christopher Gram havde følgende 6 Børn: a.) Mads (eller Matthias) Gram, der blev Sognepræst til Stangvig paa Nordmøre, hvor han døde uden Børn 27 Decbr. 1732 (cfr. A. Erlandsen. Biograf. Efterret. om Geistligheden i Thronhjems Stift, S. 425). b.) Valentin G., der 4 Sept. 1716 blev Veier, Maaler og Vragter samt senere Postmester paa Moss, hvor han døde i 1732 (begr. 1 Febr. s. A.). Han var gift med Kirstine Hansdatter, med hvem han havde flere Børn, der imidlertid døde unge. c.) Anna Margrethe Gram, der blev besvangret af davarende Capitaine, senere Generallieut. Knud Gyldenstjerne Sehested, der ogsaa blev dømt til at ægte hende. Han maa dog senere have affundet sig med hende paa anden Maade, eftersom hun 1712 ægtede Proprietaire

1729, begr. der 16 Juni 1731, 1 A. 11 M. gl. 2) Lars, døbt i Rødenæs 26 Decbr. 1729, begr. der 20 Mai 1731. Den yngre Søn, Lensmand i Høland Jens Valentin Gram, efterlod 3 Børn: 1) Valentin G. 2) Jens G. og 3) Anette Elisabeth G. — Den ældste af disse Sønner, Valentin Gram, blev Lensmand i Askim, hvor han endnu levede i 1801. Han var 2 Gange gift og havde flere Børn. Den yngre Søn Jens Gram er maaske den Jens Gram, der var Lensmand paa Eker og i 1814 var Storthingsmand fra Buskeruds Amt.

1) Hr. Hans Arentsson Vellermand kaldes Formanden, Kjeld Stubs, »Svogere«. Da Vellermand ligesom Stub var fra Halland, hvor han først havde været Sognepræst til Hushold Præstegjeld, men derfra fordreven af Svenskerne af Stub blev kaldet til Capellan til Ullensaker, er det høist sandsynligt, at der kan have været et saadant Svogerskab mellem dem, hvilket ogsaa bestyrkes ved hvad jeg længere nede skal oplyse i en anden Forbindelse. Da imidlertid Vellermand allerede 1651 var Capellan hos Stub og allerede da gift med Boel Jonsdatter, kan han neppe have været gift tidligere og da heller ikke nogen af Kjeld Stubs 3 Hustruer kan have været Hel- eller Halvsødskende af Præsten Vellermand, maa det vistnok antages, at Hans Vellermands Hustru Boel Jonsdatter, har været en Halvsøster af Kjeld Stub.

Christen Thomesen Varberg paa Storøen. Til det Ægteskab erholdt hun 23 Sept. 1712 kgl. Bevilling, da hun i 3^{die} Led var beslægtet med Varbergs 1ste Hustru Gjertrud Hansdatter Spydeberg¹⁾. en Datter af Sognepræsten til Spydeberg Hans Lauritssøn Spydeberg og Gunhild Kjeldsdatter Stub. Christen Thomesens ene Søn Christopher, der var opkaldt efter Morfaderen, antog ogsaa dennes Familienavn Gram (cfr. Personalh. Tidsskrift, VI. S. 271). d.) Helvig Gram, der blev gift med Sognepræst til Aurdal i Valders Anders Christenssøn Morland, med hvem hun havde mange Børn. e.) Maren Gram, der 28 Juni 1713 paa Gaarden Trøgstad i Ullensaker ægtede Christen Svendsøn Kierulf paa Stromsø, der 3 August 1716 fik kgl. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo efter Konen, og f.) Abigael Gram, døbt i Ullensaker 7 November 1689, † der 1692. — 3.) Inger Madsdatter Gram, der først boede sammen med sin nedenfor nævnte yngre Søster paa Gaarden Blegstad i Eidsvold, men efter hendes Død flyttede han til Broderen i Ullensaker, hvor han døde ugift 1707 (begr. 7 Jan. s. A.), 71 A. gl. 4.) Johanne Madsdatter Gram, der døde ugift paa Blegstad i Eidsvold 1701 (begr. 30 Sept. s. A.), 51 A. gl. Ved Testamente af 12 Novbr. 1698, kgl. confirmeret 8 Marts 1699 indsatte disse to Søstre hinanden til hinandens Arvinger. Da den ældste Søster døde først, indsatte Johanne Gram ved Test. af 28 Aug. 1706, kgl. confirmeret 25 Sept. s. A. sin afdøde Broder Christopher Grams Børn til sine Arvinger. En Søn

¹⁾ Dette Slægtskab kan, saavidt jeg har kunnet finde, ikke udledes uden ved at antage det omtalte Svogerskab mellem Vellermand og Stub. Antager man dette, vil Slægtskabet mellem Christen Thomesens 2de Koner stille sig saaledes:

Margrethe Hansdatter.	
* 1) Laurits Stub, Sognepræst til Hisholt og Faurholt.	
2) Jon N.	
1.	2.
Kjeld Stub.	Boel Jonsdatter.
* 3. Maren Michelsdatter.	* Hr. Hans Arentssøn Vellermand.
Gunhild Stub.	Margrethe Vellermand.
* Hr. Hans Lauritssøn Spydeberg.	* Hr. Christopher Gram.
Gjertrud Hansdatter.	Anne Margrethe Gram.
* Christen Thomesen Varberg.	* Christen Thomesen Varberg.

af Hr. Mads Gram til Eidsvold, der aabenbart maa have havt flere end de her anførte Børn, var maaske ogsaa 5.) den Morten Mads-søn Gram, der først var Lieut. i Capt. Tønders Comp. af Thron-dhjemske nat. Infreg., men 3 Januar 1693 blev Capitaine og Com-mandant paa Skognæs Skandse i Værdalen. Han fik 4 Marts 1681 kgl. Bevilling til uden Trolovelse og Lysning hjemme i Huset at vies til Isabella Margrethe Skeen, en Datter af Com-mandanten paa Munkholmen Svend Svendsøn Skeen, i hvis Tid Griffenfeld sad paa Fæstningen. Morten Grams Søn var muligens igjen den Johan Fredrik Gram, der var født i Throndhjems Stift og 8 Aar gl. var reist til Kjøbenhavn for at studere. Paa Grund af Kjøbenhavns Ildebrand reiste han 1728 til Fyen og senere til Jylland samt derefter 1729 til Sverig og derfra til Christiania, hvorfra det var hans Agt igjen at vende tilbage til Kjøbenhavn, for at søge at erholde Ansættelse som Klokker i Danmark. D.) *Jens Lawritssøn Gram*, der 1652 blev Sognepræst til Vardal, hvor han døde i Marts Maaned 1667. Han var gift to Gange: 1) med Malene Gundersdatter, der døde i Decbr. 1662, efterladende sig 2 Børn, og 2) c. 1664 med Else Sachariasdatter, en Datter af Sognepræsten til Faaberg Hr. Sacharias Sørenssøn »Frendesonius». Hun over-levede Manden, med hvem hun havde 2 Børn, og ægtede efter hans Død Lensmand i Askers Præstegjeld ved Christiania Nils Christensson, der først boede paa Snarøen, men 1690 købte Gaar-dene Blege og Børgen i Asker, paa hvilken første han derefter bosatte sig. Nils Christensson døde i Mai 1709 og havde med Else Sachariasdatter 3 Børn, 2 Døtre og 1 Søn¹⁾. Hr. Jens Grams

¹⁾ Sønnen *Jens Nilssøn* kaldte sig *Gram* efter Moderens 1ste Mand, efter hvem han var opkaldt. Han boede først paa Gaarden Bakke paa Modum, men flyttede senere til Bragerøen. Han tør derfor sandsynligvis være den Jens Gram, der blev brgravet paa Bragerøen 22 Juni 1757. Sandsynligvis vare følgende hans Børn: 1) Anne Jensdatter Gram, begr. i Eker 9 Ug. gl. 1 Søndag i Fasten (o: 28 Febr.) 1700. 2) Else Jensdatter Gram, døbt i Eker 4 Søndag i Advent (o: 19 Decbr.) 1700. Det er formodentlig den Else Jensdatter Gram, der som Enke efter Markus Lind ved Testamente af 24 Novbr. 1767, kgl. confir. 22 Januar 1768 indsatte Broderen, Richard Jenssøn Gram, og Brodersønnen, Markus Lind Gram, til sine Arvinger. 3) Karen Jensdatter Gram, døbt i Eker Michelsdag (o: 29 Septbr.) 1702; hun var vel den Karen Gram, der 15 Novbr. 1729 paa Bragerøen ægtede

4 Børn vare følgende: 1.) Laurits Jenssøn Gram, der sandsynligvis er den Lars Gram, hvis »Enke« blev begravet i Skien 11 Mai 1721, 70 A. gl. Hun efterlod sig følgende 4 Børn: a.) Jan Gram, død ugift i Skien 1722 (begr. 22 Juli s. A.), 32 A. gl. b.) Jens Lauritssøn Gram, der i 1728 opholdt sig i Kjøbenhavn. c.) Anna Maria Gram, gift med Jens Riber, og d.) Apolone Gram, der var gift med Mads Larsson Wallebø, † i Skien 1738 (begr. 12 Aug. s. A.) 57 A. gl. 2.) Gunder Jenssøn Gram, om hvem for Tiden Intet vides. 3.) Sacharias Gram, hvis Enke i 1714 var gift med Syvert Svendsøn paa Gui i Asker. Sacharias Gram efterlod sig en eneste Søn Jan Gram, født c. 1706. 4.) Mads Jenssøn Gram, der 1714 var bosat i Skien, hvor han var Hospitalsforstander. Han døde der 1735 (begr. 21 October s. A.), 68 A. 10 M. gl. og var gift med Maren Andersdatter, der overlevede Manden og døde i Skien 16 Novbr. 1739 (begr. 23 Novbr. s. A.), »90 A. gl.« Med hende havde han 2 Børn: a.) »Ragael« Gram, † i Skien 1726 (begr. 1 Oct. s. A.) 30 A. gl., der 29 Februar 1724 i Skien ægtede Jens Hanssøn Pihl og b.) Jens Gram, der 2 Novbr. 1716 fik Bevilling som Procurator ved alle Retter i Danmark og 22 Mai 1719 som Procurator ved alle Retter i Norge. Han var først bosat i sin Fødeby Skien, men flyttede c. 1722 til Christiania, hvor han døde 8 Febr. 1735 (begr. 15 Febr. s. A.), 4½ A. 3 M. gl. Han ægtede 19 October 1717 i Skien Anna Klim, en Datter af Foged i Numedal og Sanshverv, senere Lagmand i Skiens Lagdømme David Gørrisson Klim og Magdalena Høyer. Hun blev døbt i Hedenstad Kirke i Sandshverv 13 Juli 1693 og døde i Christiania 1752 (begr. 11 Febr. s. A.), 56 A. gl. Efter Mandens Død ægtede hun 2) 6

Hans Jacobsson. 4) Hølle Jensdatter Gram, gift paa Gilhus i Lier 28 Juli 1741 med Christen Bentssøn fra Soon. 5) Kirsten Gram, gift 7 Juli 1729 paa Bragernæs med Jørgen Kjækstad. Sandsynligvis var hans Søn den Jens Jørgensen Gram paa Kjækstad i Hurum, der var gift med Ingeborg Marie Jacobsdatter, med hvem han havde flere Børn til Daaben i Hurums Kirke 1764—1770. 6) Anne Lisbeth Gram, gift paa Bragernæs 2 Mai 1730 med Nils Ellefssøn og 7) Richard Jenssøn Gram, gift paa Bragernæs 2 Decbr. 1728 med Dorthe Helene Madfeldt. 8) Nils Gram paa Bragernæs, der 10 Januar 1735 lod døbe Datteren Karen Helene og 13 Juni 1737 Sønnen Jens, var uden Tvivl ogsaa en Søn af Jens Nilssøn Gram og rimeligvis den Nils Gram, der blev begravet i Skouger 11 April 1766, 66 A. gl.

Sept. 1739 i Christiania Procurator Mathias Hanssøn Stub, der døde som Cancelliraad og Politimester i Christiania 1768 (begr. 29 Juni s. A.), 64 A. gl. Procurator Jens Gram havde følgende Børn: α) David Gørris Klim Gram, døbt i Skien 23 Juli 1718, begr. der 8 D. gl. 28 Juli s. A. β) Mathias Egidius Gram, døbt i Skien 12 Oct. 1719. γ) Christian Gram, døbt i Skien 21 Juni 1721. δ) Bartholomæus Gram, døbt i Christiania 28 October 1723. ε) David Gram, døbt i Christiania 20 Febr. 1725, begr. der 28 Mai s. A. ξ) Fredrik Gram, døbt i Christiania 13 April 1726; han var formodentlig den Frederik Gram, der 28 Juli 1751 blev Stabs-copist og 3 Mai 1752 Tøihusskriver ved Feltartilleriet paa Akershus, i hvilken Stilling han 16 Marts 1757 blev afløst af Overkrigss-commissair J. A. Fyhn. Fredrik Gram skal senere være kommen til Danmark, hvor han døde, og er formodentlig den Procurator Fredrik Gram af Kjøbenhavn, der 23 Decbr. 1771 blev Byfoged i Skien, men et Par Aar efter, 27 Mai 1773, efter Ansøgning fik Afsked fra Embedet, da Indtægterne viste sig mindre end han havde ventet. Den ældste af Procurator Jens Grams Sønner, der blev voksen, A.) Matthias Egidius Gram, blev 9 Oct. 1744 Procurator ved Overhofretten samt alle Over- og Underretter i Norge, hvor han »en lang Tid havde tjent Publico med Berømmelse«, da han 16 Decbr. 1768 af Magistraten blev beskikket til Maaler og Vrager i Christiania, paa hvilken Bestilling han 17 Febr. 1769 fik kgl. Confirmation. Den 1 Aug. 1781 blev han Justitsraad og døde 1780. Han ægtede 8 Januar 1744 i Rygge Anna Cathrine Bugge, der døde i Christiania 1758 (begr. 3 Febr. s. A.), 38 A. gl. Foruden en Søn Lars Gram, der døde i Christiania 1773 (begr. 27 Mai s. A.) »18 Aar gl.« havde de en Søn Jens Gram, født i Christiania 1755. Han blev Cand. jur. 2 Aug. 1781 med laudabilis, 3 Mai 1794 Lagmand i Tonsbergs og Fredriksstads Lagdømme, 15 Sept. 1797 Assessor i Akershus Stiftsoverret og døde paa Ullern i Vestre Aker 12 Januar 1806. Procurator Jens Grams 2den Søn B.) Christian Gram blev 11 Juni 1751 Assessor i Overhofretten i Christiania (confir. 16 Sept. 1768), blev virkelig Cancelliraad 14 Juli 1758, men havde i 1768 endnu ei løst Bestalling, blev 6 Mai 1778 Justitsraad, tog Afsked 23 Mai 1788 og døde s. A. i Chri-

stiania. Den 3die Søn af Procurator Jens Gram C.) Bartholomæus Gram blev Student 1741, Cand. jur. 30 Juni 1746, 25 April 1749 Raadmand i Christiania, var Krigsraad og blev 17 Marts 1758 Auskultant i Overhofretten, 24 Sept. 1759 af Magistraten beskikket til Vice-Veier, Maaler og Vrager i Drammen, blev 28 Marts 1760 Assessor i Overhofretten (confirmeret 5 Jan. 1767), 31 Aug. 1770 virkl. Veier, Maaler og Vrager i Drammen og fik kgl. Confirmation paa Bestallingen 26 Oct. s. A., blev 6 Mai 1778 Justitsraad og døde paa Strømsø 25 Sept. 1809 efter at han allerede 8 Mai 1782 efter Ansøgning havde faaet Afsked som Assessor i Overhofretten. Han blev gift paa Hof i Fets Præstegjeld 29 Januar 1768 med Maren Grøn Lund, f. 1746, Datter af Præst til Slotsmenigheden og Aker Hans Lund og 1ste Hustru Aasille Strøm. Med hende havde han følgende Børn: a.) Johan Peter Gram, døbt i Christiania 8 Novbr. 1768, døde ugift som Cand. jur. i Drammen. b.) Hans Gram, døbt i Christiania 14 April 1772, begr. der 2 Febr. 1773. c.) Anna Catharine Gram, døbt i Christiania 28 Decbr. 1773, † 1844; hun blev 1790 gift med Magasinforvalter i Drammen Nicolai Schjeilie. d.) Mathea Gram, døbt paa Strømsø 26 Marts 1776 og e.) Magdalena Susanna Gram, døbt paa Strømsø 17 Novbr. 1778, gift med Provst Fredrik Wettergreen i Eidsberg.

Som det sidste af Foged Laurits Grams Børn kan man formentlig til Slutning uden Betænkelighed opføre E.) *Maren Gram* gift med Christen Michelssøn paa Bragernæs (cfr. Personalh. Tidsskrift, I. S. 257, Noten og III. S. 144, Noten). Da nemlig Christen Michelssøns og Maren Grams eneste Søn hed *Laurits Gram*, er det vistnok utvivlsomt, at Moderens Fader har havt samme Navn, og da hertil kommer, at Maren Gram i 1645 arvede Gaarden Krageberg i Birid, er det vistnok god Grund til at formode, at enten Foged Laurits Gram eller hans Hustru i dette Aar er afgaaet ved Døden. Som det nemlig ovenfor er omtalt eiede Foged Laurits Gram netop Jordegods i Birid.

E. A. Thomle.

II.

(Jvfr. 2. Række I, 239).

Oberstlieutenant *Peter Meulengracht*, Søn af Vejmaster Harbo-Lassen M., døde 1. Septbr. 1812, 76 Aar gammel; hans Stedsøn A. F. C. Fehmann bekendtgjør hans Dødsfald. Hans Hustru, Anna Maria de Hansen, blev begravet i Aalborg 18. Februar 1809.

J. Vahl.

III.

(Jvfr. 1. Række VI, 88 og 2. Række I, 316 f.)

Provst Høyer Møller i Kjølstrop meddeler i et Brev til Spørgeren, at han har kjendt Capitain *Theodor Friderichsen* som en dygtig og særdeles brav Mand. Han havde 3 Børn: Marie, gift med Maskinfabrikant Frick i Aarhus; Elisabeth, som endnu lever, og en Søn, der forlængst er død i Aarhus.

Gaver.

Samfundet har modtaget:

fra Boghandlerfirmaet *P. Hauberg & Co.*:

J. Bidstrup, Stamtavle over Familien Koefoed. Kbhvn. 1886, 4to;

fra Hr. Secretair *N. R. Bull* hans:

Stamtavle over den trønderske Slægt Bull. Christiania 1886, 8vo;

fra Hr. stud. juris *T. Algreen-Ussing* hans:

Klokker Habakuk Crones Efterkommere. Autographeret Ark, Frederiksberg 1886, 4to.

Smaastykker,

I.

Tre Breve fra Baron Frederik Krag.Ved **Gustav Ludvig Wad.**

Nedenstaaende Breve ere alle til Storcantsler Grev Conrad Reventlow og findes i dennes Brevsamling i Gehejmearchivet.

1.

Hoch Undt Wohlgebohrner Hr Geheimer Raht Undt
Ober Secretaire.

Die Versicherung, so Euer Excellenz mir allezeit gegeben haben, Von dero affection, thut mir anitzo die Künheit gebrauchen, mich deßen zu bedienen, nicht zweiffelent Euer Excellenz sich ja meiner als einer Von freunden Verlaßener so Viel müchlich ahnnehmen Werde: Es Wirt sonder weitere demonstrationes dabey zu fügen, euer Excellents schon bekandt seyn, wie mir Verschiedene torten dan undt wann in meine avancements geschehen, in dem mir balt der eine, balt der andere fürgezogen worden, Undt ein undt andere Königl. genade genoßen, dar ich Unter deßen, nach 23 Jahre dienste, bin mehr zu rücke gesetzt worden, als avancirt, so ich alleine meine abwesenheit Vom Hoffe Undt manquement Von freunde kan zu schreiben, insonderheit dar Ihr Königl. Maytt mir allezeit mit dero Königl. genade Begnädiged haben, Undt noch anitzo solche Königl. Würde fähig bin, indem ich noch alhie mit eine Honorable charge begnädiged bin, welche aber anitzo zimlich anstoës leidet, dar ich Vernehmen muß, daß alle die jenige so hier im Lande gleiche charge mit mir haben, mit Königl. genade Undt dignität dieser lage begnädiget seyn, ohne ich alleine: Es haben Ihr Maytt: für zwo Jahre Allergnädigst mir durch dend Hr Sermonie Meister Lerche zu wißen thun laßen, daß wan einige promotion Vom Ritter orden geschah¹⁾, ich auch in Allergnädigste andencken solte gezogen werden, alleine es scheinet,

¹⁾ Krag, f. 1655, død 1728, var den Gang Stiftamtmand i Viborg, senere Gehejmæraad og Vicestatholder i Norge; 1708 fik han Dannebrogordenen.

weilen ich niemand habe, der sich meiner so wohl ahnimt als andere, ich Unter die Banck soll gestäckt werden, also ist mein dienst freundliches ersuchen ahn Euer Excellenz sie bey gelegenheit sich meiner wollen recommandiret seyn lassen; ich habe deßenthalben Eine Aller Unterthänigste suplique Ihr Königl. Maytt. zu kommen lassen, Undt selbige ahn Ihr Excellenz dem Hr Ober Kammer Juncker adressirt, so sich auch allezeit meiner ahngenommen. Wenn nun Euer Excellenz auch ein guth Worth dazu Verleihen wolte, zweiffele ich Nicht ahn genädige resolution. Ich werde allezeit hinwieder auf alle erkäntliche weise erzeugen, daß ich bin

Euer Excellenz

dienstschuldiger diener

F. Krag mp.

Steensballe d: 14 Junij Ao. 1698.

2.

Høy og Welbaarne Hr. Groß Kantzeler og Greve.

Nerverende M. Palle Düre¹⁾, som haer Hr. Admirael Iens Rodsteens datter, haver ombedet mig, hannem till Eders Høy grefl. Excellenz at recommandere, at, som hand till Kiøbenhavn drager, hand dend Naade Maatte have Eders Høygrefl. Excellenz som hans Patron at opwarte, om noged faäre falde kunde som Eders Høy grefl. Excellenz hannem kunde capabell for agte at betienne, Som hand ingen Wenner haver haft, som sich hannem haver Wildet antage; i huor Well hand i forrige tider Udj Kanzelied tienniste haer giort, haer hand maat ritirered sig paa det lidet hand her i Landet haer haft, og tiden anseet, om nu it støcke brød i fremtiden for hannem kunde opwogne; hand boer udj Wiborg Stift og haver der i eighen af alle een megen god reputation og eftermähle, i serdelis er mich hans person og conduite og bekient, saa ieg nock Eders Høy grefl. Excellenz kan forsichre, at huad Naade og gunst hand af Eders Høy grefl. Excellenz Maa till befordring erholde, skall hand noch findis capabell Udj, eftersom hand er een

¹⁾ Palle Dyre til Trinderup, dræbt 1707, mest bekjendt ved sit Ægteskab med Marie Grubbe.

Indhold.

	Side.
Af Provst Daniel Peter Smiths Optægnelser, ved Sognepræst <i>D. S. Thrap</i> , (Slutning)	1
Begravede paa Nyborg Kirkegaarde, ved exam. juris <i>F. Crone</i>	46
Spørgsmaal:	
1. Om Slægten Birkerod, af fhv. Skolelærer <i>A. Petersen</i>	62
2. Om Sognepræst Knud Grønvald, af Assistent <i>F. Grønvald</i>	62
3. Om Amtmand Povel Juel, af Sognepræst <i>V. Bang</i>	63
4. Om Slægten Pharoe, af Archivassistent <i>A. Taranger</i>	63
Svar paa Spørgsmaal:	
I. Lidt om den norske Slægt Gram, af Archivassistent <i>E. A. Thomle</i>	64
Gaver	78
Smaastykker:	
I. Tre Breve fra Baron Frederik Krag, ved <i>Red.</i> (Fortsættes).	79

Skriftlige Henvendelser bedes sendte til Samfundets Secretairer:
for Norge Bureauchef Alf Collett i Christiania, for Danmark Cand. polit.
G. L. Wad, Tidsskriftets Redacteur, Ørstedesvej Nr. 18, Kjøbenhavn V.

Enkelte Hefter sælges ikke særskilt. Til Kjøbs kunne faas de
efterhaanden udkommende fuldstændige Bind for 1½ Gange Medlems-
bidraget.